

Esinevakuutusehdot ja suojeluohjeet ES1

Sisällys

1 Esinevakuutusturva	1
2 Esinevakuutuksen käsitteitä	1
2.1 Jälleenhankinta-arvo	1
2.2 Täysarvo	1
2.3 Päivänarvo	2
2.4 Käypä arvo	2
2.5 Ensivastuu	2
2.6 Vakuutusarvo	2
2.7 Vakuutusmäärä	2
2.8 Jäännösarvo	3
2.9 Ali- ja ylivakuutus	3
2.10 Omavastuu	3
2.11 Esinevakuutusten voimassaoloalue	3
2.12 Vakuutushuoneisto	3
2.13 Pinta-ala	3
3 Esinevakuutusten kohteet	4
3.1 Rakennukset	4
3.2 Irtain käyttöomaisuus ja investointiturva	5
3.3 Vaihto-omaisuus	6
3.4 Rahat ja arvopaperit	6
3.5 Vieras omaisuus	6
4 Esinevakuutusten voimassaolo	7
4.1 Omaisuus toimipaikassa ja vaihtelevilla paikoilla	7
4.2 Omaisuuden tilapäinen siirto ja säilytys	7
(poissaehto)	7
5 Esinevakuutukset	8
5.1 Palovakuutus	8
5.2 Luonnonilmiövakuutus	8
5.3 Vuotovakuutus	9
5.4 Omaisuusrikosvakuutus	10
5.5 Rikkovakuutus	13
5.6 Pakaste- ja kylmätuotevakuutus	16
5.7 Esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset	17
5.8 Korvausrajoitukset poikkeustilanteissa	18
6 Esinevakuutusten korvaussäännökset	18
6.1 Jälleenhankinta-arvon mukainen vahingon määrä	18
6.2 Vahingon määrä erityistapauksissa	19
6.3 Korvauksen määrä	20
6.4 Korvauksen maksaminen	21
6.5 Muut korvaussäännöt	22
7 Suojeluohjeet	22
7.1 Suojeluohjeiden velvoittavuus ja tarkoitus	22
7.2 Viranomais määräysten noudattaminen	22
7.3 Yleinen huolenpito velvollisuus	23
7.4 Palontorjunta	23
7.5 Vuotovahinkojen torjunta	29
7.6 Rikosvahinkojen torjunta	29
7.7 Rikkoutumisvahinkojen torjunta	34

1 Esinevakuutusturva

Esinevakuutuksesta korvataan vakuutuksenottajan omaisuudelle aiheutuneita suoranaisia ja välittömiä vahinkoja sekä ehdoissa erikseen mainittuja kustannuksia LähiTapiolan ja vakuutuksenottajan välisen vakuutussopimuksen mukaisesti.

Esinevakuutussopimus muodostuu vakuutuskirjasta ja siihen merkityistä kutakin esinevakuutusta koskevista erityis- ja tuote-ehdoista sekä näistä esinevakuutuksen yhteisistä ehdoista ja yleisistä sopimusehdoista.

Vakuutusta tehtäessä tai sitä muutettaessa on voitua sopia, että sopimuksen sisältämä vakuutusturva on suppeampi tai laajempi kuin näissä ehdoissa on määritelty. Poikkeamat on merkitty vakuutuskirjaan. Vakuutuksen kohteet, vakuutusmäärät, valittu vakuutusturva ja omavastuu on esitetty vakuutuskirjassa.

2 Esinevakuutuksen käsitteitä

2.1 Jälleenhankinta-arvo

Jälleenhankinta-arvolla tarkoitetaan rahamäärää, joka tarvitaan uuden samanlaisen tai käyttöomaisuudeltaan lähinnä vastaavan omaisuuden hankkimiseen samalle paikalle. Jälleenhankinta-arvoon sisältyvät myös normaalit kuljetus- ja asennuskustannukset.

Normaaleilla kuljetus- ja asennuskustannuksilla tarkoitetaan kustannuksia, jotka syntyvät, kun käytetään normaaleja kuljetustapoja ja asennukset tehdään normaalina työaikana asennukseen tavanomaisesti käytettävällä työvoimalla.

2.2 Täysarvo

Omaisuus on vakuutettu täydestä vakuutusarvostaan, jos vakuutuksen vakuutusmääräksi on merkitty täysarvo ja maksun perusteeksi kysytty raken-

nusten ja irtaimen tunnusluvut on ilmoitettu todellisen suuruisina.

Täysarvovakuutuksissa vakuutuksen maksun perusteena olevia tunnuslukuja ovat esimerkiksi rakennuksen ja yrityksen käytössä olevien toimitilojen pinta-ala.

2.3 Päivänarvo

Päivänarvolla tarkoitetaan rahamäärää, joka saadaan, kun jälleenhankinta-arvosta vähennetään omaisuuden arvon aleneminen

- ikääntymisen
- kulumisen
- tekniikan vanhentumisen
- käyttökelpoisuuden alenemisen tai
- muun sellaisen syyn johdosta.

Päivänarvoa määritettäessä otetaan huomioon myös omaisuuden käyttökelpoisuuden aleneminen paikkakunnan muuttuneiden olosuhteiden, kuten harjoitetun elinkeinotoiminnan lakkaamisen tai muun sellaisen syyn vuoksi. Paikkakunnan muuttuneita olosuhteita ei kuitenkaan oteta huomioon rakennuksen päivänarvoa määrittäessä, kun rakennuksen tilalle rakennetaan uusi samalle sijaintipaikalle.

2.4 Käypä arvo

Omaisuuden käyvällä arvolla tarkoitetaan sitä todennäköistä luovutushintaa, joka omaisuudesta saataisiin toisistaan riippumattomien tahojen välisessä kaupassa.

Omalla konevoimalla liikkuvan työkoneneen käypä arvo on se käteishinta, joka koneesta on yleisesti saatavissa vahingon sattumispäivän markkinatilanteessa, jos sitä pidettäisiin myytävänä tarkoitukseenmukaisella tavalla. Käyvällä arvolla ei tarkoiteta myyntiliikkeiden ulosmyyntihintaa, pyyntihintaa eikä vaihtohyvitysarvoa vaan sellaista hintaa, jonka usea henkilö olisi ollut siitä todellisuudessa valmis maksamaan.

Työkoneen käypää arvoa määritettäessä otetaan huomioon vakuutetun kohteen merkin ja mallin markkinahinnat, vuosimalli, käyttöikä, käyttötuntimäärä tai ajetut kilometrit, varusteet, yksilöllinen kunto, sekä muut käypään arvoon vaikuttavat tekijät.

Käsitettä käytetään määritettäessä esimerkiksi omalla konevoimalla kulkevan työkoneneen tai taitteen arvoa.

2.5 Ensivastuu

Ensivastuu on vakuutuskirjaan merkitty ja vakuutetulle kohteelle sovittu vakuutusmäärä. Jos vakuutusmäärän peruste on ensivastuu, vakuutusmäärän ei tarvitse vastata omaisuuden todellista vakuutusarvoa.

Ensivastuuperusteista vakuutusmäärän perustetta käytetään esimerkiksi rahojen ja arvopapereiden, taiden- ja antiikkiesineiden sekä omalla konevoimalla kulkevien työkoneneiden vakuuttamisessa.

2.6 Vakuutusarvo

Omaisuuden vakuutusarvo on perusteena, kun arvioidaan vahingon ja korvauksen määrää.

Omaisuuden vakuutusarvo on jälleenhankinta-arvo, jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty.

Omaisuuden vakuutusarvo on kuitenkin päivänarvo, jos omaisuuden päivänarvo on alle 50 % jälleenhankinta-arvosta.

Yksittäisen rakennuksen osan, rakenteen, pinnoitteiden tai kiinteiden kalusteiden vahingoittuessa vahingon määrää laskettaessa käytetään kyseisen omaisuuden vakuutusarvoa.

2.7 Vakuutusmäärä

Vakuutusmäärä tarkoittaa sitä rahamäärää, josta vakuutuksen kohde on vakuutettu. Vakuutusmäärä voi perustua

- omaisuuden jälleenhankinta-arvoon
- ensivastuun määrään tai
- omaisuuden päivänarvoon.

Vakuutusmäärän peruste on jälleenhankinta-arvo, ellei vakuutuskirjaan ole muuta merkitty.

Vakuutuksen maksu lasketaan vakuutusmäärän perusteella. Vakuutusmäärä on myös ylin korvattava määrä. Vahingon ja korvauksen määrä ei perustu vakuutusmäärään. Vahingon ja korvauksen määrä lasketaan kohdan 6 "Esinevakuutusten korvaussäännökset" mukaisesti.

Jos vakuutusmäärä perustuu jälleenhankinta-arvoon, voi siihen sisältyä myös päivänarvon mukaisesti korvattavia esineitä.

Atk-ohjelmien, tietojen ja tiedostojen palautuskustannusten, rahojen ja arvopapereiden, piirustusten, arkistojen, mallien ja muottien sekä taide-esineiden vakuutusmäärän peruste on aina ensivastuu.

Vakuutusmäärää määritettäessä on otettava huomioon myös verotuksesta annetut säädökset (esi-

merkiksi arvonlisävero) sekä vahingoittuneen omaisuuden raivaus-, purku- ja hävityskulut sekä niihin liittyvät kuljetus- ja käsittelykustannukset, kuten kaatopaikka- ja ongelmajättemaksut.

2.8 Jäännösarvo

Omaisuu- den jäännösarvolla tarkoitetaan omaisuu- den arvoa välittömästi vahingon jälkeen. Jäännös- arvo arvioidaan samojen perusteiden mukaan kuin vahingon määrä.

2.9 Ali- ja ylivakuutus

Alivakuutus

Omaisuu- s on alivakuutettu, jos vakuutusmäärä on vakuutusarvoa pienempi. Vakuutuksesta korvataan tällöin vain niin suuri osa omavastuulla vähenne- tystä vahingon määrästä, kuin vakuutusmäärän ja vakuutusarvon välinen suhde osoittaa.

Täysarvona vakuutettujen kohteitten osalta omai- suus on alivakuutettu, jos rakennuksen vakuutuk- sen perusteena oleva rakennuksen pinta-ala tai irtaimen vakuutuksen perusteena oleva yrityksen toimitilojen pinta-ala on ilmoitettu todellista pie- nempänä. Vakuutuksesta korvataan tällöin vain niin suuri osa omavastuulla vähennetystä vahingon määrästä, kuin ilmoitetun tunnusluvun ja todellisen tunnusluvun välinen suhde osoittaa. Alivakuutusta ei sovelleta, jos vakuutusmäärän peruste on ensi- vastuu.

Esimerkki

Vakuutusta tehtäessä vakuutuksenottaja ilmoitti vaihto- omaisuuden vakuutusmääräksi 40 000 euroa. Omavastuuksi vakuutuksenottaja valitsi 2 000 euroa. Vakuutuksenottajan liikehuoneistoon murtauduttiin ja murtautumisen yhteydessä varastettiin vaihto-omaisuutta 30 000 euron arvosta.

Vahingon jälkeen todettiin, että toimipaikassa välittömästi ennen vahinkoa olleen vaihto-omaisuuden jälleenhankinta- arvo (vakuutusarvo) oli 80 000 euroa.

Koska vaihto-omaisuus on alivakuutettu, vakuutuksesta kor- vataan niin suuri osa omavastuulla vähennetystä vahingon määrästä kuin vakuutusmäärän ja vakuutusarvon välinen suhde osoittaa, eli 14 000 euroa.

Korvaus = (vahinko 30 000 – omavastuu 2 000) x (vakuutus- määrä 40 000 / jälleenhankinta-arvo 80 000) = 14 000.

Ylivakuutus

Omaisuu- s on ylivakuutettu, jos vakuutusmäärä on vakuutusarvoa suurempi. Korvausta laskettaessa perusteena on tällöin todellisen vahingon määrä.

Täysarvona vakuutettu omaisuus on ylivakuutettu, jos rakennuksen vakuutuksen perusteena oleva rakennuksen pinta-ala tai irtaimen vakuutuksen perusteena oleva toimitilojen pinta-ala on ilmoitet- tu todellista suurempina. Tällöin korvauksen mää- rää laskettaessa perusteena on rakennuksen todel- linen koko ja irtaimen omaisuuden todellinen va- hingon määrä.

2.10 Omavastuu

Omavastuu on vakuutusehtoon tai -kirjaan merkit- ty, vakuutuksenottajan omalle vastuulle jäävä osuus vahingosta. Omavastuu vähennetään vahin- gon määrästä korvauksen määrää laskettaessa.

2.11 Esinevakuutusten voimassaoloalue

Esinevakuutusten voimassaoloalue on merkitty vakuutuskirjaan.

Voimassaoloalue voi olla

- nimetty osoitteellinen alue (kiinteä sijaintipaik- ka), jolla vakuutuksenottajan omaisuus sijaitsee
- vaihtelevat paikat vakuutuskirjaan merkityllä maantieteellisellä alueella. Ellei vakuutuskirjaan ole muuta merkitty, vaihtelevilla paikoilla va- kuutetun omaisuuden vakuutusturva on voi- massa kaikkialla maailmassa.

2.12 Vakuutushuoneisto

Vakuutushuoneisto on rakennus, rakennuksen osa tai tila, jossa vakuutettu omaisuus sijaitsee.

2.13 Pinta-ala

Rakennuksen pinta-alaan lasketaan kaikkien ker- rosten, myös kellareiden ja lämpöeristettyjen käyt- töullakoiden, pinta-ala ulkoseinien ulkopinnasta.

Yrityksen toimitilojen pinta-alaan lasketaan yrityk- sen käytössä olevien liike- ja varastotilojen yhteen- laskettu pinta-ala. Toimitilojen pinta-alaa käytetään, kun rakennusta ei vakuuteta ja irtain vakuutetaan täysarvovakuutuksena.

3 Esinevakuutusten kohteet

3.1 Rakennukset	3.2 Irtain käyttöomaisuus	3.3 Vaihto-omaisuus	3.4 Rahat ja arvopaperit	3.5 Vieras omaisuus
Rakenteet, talotekniikka, kiinteät kalusteet ja pinnoitteet	Oma ja rahoitusso- pimuksella hankittu irtain käyttöomai- suus	Oma vaihto-omaisuus	Vakuutuksenottajan omis- tamien ja vakuutettuun toi- mintaan liittyvät rahat ja arvopaperit vakuutuspaikas- sa	Asiakkaiden omai- suus
Tontilla olevat raken- nelmat	Irtaimen käyttö- omaisuuden inves- toinnit vakuutus- kauden aikana	Myyntitilillä ole- va vaihto- omaisuus	Vakuutuksenottajan omista- mien ja vakuutettuun toimin- taan liittyvät rahat ja arvo- paperit kuljetuksen aikana	Työntekijöiden omaisuus
Rakennuksen maaperä ja piha-alue				
Kiinteät sisustukset				

Taulukko liittyy ehtokohtaan 3.

3.1 Rakennukset

3.1.1 Rakenteet, kalusteet ja pinnoitteet

Vakuutuksen kohteena ovat vakuutettuun raken-
nukseen kuuluvat, koko rakennuksen käyttöä pal-
velevat, kiinteästi asennetut

- rakenteet, kalusteet ja pinnoitteet
- vakuutuksenottajan omistama, alkuperäinen, alkuperäistä vastaava tai koko rakennukseen samanaikaisesti jälkeinpäin asennettu talo-
tekniikka (LVISA- ja konetekniikka) rakennuk-
sessa ja tontilla sekä liittymäjohto yleiseen liit-
tymään saakka.

Rakennuksen talotekniikkaan eivät sisälly kokonais-
tehoaltaan yli 1 MW:n lämmöntuotantolaitteet, ei-
vätkä pakastamo- ja kylmiö- ja kylmälait-
teet, vaikka ne palvelisivatkin koko rakennusta.
Nämä voidaan vakuuttaa erikseen irtaimena käyt-
töomaisuutena.

3.1.2 Rakennelmat ja irtaimisto

Vakuutuksen kohteena ovat vakuutuksenottajan
omistamat tai muutoin vakuutuksenottajan vas-
tuulla olevat, vakuutetun rakennuksen käyttöä pal-
velevat

- kiinteät tavanomaiset rakennelmat, rakenteet
ja varusteet sekä enintään 40 m²:n suuruiset
lämmöneristämättömät ja lämmittämättömät
varastot ja katokset, jotka sijaitsevat vakuute-
tun rakennuksen tontilla
- kiinteistön hoidossa käytettävät tavanomaiset
työkalut ja kävellen ohjattavat ruohonleikkurit,
puutarhajyrsimet ja lumilingot sekä niiden polt-
toaineet
- rakennuksen lämmitykseen käytettävät poltto-
aineet
- yksityistalouksien vakituiseen asumiseen liitty-
vät, yhteiseen käyttöön tarkoitetut koneet ja

kalusto, kun rakennukseen sisältyy vähintään
kaksi vakituiseen asumiseen tarkoitettua asun-
toa.

Muut rakennelmat sekä muut kuin kävellen ohjat-
tavat työkoneet (esimerkiksi päältä ajettavat ruo-
honleikkurit) ja muu irtain omaisuus on vakuutetta-
va erikseen omina kohteinaan.

Muut kuin rakennusta palvelevat rakenteet, kuten
siirrettävät työmaarakennukset ja kontit, omalla
tontillaan olevat erilliset varastot ja katokset sekä
vakuutetun rakennuksen tontilla olevat yli 40 m²:n
suuruiset katokset on vakuutettava omina kohtei-
naan ja merkittävä vakuutuskirjaan. Siirrettävät
rakennelmat voidaan vakuuttaa myös vaihtelevilla
paikoilla.

3.1.3 Maaperä

Vakuutuksen kohteena ovat rakennuspaikan maa-
perän puhdistuskustannukset ja maaperän puhdis-
tamisen edellyttämät välttämättömät rakenteiden
purku- ja jälleenrakennuskustannukset jätteidenkä-
sittelymaksuineen sekä piha-alueen ja istutusten
kunnostuskustannukset.

Nämä kustannukset ovat vakuutuksen kohteena
yhtä sijaintipaikkaa kohti yhteensä enintään 20 000
euron määrään saakka.

Korvauksen edellytyksenä on, että kustannukset
ovat seurausta tästä sopimuksesta korvattavasta
esinevahingosta.

3.1.4 Vakuutushuoneiston kiinteät sisustukset

Vakuutushuoneiston kiinteät sisustukset ovat va-
kuutuksen kohteena vakuutuskirjaan merkitystä
määrästä. Jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkit-

ty, irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärään sisältyy edellä mainittuja kustannuksia yhteensä 10 % vakuutuskirjaan merkityn irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärästä (täysarvovakuutuksessa vakuutusarvosta), mutta kuitenkin yhteensä enintään 5 000 euroa.

Kiinteitä sisustuksia ovat esimerkiksi vuokratiloissa toimivan yrityksen itsensä hankkimat lattia-, seinä- ja kattopinnoitteet ja väliseinärakenteet sekä rakennuksessa harjoitettavaa liike-, tuotanto-, harrastus- tai muuta vastaavaa toimintaa palvelevat kiinteät kalusteet ja LVIS- ja konetekniikka liittymäjohtoihin.

3.1.5 Rakennusta ja rakennelmia koskevat rajoitukset

Vakuutuksen kohteena eivät ole

- rakennuksessa harjoitettavaa liike-, tuotanto-, harrastus- tai muuta vastaavaa toimintaa palvelevat rakenteet, kalusteet, pinnoitteet eikä LVIS- ja konetekniikka liittymäjohtoihin
- kokonaisteholtaan yli 1 MW:n lämmön- tuotantolaitteet
- pakastamo- ja kylmiörakennusten kylmälaitteet
- osakkeenomistajan, vuokralaisen tai muun käyttäjän hankkimat ja omistamat varusteet, kuten mainoskilvet ja -teipit, markiisit, valvontaja hälytyslaitteet, kellot, antennit sekä parveke- ja muut erikoislasit
- rakennustaide, kuten patsaat, veistokset ja maa-laukset
- rekisteröitävät ajoneuvot ja päältäohjattavat kiinteistöhoitokoneet
- laiturit ja vastaavat rantarakennelmat
- rakennuksen maanvaraisen alapohjan lämmöneristeiden alapuolella olevat rakenteet, kuten maaperä ja paalutukset.

3.2 Irtain käyttöomaisuus ja investointiturva

Irtain käyttöomaisuus voi olla vakuutuksenottajan omaa tai vuokra- tai rahoitussopimuksella hankittua, jos vakuutuksenottaja on sitoutunut vakuuttamaan omaisuuden tai on siitä sopimuksen perusteella vastuussa.

Vuokra- ja rahoitussopimuksella hankittua omaisuutta on esimerkiksi leasing-sopimuksella hankittu omaisuus.

3.2.1 Irtain käyttöomaisuus

Vakuutuksen kohteena ovat

- vakuutettuun toimintaan käytettävät koneet, laitteet, työvälineet ja niitä palveleva LVIS-tekniikka
- koneeseen tai laitteeseen siihen hankittaessa sisältynyt käyttöjärjestelmä
- teolliseen tuotantoon tarkoitettuun koneeseen

- siihen hankittaessa sisältynyt tuotanto-ohjelma kalusteet ja käyttötarvikkeet.

Vakuutuskirjaan merkittyyn määrään saakka ovat vakuutuksen kohteena myös vakuutettuun toimintaan käytettävät

- atk-ohjelmat
- sähköisten ja paperisten tietoaineistojen palautuskustannukset.

Jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty, irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärään voi sisältyä edellä mainittuja kustannuksia yhteensä enintään 10 % vakuutuskirjaan merkityn irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärästä (täysarvovakuutuksessa vakuutusarvosta), kuitenkin yhteensä enintään 5 000 euroa.

Käyttöjärjestelmien, ohjelmistojen ja tietoaineiston palautuskustannusten vakuutusturvan laajuus on sama kuin sillä koneella tai laitteella, johon käyttöjärjestelmä tai ohjelma sisältyy.

Irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärään (täysarvovakuutuksen vakuutusarvoon) voi sisältyä kokoelmia ja arvoesineitä (kuten korut, taideesineet, antiikki ja arvomatot) yhteensä enintään 10 000 euroa, jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty.

3.2.2 Irtainta käyttöomaisuutta koskevat rajoitukset

Vakuutuksen kohteena eivät ole

- rekisteröitävät työkoneet, ajoneuvot, vesikulku- neuvot, ilma-alukset eivätkä mitkään omalla konevoimalla kulkevat, päältä ohjattavat koneet ja laitteet, lukuun ottamatta vakuutuksen- ottajan toimipaikassa puhtaanapitoon tai tavar- an siirtämiseen tarkoitettuja sähkö- tai kaasukäyttöisiä koneita ja laitteita, kuten sähkötruk- keja tai lattianhoitokoneita
- rahat ja arvopaperit
- arvoesineet ja kokoelmat, kuten arvokkaat ko- rut, taide-esineet, antiikki ja arvomatot, joiden yhteisarvo ylittää 10 000 euroa
- immateriaalioikeudet
- ulkona kasvavat kasvit
- elävät eläimet.

Edellä mainittu omaisuus on vakuutettava erikseen omana kohteenaan tai eri vakuutussopimuksella, kuten moottoriajoneuvot moottoriajoneuvovakuutuksilla.

Vakuutetuista arvoesineistä ja kokoelmista, joiden arvo yhteensä ylittää 10 000 euroa, vakuutuksenot- tajalla on oltava valokuva ja ajan tasalla oleva luet- telo, jossa jokainen vakuutusmäärään sisältyvä esi- ne on hinnoiteltu.

Luettelo on säilytettävä siten, että se ei voi tuhoutua samassa vahingossa kuin vakuutettu arvo-omaisuus. Luettelo on vakuutusturvaa päivitettävä ja vahingon satuttua pyydettyä esitettävä LähiTapiolalle.

3.2.3 Irtaimen käyttöomaisuuden investointiturva

Vakuutuksen kohteena ovat myös sellaiset irtaimen käyttöomaisuuden investoinnit, jotka

- kohdistuvat vakuutuskirjassa mainittuihin esinevakuutuskohteisiin ja
- tapahtuvat vakuutuskauden aikana.

Vahingon sattuessa irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärä on esinevakuutusehtojen perusteella määriteltä vakuutusmäärä, johon lisätään vakuutuskauden aikana toteutuneiden investointien arvo.

Vakuutusmäärän lisäys voi olla kuitenkin enintään 20 % sopimuksen yhteenlasketusta irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärästä ja enintään 200 000 euroa.

Vakuutusturvan laajuus ja omavastuu on samantasoinen kuin muilla sopimuksessa olevilla vastaavilla käyttöomaisuuskohteilla (esimerkiksi palo-, luonnonilmiö-, vuoto- ja rikosturva).

Vakuutuskauden aikana toteutettavista irtaimen käyttöomaisuuden investoinneista on vakuutuksenottajan ilmoitettava LähiTapiolalle ennen seuraavan vakuutuskauden alkua, niin että ne voidaan sisällyttää seuraavan vakuutuskauden ajan voimassaolevaan vakuutukseen.

Vakuutuskauden aikana rakennettavat rakennukset ja uusissa vuokratiloissa oleva irtain omaisuus on ilmoitettava LähiTapiolalle kesken vakuutuskauden, jolloin niille voidaan järjestää asianmukainen vakuutusturva. Asennettavien koneiden ja laitteiden vakuutusturvaa voi olla tarpeen laajentaa asennustyön ajalle esimerkiksi rikkoutumisturvan osalta.

3.3 Vaihto-omaisuus

3.3.1 Vaihto-omaisuus vakuutuksen kohteena

Vakuutuksen kohteena on

- vakuutettuun toimintaan liittyvä vakuutuksenottajan omistama vaihto-omaisuus ja
- vakuutetussa toiminnassa myytäväksi otettu vaihto-omaisuus tai
- muutoin vakuutuksenottajan vakuuttamisvastuulla oleva vaihto-omaisuus sen mukaan kuin vakuutuskirjaan on merkitty.

Vaihto-omaisuutta ovat esimerkiksi raaka-aineet,

puolivalmiit ja valmiit tuotteet sekä pakkaustarvikkeet.

3.3.2 Vaihto-omaisuutta koskevat rajoitukset

Vakuutuksen kohteena eivät ole

- rahat ja arvopaperit
- immateriaalioikeudet
- rekisteröitävät työkonet ja rekisteröitävät kuluneuvot
- ilma-alukset
- maaperä ja vesialueet
- valmiit rakennukset
- ulkona kasvavat kasvit.

Edellä mainittu omaisuus on vakuutettava erikseen omana kohteenaan tai eri vakuutussopimuksella, kuten moottoriajoneuvot moottoriajoneuvovakuutuksilla.

3.4 Rahat ja arvopaperit

Rahoiksi ja arvopapereiksi katsotaan myös raha- ja maksukortteihin ladattu raha sekä käyttämättömät posti- ja leimamerkit, arvat, lounassetelit, kupongit, vekselit, shekit ja muut vastaavat saamistodistukset.

Jos vakuutuksen kohteena on vakuutuksenottajan irtainta käyttöomaisuutta tai vaihto-omaisuutta, vakuutuksen kohteena ovat myös vakuutetun toiminnan rahat ja arvopaperit enintään 3 000 euron määrään saakka vakuutushuoneistossa ja rahalaitoskuljetuksen aikana, jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty.

Muun kuin vakuutuksenottajan omistamat rahat ovat vakuutuksen kohteena vain, jos tästä on tehty merkintä vakuutuskirjaan.

Tällaisia rahavaroja ovat esimerkiksi arvokuljetusyrityksen hallussa olevat asiakkaiden rahat.

3.5 Vieras omaisuus

3.5.1 Asiakkaiden omaisuus vakuutuksen kohteena

Jos vakuutuksen kohteena on vakuutuksenottajan irtainta käyttöomaisuutta tai vaihto-omaisuutta, siihen sisältyy myös sellainen vakuutetussa toiminnassa käsiteltävänä tai säilytettävänä oleva asiakkaiden omistama käyttö- ja vaihto-omaisuus, josta vakuutuksenottaja on lain tai sopimuksen perusteella vastuussa. Jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty, tämä asiakkaiden omaisuus on vakuutetuna palon, luonnonilmiön, vuodon ja rikosvahinkojen varalta enintään 10 % irtaimen käyttöomaisuuden ja/tai vaihto-omaisuuden arvosta (täysarvovakuutuksessa vakuutusarvosta), kuitenkin enintään 10 000 euroa.

Tällaista omaisuutta on esimerkiksi korjattavana, huollettavana, työstettävänä tai säilytettävänä oleva asiakkaiden käyttö- tai vaihto-omaisuus.

3.5.2 Asiakkaiden omaisuutta koskevat rajoitukset

Asiakkaiden omaisuudelle aiheutunut vahinko korvataan vain siltä osin, kuin muut mahdolliset vakuutukset eivät vahinkoa korvaa (toissijaisuus).

Vakuutuksen kohteena eivät ole

- vakuutuksenottajan toimintaan käytettävä omaisuus eikä toimitila
- rahat ja arvopaperit
- immateriaalioikeudet
- maaperä ja vesialueet
- valmiit rakennukset
- ulkona kasvavat kasvit.

3.5.3 Työntekijöiden omaisuus

Jos vakuutettuna on vakuutuksenottajan irtain käyttöomaisuus, vakuutuksen kohteena ovat lisäksi vakuutuksenottajan palveluksessa olevien työntekijöiden henkilökohtaiset vaatteet, laukut ja työvälineet. Nämä ovat vakuutuksen kohteena enintään 500 euron määrään saakka kutakin työntekijää kohden.

Työntekijöiden omaisuus on vakuutettu ilman eri sopimusta palon, luonnonilmiön, vuodon ja rikosvahinkojen sekä liikenneonnettomuuden yhteydessä tapahtuneen rikkoutumisen varalta.

Työntekijöiden omaisuuden vakuutusturva on voimassa kaikkialla Suomessa sijaitsevilla työpisteillä, joissa he toimivat vakuutuksenottajan määräämissä työtehtävissä.

Työntekijöiden omaisuutta koskevat rajoitukset

Työntekijän omaisuudelle aiheutunut vahinko korvataan vain siltä osin, kuin muut mahdolliset vakuutukset eivät vahinkoa korvaa (toissijaisuus).

Vakuutuksen kohteena ei kuitenkaan ole yrittäjän oma tai yrittäjän kanssa samassa taloudessa asuvan henkilön henkilökohtainen irtain omaisuus.

4 Esinevakuutusten voimassaolo

4.1 Omaisuus toimipaikassa ja vaihtelevilla paikoilla

Vakuutukset ovat voimassa vakuutuksen voimassaoloaikana vakuutuskirjaan merkityllä voimassaoloalueella seuraavin laajennuksin ja edellytyksin.

Yrityksen toimipaikassa vakuutetun irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärään sisältyvien

- työntekijän käyttöön tarkoitettujen kannettavien tietokoneiden, niiden lisälaitteiden ja puhelimien
- yrityksen vaihto-omaisuuden kuljettamiseen käytettävien kuljetuslaatikoiden ja -rullakoiden vakuutus on voimassa kaikkialla maailmassa ja kuljetuksen aikana, ilman eri mainintaa vakuutuskirjassa.

Muu omaisuus, joka liiketoimintaan liittyen on toistuvasti tai jatkuvasti pois yrityksen kiinteästä, nimeästä sijaintipaikasta, on vakuutettava tavarantomittajien ja alihankkijoiden toimipaikoissa tai vaihtelevilla sijaintipaikoilla, esimerkiksi:

- rakennus-, asennus- ja mittausyömailla tai vastaavilla vaihtelevilla paikoilla käytettävä omaisuus,
- ajoneuvoon asennettu, ajoneuvossa säilytettävä tai liiketoimintaan liittyen ajoneuvossa oleva omaisuus.

Rahojen vakuutukset ovat voimassa vakuutuksenottajan toimitiloissa ja rahalaitokseen tai laskenta-keskukseen kuljetuksen aikana Suomessa, jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkittyä.

Kun vakuutuskirjaan on merkitty voimassaoloalueksi vaihtelevat paikat, vakuutusturva on voimassa kaikkialla maailmassa, jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkittyä. Vaihtelevilla paikoilla vakuutetun omaisuuden vakuutukset ovat voimassa vaihtuvien työkohteiden ja ajoneuvojen lisäksi myös vakuutuksenottajan omissa toimipaikoissa.

Kun vaihto-omaisuutta kuljetetaan muutoin kuin käsimatkatavarana, vakuutuksen voimassaolon edellytyksenä on, että

- kyseessä ei ole tavarantoimittajan osto- eikä alihankintakuljetus ja
- myytäväksi kuljetettava tavara kuljetetaan erityisessä vähittäismyymäläksi varustellussa myymäläautossa tai
- myytäväksi kuljetettava tavara on varaosa, raaka-aine tai puolivalmiste, joka luovutetaan asiakkaalle ainoastaan osana vakuutuksenottajan työsuoritusta (esimerkiksi varaosat huoltoautossa).

Osto-, alihankinta- ja myyntikuljetukset voidaan vakuuttaa kuljetusvakuutuksella.

4.2 Omaisuuden tilapäinen siirto ja säilytys (poissaehto)

Kiinteässä toimipaikassa vakuutetun irtaimen käyttö- ja vaihto-omaisuuden vakuutukset ovat voimassa kaikkialla Suomessa, myös kuljetuksen aikana,

jos omaisuus on poikkeuksellisesti siirretty tai siirrettävänä pois nimitystä sijaintipaikasta (poissaehto). Vakuutusturva on vakuutuskirjaan merkityn mukainen.

Voimassaolon edellytyksenä on, että poissaolo on tilapäistä (ei liity vakuutuksenottajan varsinaiseen liiketoimintaan) ja omaisuus on tarkoitus palauttaa siirron syyn poistuttua vakuutuskirjaan merkittyyn nimeettyyn sijaintipaikkaan. Tilapäiseksi poissaoloksi katsotaan enintään 6 kuukautta kestävä omaisuuden poissaolo nimitystä sijaintipaikasta.

Jos siirrettävän omaisuuden poissaolo kestää yli 6 kuukautta, omaisuus on vakuutettava erikseen uudessa sijaintipaikassa.

Tilapäisesti kiinteästä sijaintipaikasta siirrettyä ja sinne palautettavaa omaisuutta ovat esimerkiksi

- korjattavaksi tai huollettaviksi lähetetyt koneet ja laitteet
- kausivarastoissa oleva irtain käyttöomaisuus, esimerkiksi ravintolan terassikalusteet ja messuilla ja näyttelyissä oleva irtain käyttöomaisuus
- vaihto-omaisuuden näyte-erät, joita ei ole tarkoitus myydä tapahtuman aikana.

Vakuutuksenottajan varsinaiseen liiketoimintaan liittyvä omaisuuden toistuva tai jatkuva poissaolo kiinteästä sijaintipaikasta ei ole poikkeuksellista ja tilapäistä. Omaisuutta, joka ei ole poissaehdon perusteella vakuutettuna, on esimerkiksi

- rakennus-, asennus- ja mittaustyömailla tai vastaavilla vaihtelevilla paikoilla käytettävä omaisuus
- ajoneuvon asennettu, ajoneuvossa säilytetty tai liiketoimintaan liittyen ajoneuvossa oleva omaisuus
- tavarantoimittajan, alihankkijan, ostajan tms. tiloissa työstettävänä, myytävänä tai säilytettävänä oleva omaisuus
- kausivarastossa oleva vaihto-omaisuus
- messuilla tai näyttelyissä oleva vaihto-omaisuus, joka on tarkoitettu myytäväksi tapahtuman aikana.

5 Esinevakuutukset

5.1 Palovakuutus

5.1.1 Palovakuutuksesta korvattavat vahingot

Vakuutuksesta korvataan vahinko, jonka on aiheuttanut

- irtipäässyt tuli
- äkillisesti ja ennalta arvaamattomasti vakuutettua omaisuutta vahingoittava savu tai noki, kun savu tai nokilaskeuma on peräisin vakuutuk-

senottajan toimipaikassa tai sen välittömässä läheisyydessä tapahtuneesta tulipalosta (irtipäässyt tuli)

- räjähdys, jolla tarkoitetaan kaasui- tai pölyräjähdyksestä tai höyryn ylipaineesta johtuvaa äkillistä mekaanista vahinkoa
- savunpoistolaitteiston äkillinen ja ennalta arvaamaton laukeaminen
- sammutuslaitteiston äkillinen ja ennalta arvaamaton vuoto tai laukeaminen.

5.1.2 Palovakuutuksen korvausrajoitukset

Vakuutuksesta ei korvata

- sähköilmiön sähkölaitteelle aiheuttamaa vahinkoa
- räjähdysvahinkoa, jonka on aiheuttanut keskipakoisvoima, sisäinen jännitys, tiivisteiden irtoaminen, nestepaine tai polttomoottorissa sattunut räjähdys moottorille.

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan huomioon myös esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset.

Sähköilmiön ja ylipaineen aiheuttamia vahinkoja korvataan rikkovakuutuksesta.

5.1.3 Poikkeava omavastuu tulitöissä

Jos vahinko on aiheutunut vakuutuksenottajan tai vakuutuksenottajaan rinnastettavan tekemästä tai teettämästä tulityöstä, omavastuu on 10 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 4 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä. Omavastuu on kuitenkin enintään 20 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä.

5.2 Luonnonilmiövakuutus

5.2.1 Luonnonilmiövakuutuksesta korvattavat vahingot

Vakuutuksesta korvataan vahinko, jonka on aiheuttanut

- myrsky (tuulen nopeus on yli 20 m/s), sen kaatama puu tai myrskyn irrottama muu esine sekä vahinkopaikalla vallinneen myrskytuulen aiheuttama vesistön vedenpinnan nousu
- suora salamanisku rakennukseen tai vakuutettuun irtaimeen omaisuuteen, salamaniskun kaatama puu tai salamaniskun irrottama muu esine
- raesade
- villieläimen tunkeutuminen rakennukseen.

Korvattavan salamaniskuvahingon edellytyksenä on omaisuuden mekaaninen pirstoutuminen suoraan kohteeseen iskeneestä salamaniskusta. Ylijännitteen aiheuttamia vahinkoja korvataan rikkovakuutuksesta.

Villieläimiksi ei katsota tuhoeläimiä kuten tuohyönteisiä, hiiriä tai rottia.

5.2.2 Luonnonilmiövakuutuksen korvausrajoitukset

Vakuutuksesta ei korvata muiden luonnonilmiöiden, kuten jään ja lumen painon tai niiden liikkeen, aallokon, vesistötulvan, sateen, sulamisvesien, pohjaveden korkeuden muutoksen, routimisen tai maan liikkumisen aiheuttamia vahinkoja.

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka aiheutuu

- ulkona tai avoimessa rakennuksessa kuten katoksessa olevalle omaisuudelle, ellei kyse ole omaisuudesta, joka on suunniteltu ja valmistettu käytettäväksi tai säilytettäväksi jatkuvasti ulkona
- laiturille tai vastaaville rantarakenteille.

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan huomioon myös esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset.

5.2.3 Poikkeava omavastuu korjaustöissä

Korjattavana olevalle rakennukselle aiheutuneissa vahingoissa omavastuu on 10 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä. Omavastuu on kuitenkin enintään 20 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä.

Korotettu omavastuu on voimassa, jos korjaustyö on ollut vakuutuksenottajan tai vakuutuksenottajan rinnastettavan tekemä tai teettämä ja rakennuksen keskeneräisyys on vaikuttanut vahingon syntyyn tai laajuuteen.

5.3 Vuotovakuutus

5.3.1 Vuotovakuutuksesta korvattavat vahingot

Vakuutuksesta korvataan vuotovahinko, jonka on aiheuttanut neste-, kaasu- tai höyryvuoto, kun aine on virrannut äkillisesti, ennalta arvaamatta ja suoraan

- rakennukseen kiinteästi asennetuista putkistoista
- putkistoihin kiinteällä liitännällä liitetyistä käytölaitteista, koneista tai säiliöistä.

Vakuutuksesta korvataan myös vuodon ja vaurioituneen alueen paikantamisesta ja korjaamisesta aiheutuneet rakenteiden avaamis- ja sulkemiskustannukset, rakenteiden kosteuden mittaamisesta aiheutuneet kustannukset sekä maankaivu- ja täyttökustannukset, jos vuoto on vaurioittanut vakuutuksen kohteena olevaa rakennusta. Rakennuksen

maapohjan puhdistuskustannuksia on rajoitettu kohdan 3.1.3 mukaisesti.

Jos vuoto ei ole vaurioittanut vakuutuksen kohteena olevaa rakennusta, korjaamiseen liittyvät vian etsintäkulut sekä maankaivu- ja täyttökulut korvataan sopimukseen liitetyn rakennuksen rikkovakuutuksen ehtojen mukaisesti.

5.3.2 Vuotovakuutuksen korvausrajoitukset

Vakuutuksesta ei korvata vuotovahinkoa, joka on aiheutunut

- muista kuin edellä mainituista putkistoista tai laitteista
- kattokouruista, rakennuksen ulkopuolisista syöksytorvista, salaojista tai muualta virranneesta sade-, sulamis- tai pintavedestä
- veden- tai kosteuseristyksen taikka muun rakenteen läpi vuotaneesta nesteestä
- vesieristyksen läpivienneistä
- koneen tai laitteen sisäisestä nestekiertojärjestelmästä itse koneelle tai laitteelle.

Vakuutuksesta ei myöskään korvata

- kosteuden tiivistymisen (kondensoituminen), kylmälaitteen sulamisveden tai muun kosteuden (esimerkiksi maanalainen kosteus tai vesi) aiheuttamaa vahinkoa
- sienettymisen, homeen tai hajun aiheuttamaa vahinkoa, ellei se ole suoranainen seuraus muusta korvattavasta vahingosta
- kunnallisen tai muun yleisen vesi- tai viemärijohdon vaurioitumisen, tukkeutumisen tai toimimattomuuden aiheuttamaa vahinkoa.

Vesieristyksen läpivienneillä tarkoitetaan putkiston ja rakenteen liittymäkohtia, kuten lattakaivon ja lattian vedeneristyksen liitos, lattiakaivon ja sen korokerenkaan välinen liitos, lattiakaivon ja korokerenkaan putkiläpivienti tai muu vesieristeen rikkova läpivienti.

Vakuutuksesta ei korvata

- vahingon johdosta hukkaan vuotanutta ainetta eikä lisääntynyttä energiankulutusta. Rajoitus ei koske vahingon korjaustyöstä johtuvaa energiankulutusta.
- kustannuksia, jotka aiheutuvat johtoverkon tai käyttölaitteiden korjauksesta tai uusimisesta
- kustannuksia, jotka ovat suoranainen seuraus alun perin virheellisesti tai puutteellisesti tehdyn rakenteen (esimerkiksi veden- ja kosteudeneristys) korjaamisesta viranomais määräysten ja -ohjeiden mukaisesti
- kustannuksia, jotka aiheutuvat sisäilman laadun tutkimisesta (esimerkiksi sisäilman mikrobimittaukset), elleivät ne liity välittömästi korvattavaan vuotovahinkoon. Tällöinkin korvataan vain kohtuulliset kustannukset yhdestä si-

säilämamittauskerrasta.

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan huomioon myös esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset.

5.3.3 Omaisuuden ikään perustuvat vähennykset vuotovahingossa

Rakennuksen vuotovahingon määrää laskettaessa kaikista korjaus- ja jälleenhankintakustannuksista tehdään vuotaneen putkiston, laitteen tai säiliön ikään perustuva vähennys seuraavasti:

- ikä lasketaan asennusvuotta seuraavan kalenterivuoden alusta
- myös vuosi, jolloin vahinko on sattunut, lasketaan mukaan ikään
- jos putkiston, laitteen tai säiliön ikä on 20 vuotta, vähennetään vahingon määrästä 15 % ja sen jälkeen 2 % jokaiselta alkavalta vuodelta
- ikävähennyksen lisäksi vähennetään vakuutuskirjaan merkitty omavastuu.

Saneeratun viemäriputken iän laskeminen

Kun viemäriputki on korjattu vanhan putken sisään asennetulla, oman rengasjäykkyyden omaavalla putkella, katsotaan viemäriputken iäksi korjaushetkellä

- 15 vuotta, kun korjauksessa on käytetty menetelmää, jolla on voimassa VTT:n sertifikaatti
- 30 vuotta, kun korjauksessa käytetyllä menetelmällä ei ole voimassa olevaa VTT:n sertifikaattia.

Jos viemäriputki on korjattu pinnoitusmenetelmällä, jonka toiminta perustuu uuden pinnoitteen tarttumiseen vanhaan putkeen, putken ikä vahinkohetkellä on alkuperäisen putken ikä eikä korjausta oteta huomioon ikävähennystä laskettaessa.

Esimerkki ikävähennyksen laskemisesta

Vuotanut putkisto on asennettu vuoden 1974 kesällä. Putkistovuoto tapahtuu vuoden 2010 syksyllä. Rakennuksen korjauskustannuksista tehdään putkiston ikään perustuva vähennys seuraavasti:

- Asennusvuotta ei oteta huomioon vähennystä laskettaessa.
- Vahingon sattumisvuosi otetaan huomioon vähennystä laskettaessa.
- Vuonna 1994 putkisto on 20 vuoden ikäinen. Sen jälkeisiä vuosia ovat vuodet 1995:stä vuoteen 2010.
- Ikävähennys on $15 \% + 16 \times 2 \% = 47 \%$.

5.3.4 Poikkeava omavastuu asennus- ja korjaustöissä

Jos vahinko on aiheutunut vakuutuksenottajan tai vakuutuksenottajaan rinnastettavan tekemästä tai

teettämästä asennus- tai korjaustyöstä, vakuutuksenottajan omavastuu on 10 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä. Omavastuu on kuitenkin enintään 20 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä.

Vahinko katsotaan aiheutuneeksi asennus- tai korjaustyöstä, jos vuoto tapahtuu töiden aikana ennen kuin asennettu tai korjattu putkisto, laite, säiliö tai vesikate on tarkastettu ja otettu normaaliin käyttöön.

5.3.5 Poikkeava omavastuu muissa kuin rikkoutumisen aiheuttamissa vuotovahingoissa

Jos vuotovahinko aiheutuu muusta äkillisestä ja ennalta arvaamattomasta syystä kuin putkiston tai laitteen rikkoutumisesta, vähennetään vahingon määrästä 25 %:n omavastuu, vähintään kuitenkin vakuutuskirjaan merkitty omavastuu. Omavastuun määrä on kuitenkin enintään 20 000 euroa tai tätä suurempi vakuutuskirjaan merkitty omavastuu.

Jos vahingon määrästä on tehty ikävähennys, ei omavastuuta vähennetä korotettuna.

5.4 Omaisuusrikosvakuutus

5.4.1 Omaisuusrikosvakuutuksesta korvattavat vahingot

Omaisuusrikosvakuutuksesta korvataan vahinko, jonka on aiheuttanut

- murto
- ryöstö
- vahingonteko.

Vakuutetun omaisuuden säilytystilan (rakennuksen tai huoneiston) rakenteellisen murtosuojaus- tai täytettävä vähintään suojeluohjeen rakenteellisen suojaustason 1 vaatimukset, ellei vakuutus- tai erityisehdossa ole edellytetty tätä korkeampaa rakenteellista suojaustasoa.

Vakuutuksesta korvataan myös varkausvahinko, joka on aiheutettu tunkeutumalla rakennukseen, huoneistoon tai muuhun suojeluohjeen mukaisesti suljettuun säilytyspaikkaan avaimella, joka on saatu murtautumisen tai ryöstön yhteydessä.

Murtovahingolla tarkoitetaan tunkeutumista rakennukseen tai muuhun suojeluohjeen mukaisesti suojattuihin suljettuun säilytyspaikkaan sen rakenteita tai lukkoja vahingoittaen. Murtovahingoksi katsotaan myös omaisuuden anastus, joka on tehty murtamalla omaisuuden suojeluohjeen mukainen kiinnitys (esimerkiksi teräsketju) tai sen lukitus.

Ryöstövahingolla tarkoitetaan vahinkoa, jossa omaisuutta on anastettu käyttämällä henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa tai sen uhkausta (rikoslaki 31 luku 1 ja 2 §).

Vahingonteolla tarkoitetaan toisen omaisuuden oikeudetonta vahingoittamista. Vahingonteoksi katsotaan näissä ehdoissa myös vahinko, joka on aiheutettu tuntemattomaksi jääneellä ajoneuvolla.

5.4.2 Erityiset korvausedellytykset

Rikosvahingon korvauksen edellytyksenä on, että

- vakuutettu omaisuus on vahingon sattuessa vakuutussopimuksessa mainitun suojeluohjeen mukaisesti suojattu
- vahinko pystytään yksilöimään yksittäiseksi, äkilliseksi tapahtumaksi
- tapahtumasta on tehty rikosilmoitus poliisille ja vakuutuksenottaja on tarvittaessa valmis todistamaan korvausvaatimukseen liittyvän omaisuusluettelon oikeaksi myös tuomioistuimessa
- ulkona aitauksessa olevasta ja vaihtelevilla paikoilla kuten ajoneuvossa säilyttävästä omaisuudesta on tehty merkintä vakuutuskirjaan.

Aitauksessa vakuutettavaksi omaisuudeksi hyväksytään ulkoarastointiin sopiva ja kokonsa puolesta sellainen omaisuus, ettei sen säilytys sisätiloissa ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista. Aitauksessa ei hyväksytä säilytettäväksi yksikköhinnaltaan arvokasta, pienikokoista ja helposti siirrettävää omaisuutta, vaikka se olisikin ulkokäyttöön ja ulkoarastointiin soveliaista.

5.4.3 Omaisuusrikosvakuutuksen korvausrajoitukset

Ulkona olevan omaisuuden murtovahinko korvataan vain, jos omaisuus on suojeluohjeen vaatimukset täyttävässä aitauksessa tai kiinnitettynä vahvaan rakenteeseen suojeluohjeen vaatimusten mukaisesti ja omaisuuden anastus tehdään rikkomalla aitausta tai omaisuuden kiinnitysväline.

Ulkona olevan omaisuuden tahallinen vahingon teko korvataan vain, jos on kyse käyttöomaisuudesta, joka on suunniteltu ja valmistettu säilytettäväksi

ulkona.

Ryöstövahinko korvataan vain, jos se on tapahtunut vakuutuskirjassa mainitussa sijaintipaikassa tai toimipaikasta arvokuljetuksen keräilypisteeseen, laskentakeskukseen tai rahalaitokseen tapahtuvan kuljetuksen aikana jos vakuutuskirjaan ei ole muuta merkitty.

Omalla konevoimalla liikkuvan työkoneneen tai ajoneuvon menettämisestä aiheutunut vahinko korvataan vain, jos vakuutettu tai poliisi- tai tulliviranomainen ei ole saanut tietoa omaisuuden löytymisestä 30 päivän kuluttua siitä, kun LähiTapiola sai tiedon vakuutetun kohteen anastamisesta.

Vakuutuksesta ei korvata

- omaisuuden katoamista tai sitä, että vahinko todetaan vasta määräaikainventaarin yhteydessä
- sieppauksesta, myymälävarkaudesta, näpistyksestä tai vastaavasta teosta aiheutunutta vahinkoa
- petoksesta, kavalluksesta, tietomurrosta tai vastaavanlaisesta vilpillisestä menettelystä aiheutunutta vahinkoa
- tietokoneen haittaohjelmasta, tietoliikenteen häirinnästä tai muusta vastaavasta ohjelmiin, tiedostoihin tai laitteisiin kohdistuvasta vahingonteosta
- vahinkoa, jonka on aiheuttanut tulipalo tai räjähdys.

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan huomioon myös esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset.

5.4.4 Vahingon määrä erityistapauksissa

5.4.4.1 Rahat ja arvopaperit murtovahingoissa

Vahingon määrään lasketaan rahoja ja arvopapereita enintään vakuutuskirjaan merkittyyn vakuutusmäärään saakka niiden säilytyspaikan ja suojaustavan perusteella seuraavan taulukon mukaisesti:

Säilytyspaikka / kassakaapin luokitus	Murtohälytysjärjestelmän tasovaatimus	Rahamäärä enintään euroa
Suojeluohjeen mukaisesti lukittu huoneisto tai siellä oleva rakenteisiin kiinnittämätön turvakaappi tai paloturvakaappi	ei vaatimusta	3 000
Luokittelematon, rakenteisiin kiinnitetty arvosäilytysyksikkö (esim. paloturvakaappi) suojeluohjeen mukaisesti lukitussa huoneistossa.	ei vaatimusta	5 000
Jos säilytyspaikka on suojeluohjeen mukaisesti lukitussa huoneistossa oleva, standardin EN 1143 (tai vastaavan) mukainen, valmistajan ohjeen mukaisesti rakenteisiin kiinnitetty arvosäilytysyksikkö (kassakaappi)		

EURO I tai vastaava	ei vaatimusta	10 000
EURO II tai vastaava	taso 2	30 000
EURO III tai vastaava	taso 3 sekä kohdevalvonta	60 000
EURO IV tai vastaava	taso 3 sekä kohdevalvonta	120 000
EURO V tai vastaava	taso 3 sekä kohdevalvonta	200 000

Taulukko liittyy ehtokohtaan 5.4.4.1.

Standardin EN 1143 (tai vastaavan) mukainen arvosäilytysyksikkö on oltava valmistajan ohjeen mukaisesti rakenteisiin kiinnitetty. Euro I – III luokkiin hyväksytään myös vastaavat talletusluukulla varustetut arvosäilytysyksiköt.

Murtohälytysjärjestelmän eri tasojen vaatimukset on määritelty suojeleohjeessa.

Arvosäilytysyksikön standardin mukainen luokitus on määritelty myyjältä tai valmistajalta saatavassa kassakaapin testisertifikaatissa ja luokitus on mer-

kitty myös arvosäilytysyksikön oven sisäpuolella olevaan arvokylttiin.

5.4.4.2 Rahat ja arvopaperit kuljetuksen aikana ryöstövahingoissa

Kuljetuksen aikana liikehuoneiston ulkopuolella vahingon määrään voidaan laskea rahoja ja arvopapereita niiden kuljetustavan perusteella enintään alla olevan taulukon mukaisesti. Korvauksen määrän ylärajana on kuitenkin aina vakuutuskirjaan merkitty vakuutusmäärä.

Rahamäärä euroa / kuljetuskerta	Kuljetusta tekevän henkilöstön määrä ja vaatimukset	Kuljetusreitti
10 000	Yksi suojeleohjeen vaatimukset täyttävä henkilö.	Keräily ja kuljetus useasta kohteesta mahdollista.
30 000	Kaksi suojeleohjeen vaatimukset täyttävää henkilöä tai vaihtoehtoisesti yksi, vaatimukset täyttävä henkilö, jolla on käytössään vahinkovakuutusyhtiöiden hyväksymä arvokuljetusyksikkö.	Keräily ja kuljetus useasta kohteesta mahdollista. Kuljetus on tehtävä kuljetuksen vastaanottavan yrityksen työaikana.
yli 30 000	Arvokuljetusyritys / sovittava yksilöllisesti LähiTapiolan riskiasiantuntijan kanssa.	

Taulukko liittyy ehtokohtaan 5.4.4.2.

Muun kuin vakuutetun omistamat rahat ovat vakuutuksen kohteena vain, jos tästä on tehty merkintä vakuutuskirjaan.

Tällaisia rahavaroja ovat esimerkiksi arvokuljetusyrityksen hallussa olevat asiakkaitten rahat, joista arvokuljetusyritys on ottanut sopimuksella vastuun.

5.4.4.3 Vakuuttamattoman rakennuksen vahingot rikosvahingoissa

Ellei vakuutuskirjaan ole muuta merkitty, tällä sopimuksella rikosvakuutetun irtaimen omaisuuden säilytyspaikan rakennuksen rakenteille, oville, lukoille, ikkunoille sekä suojakaltereille ja vastaaville murtosuojausvarusteille aiheutuneita vahinkoja lasketaan vahingon määrään enintään 5 000 euron määrään asti silloinkin, kun rakennusta ei ole tällä sopimuksella vakuutettu.

Korvauksen edellytyksenä on, että

- vahingot ovat aiheutuneet vakuutuskirjaan merkittyyn vakuutushuoneistoon murtautumi-

sesta tai vahingonteosta ja

- vakuutuksenottaja on asennuttanut vahingotuneet rakenneosat eikä vahinkoa korvata jonkin muun vakuutuksen perusteella tai
- vakuutuksenottaja on rakenneosista kirjallisen sopimuksen (esimerkiksi huoneiston vuokrasopimus) perusteella kunnossapitovastuussa ja toimittaa sopimuksesta kopion LähiTapiolalle.

5.4.5 Lukkojen ikään perustuva vähennys rikosvahingoissa

Jos vakuutuksenottajan hallusta on anastettu vakuutuskirjaan merkittyyn vakuutushuoneistoon johtavien ovien avaimia, vahingon määrään lasketaan välittömän vaaran torjumiseksi tarpeelliset kustannukset vakuutushuoneistoon johtavien ovien lukkojen sarjoituksesta tai uusimisesta. Korvauksen edellytyksenä on, että avaimet on anastettu murron tai ryöstön yhteydessä.

Vakuutuksenottajan hallussa oleviksi katsotaan myös avaimet, jotka ovat asunto- tai kiinteistöosa-

keyhtiön isännöitsijän, hallituksen jäsenen tai huoltoyhtiön tai muun vakuutuksenottajaan sopimussuhteessa olevan (esimerkiksi vartiointiliikkeen) hallussa. Vahingon määrää laskettaessa lukkojen sarjoitus- ja uusimiskustannuksista vähennetään käyttöönottovuotta ja sitä seuraavaa kahta vuotta lukuun ottamatta 5 % vuodessa. Käyttöönottovuodella tarkoitetaan aikaa käyttöönottoajankohdasta saman kalenterivuoden loppuun.

5.4.6 Poikkeavat omavastuut omaisuusrikosvakuutuksessa

Vakuutuksenottajan omavastuu on 25 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi omavastuu, kun

- omaisuutta on anastettu ulkona olevasta ajoneuvosta, veneestä, perävaunusta, varastokontista tai sellaisesta työkohteesta, jossa ei ole rakennus- tai asennustyön lisäksi muuta toimintaa (esimerkiksi rakennus-, korjaus- tai asennustyömaan työmaavarasto tai uudisrakennustyömaan työkohte)
- vahinko kohdistuu omaisuuteen, joka on ulkona (ks. kohta Omaisuusrikosvakuutuksen korvausrajoitukset)
- tilaa, johon rahojen ja arvopapereiden säilytysyksikkö on sijoitettu tai arvosäilytysyksikköä ei ole varustettu vaaditulla murtohälytysjärjestelmällä
- vahinko muodostuu yksinomaan rakennuksen, rakennelmien tai muiden rakenteiden pintojen tahallisesta turmelemisesta
- omalla konevoimalla liikkuvan työkoneen vakuutus on voimassa ja vahinko tapahtuu Pohjoismaiden ulkopuolella.

Pintojen tahallista turmelemista ovat esimerkiksi graffitit tai muu piirtäminen, likaaminen, naarmuttaminen, kolhiminen tai muu vastaava vaurioittaminen.

5.5 Rikkovakuutus

5.5.1 Rikkovakuutuksesta korvattavat vahingot

Vakuutuksesta korvataan äkillisen ja ennalta arvaamattoman sisäisen tai ulkoisen tapahtuman tai sähköilmiön aiheuttama rikkoutuminen tai vahingoittuminen.

Rikkovakuutusturvaa on voitu rajoittaa vakuutuskirjaan merkityllä erityisehdolla.

Sähköilmiövahinkoja ovat esimerkiksi salamaniskusta tai muusta syystä syntyneestä yli- tai alijännitteestä, oikosulusta tai maasulusta äkillisesti ja ennalta arvaamattomasti aiheutuneet vahingot.

Korvattavia ulkoisen tapahtuman aiheuttamia vahinkoja ovat esimerkiksi äkillisen ja ennalta arvaamattoman kaatumisen, putoamisen, tieltä suistumisen, sortumisen tai koneen ulkopuolisen esineen aiheuttama mekaaninen rikkoutuminen. Ulkopuoliseksi esineeksi ei katsota prosessissa työn kohteena olevaa omaisuutta eikä koneen tai laitteen käsittelemän raaka-aineen mukana koneeseen joutunutta vierasta esinettä.

5.5.2 Rikkovakuutuksen korvausrajoitukset

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan huomioon alla mainittujen lisäksi myös esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset.

5.5.2.1 Rikkovakuutuksen alkaminen

Vakuutuksenantajan vastuu alkaa muista vakuutuksista poiketen vasta, kun vakuutuksen kohde on asennuksen, korjauksen tai huollon ja koekäytön jälkeen otettu normaaliin käyttöön.

Asennus ja koekäyttö voidaan vakuuttaa erikseen asennustyövakuutuksella.

5.5.2.2 Kuluvien osien vahingot

Rikkovakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut tuotantokoneiden terille, työkaluille, muoteille, suulakkeille tai vastaaville osille käytetäessä niitä tarkoitukseensa.

Muiden kuluvien osien ja tarvikkeiden sekä niiden asennuskustannusten osalta vahingon määrään lasketaan vain jäljellä olevaa käyttöikää tai käyttömäärää vastaava osa. Käyttöikä tai käyttömäärä määritetään maahantuojaan tai valmistajan ohjeiden mukaisesti.

Kuluvia osia ovat esimerkiksi kaikki ne koneen tai laitteen osat ja tarvikkeet, jotka on huolto-ohjeen mukaan uusittava määrätyin aika- tai käyttömäärävälein.

5.5.2.3 Poltto-, voitelu- ja kylmäaineiden sekä muiden nesteiden vahingot

Rikkovakuutuksesta korvataan koneissa ja laitteissa oleville nesteille ja voiteluaineille aiheutunut vahinko vain, jos se on välitön seuraus vakuutetulle koneelle tai -laitteelle aiheutuneesta tästä vakuutuksesta korvattavasta rikkoutumisvahingosta.

Jos vakuutuksenottaja on laiminlyönyt voimassa olevassa laissa tai asetuksessa säädetyn kylmälaitteiston tarkastusvelvollisuuden, asetuksessa annettua toimintaohjeita tai velvollisuuden varustaa kylmälaitteisto vuotojen havaitsemisjärjestelmällä, ei

kylmäaineiden vuotamisesta aiheutunutta vahinkoa korvata.

Uutta kylmäainetta ja kylmäaineen lisäämisestä tai vaihtamisesta aiheutuneita kustannuksia ei korvata, jos vuotanut kylmäaine on vahinkoajankohtana edellä mainittujen asetusten mukaan poistettava käytöstä.

Kylmälaitteiden tarkastusta, huoltoa ja vuotoilmaisimen asentamista sääteleviä lakeja ja asetuksia ovat esimerkiksi Valtioneuvoston asetus 1187/5.12.2001 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 842/ 2006.

5.5.2.4 Syöpyminen, korroosio tai hitaasti syntyvät vahingot

Rikkovakuutuksesta ei korvata hitaasti tai pitkäaikaisesta vaikutuksesta aiheutuneita vahinkoja eikä vahinkoa, joka aiheutuu siitä, että materiaali syöpyy prosessissa käytettävien aineiden tai olosuhteiden takia.

Tällaisia ovat esimerkiksi materiaalin luonnollisesta heikkenemisestä, naarmuuntumisesta, värinästä, kutistumisesta, likaantumisesta, kerrostumisesta, sakkaantumisesta, kattilakivestä, ruostumisesta, korroosiosta, syöpymisestä, routimisesta tai lämpötilan tai kosteuden hitaasta muutoksesta aiheutuneet vahingot.

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, jonka aiheuttaa kosteuden tiivistyminen (kondenssi) tai muu kosteus (esimerkiksi maanalainen kosteus tai vesi), sienettyminen, home tai haju, ellei se ole suoranainen seuraus korvattavasta vahingosta.

5.5.2.5 Ohjelmisto- tai käyttövirheestä, toimintahäiriöstä tai huolimattomasta käytöstä aiheutuneet vahingot

Rikkovakuutuksesta ei korvata

- vahinkoa, joka aiheutuu laitteiston, käyttöjärjestelmän tai ohjelmiston toimimattomuudesta tai virheellisestä toiminnasta tiedoille, tiedostoille tai ohjelmistoille
- vahinkoa, joka on aiheutunut virheellisestä tietovälineen nimiöinnistä tai syötöstä, tietojen häviämisestä tai magneettikenttien aiheuttamasta tietojen, tiedostojen tai ohjelmien tuhoutumisesta
- kustannuksia, jotka ovat aiheutuneet toimintahäiriön poistamisesta, säätö- tai kunnossapitotoimista, ennakko- tai määräaikaishuollosta, tai näiden yhteydessä vaihdettavista osista
- vahinkoa, joka on aiheutettu käyttämällä esinettä virheellisesti tai huolimattomasti.

5.5.2.6 Rakennuksille, rakennelmille, niiden osille tai yhdyskuntatekniikalle tapahtuneet vahingot

Rikkovakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut rakennuksille, rakennelmille tai niiden osille tai yhdyskuntatekniikalle (esim. vesi- ja viemärilinjoiille)

- jään ja lumen painosta tai niiden liikkeestä
- pohjaveden korkeuden muutoksesta, aallokosta, tulvasta, routimisesta, maanjäristyksestä, maan painumasta, maansortumasta tai muusta maan liikkumisesta
- rakenteiden tai rakennusosien halkeilusta.

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut asuinhuoneistokohtaisille koneille ja laitteille.

Tällaisia ovat esimerkiksi liedet, liesitasot, kylmäkalusteet, kiukaat, WC- ja pesutilojen kiinteät kalusteet, uima-allaslaitteistot ja muut osakkaan vastuulla olevat koneet ja laitteet.

5.5.2.7 Työkoneiden ja ajoneuvojen vahingot

Omalla konevoimalla kulkevien työkoneiden, työvälineiden ja ajoneuvojen renkailla, telaketjuilla ja telamatoilla sekä polttomootoreille, vaihteistoille, voimansiirtolaitteille ja jäähdytysjärjestelmille laitteineen korvataan vain rikkovakuutuksen kohdassa 5.5.1 määritelty ulkoisen tapahtuman aiheuttama rikkovahinko, vaikka kone tai laite, johon rikkoutunut osa kuuluu, olisikin vakuutettu kohdan 5.5.1 mukaisella rikkoturvalla.

Korvauksen edellytyksenä on lisäksi, että mainitut koneen tai laitteen osat vaurioituvat ajoneuvon tai työkoneen kaatumisen, putoamisen, tieltä suistumisen, sortumisen tai ulkopuolisen esineen törmäyksen aiheuttaman rikkovahingon yhteydessä.

5.5.2.8 Murskaimille, malleille ja muoteille tapahtuneet vahingot

Irtaimen käyttöomaisuuden vakuutusmäärään sisältyville muoteille, malleille sekä kivi-, kanto- ja hakemurskaimille sekä hakkureille ja turvetyköneille korvataan vain ulkoisen tapahtuman aiheuttama rikkovahinko, vaikka irtain käyttöomaisuus olisikin vakuutettu rikkoturvalla.

5.5.2.9 Vaarallisissa käyttöolosuhteissa tapahtuneet vahingot

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka aiheutuu

- veteen, suohon tai maahan vajoamisesta
- vakuutuksen kohteen uppoamisesta jäihin muualla kuin yleisesti käytettävällä, tieviranomaisen turvallisuusvaatimukset täyttävällä talvitiellä

- kaivoksen tai tunnelin sortumasta
- esineelle sen vuoksi, että se on asetettu alttiiksi lämmön vaikutukselle
- siitä, että kone tai laite jää kiinni putkeen, kallioreikään tai vastaavaan paikkaan, eikä sitä voida poistaa laitetta tai ympäröivää rakennetta rikkomatta
- käytettäessä vakuutuksen kohdetta kilpailuun tai sen harjoitteluun yleiseltä liikenteeltä suljetulla alueella tai tieosuudella.

5.5.2.10 Luonnonvoimien aiheuttamat vahingot ulkona olevalle omaisuudelle

Rikkovakuutuksesta ei korvata vahinkoa, jonka luonnonvoimat ovat aiheuttaneet ulkona tai avoimessa rakennuksessa, kuten katoksessa, olevalle omaisuudelle. Vakuutuksesta korvataan kuitenkin äkillinen ja ennalta arvaamaton rikkovahinko, jos on kyse omaisuudesta, joka on suunniteltu ja valmistettu käytettäväksi ulkona.

Vakuutuksesta ei myöskään korvata vahinkoa, joka on aiheutunut siitä, että rakennuksen ovet, ikkunat tai aukot on jätetty avoimeksi ja sääolosuhteet ovat vaikuttaneet vahingon syntymiseen tai sen laajuuteen.

5.5.2.11 Vaihto-omaisuuden vahingot

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut vaihto-omaisuudelle

- pilaantumisesta
- säilytyslämpötilan muutoksesta
- saastumisesta
- kasvu- tai kehityshäiriöstä
- sisäisestä rikkoutumisesta
- kasvi- tai eläintaudeista
- viranomaisen määräyksestä rajoittaa tarttuvia tauteja
- hyönteisistä tai tuhoeläimistä.

Pakasteet ja kylmäsäilytettävät tuotteet voidaan vakuuttaa LähiTapiolan pakaste- ja kylmätuotevakuutuksella.

5.5.2.12 Muiden esinevakuutusten korvauspiiriin kuuluvat vahingot

Rikkovakuutuksesta ei korvata vahinkoja, jotka voitaisiin korvata palo-, luonnonilmiö-, vuoto-, omaisuusrikos- tai pakaste- ja kylmätuotevakuutuksesta. Rajoitus on voimassa myös silloin, kun edellä mainittu omaisuusvakuutus ei sisälly sopimukseen.

5.5.3 Omaisuuden ikään perustuvat vähennykset rikkovahingoissa

Rikkovahingon määrää laskettaessa tehdään jokai-

selta alkavalta vuodelta käyttöönottovuotta ja kah- ta sitä seuraavaa vuotta lukuun ottamatta rikkou- tuneen omaisuuden ikään perustuva 5 prosentin vuosittainen vähennys

- korjaus- ja jälleenhankintakustannuksista
- korjaukseen mahdollisesti liittyvistä rakentei- den avaamis- ja sulkemiskustannuksista
- maan kaivu- ja täyttökustannuksista.

Edellisestä poiketen tehdään vakuutetun omaisuu- den ikään perustuva 10 prosentin vuosittainen vä- hennys käyttöönottovuotta lukuun ottamatta ko- neista ja laitteista, joiden arvo alenee tavanomaista nopeammin esimerkiksi suurien käyttötuntimää- rien takia.

Seuraavien koneiden ja laitteiden vahingoista teh- dään aina 20 prosentin vuosittainen vähennys käyt- töönottovuotta lukuun ottamatta:

- elektroniset toimistokoneet ja -laitteet, kuten kopiokoneet
- tietojenkäsittely- ja tietoliikennelaitteet
- kassa- ja vaakalaitteet
- äänen- ja kuvan tallennus-, toisto- ja käsittely- laitteet
- valolaitteet
- hälytys- ja valvontalaitteet, kuten palo- ja rikos- ilmoitin- sekä kulun- ja kiinteistövalvontalaitteet
- mittaus-, ohjaus- ja säätölaitteet
- suurnopeustyöstökoneiden karat.

Vähennys tehdään aina jälleenhankinta-arvon mu- kaisista korjaus- tai hankintakustannuksista. Ikään perustuvan vähennyksen lisäksi vähennetään va- kuutuskirjaan merkitty omavastuu.

Jos omaisuuserän tai sen erillisen osan (esimerkiksi koneen osa) arvo on alentunut huomattavasti edel- lä mainittua ikävähennystä nopeammin tai hi- taammin, vahingon määrän arvioinnin perusteena käytetään omaisuuserän tai sen erillisen osan to- dellista päivänarvoa.

Jos rikkoutunutta konetta, laitetta tai työvälinettä ei korjata, vahingon määrä on edellä mainitulla tavalla lasketun päivänarvon ja jäännösarvon erotus.

Käyttöönottovuodella tarkoitetaan aikaa käyttöö- ottoajankohdasta saman kalenterivuoden loppuun. Tästä poiketen uusittujen tai peruskorjattujen ko- neen tai laitteen osien ja osakokonaisuuksien rikko- vahingoissa käyttöönottovuotena käytetään uusi- mis- tai peruskorjausvuotta.

Koneita ja laitteita, joiden arvo alenee tavanomaista nopeammin, ovat esimerkiksi ne, joiden vuotuinen käyttöaika poikkeaa huomattavasti tavanomaisesta yhdessä työvuorossa käytettävän koneen vuotui- sesta käyttöajasta tai koneet, joiden rasitukset ovat

tavanomaista suuremmat, kuten

- keskeytymättömässä käytössä tai toistuvasti useassa työvuorossa olevat koneet, kuten monet teollisuusrobotit ja metallialan automaattiset työstökoneet
- tietokonepohjaiset ohjaus- ja valvontajärjestelmät
- kuluttavissa olosuhteissa (suuret lämpötilan vaihtelut, pöly, kosteus) toimivat koneet
- maksimikuormalla ajettavat koneet
- koneet ja koneenosat, joilla on tiedossa valmistajan määrittelemä tai kokemusperäinen käyttöikä.

Tällaisten koneiden ja laitteiden päivänarvoa määrittäessä otetaan huomioon esimerkiksi vuotuinen käyttötuntimäärä ja kuormitusolosuhteet sekä käytö arvo.

5.5.4 Poikkeavat omavastuut rikkovahingoissa

Vakuutuksenottajan omavastuu on 25 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi omavastuu, jos

- vahinko aiheutuu siitä, että laitetta käytetään laitteelle sopimattomassa toimintaympäristössä
- vahinko aiheutuu ohjelmointivirheestä tai virheellisestä ohjelmasta
- vahinko aiheutuu siitä, että kuorma tai ajoneuvo tai ajoneuvon osa ajetaan kiinni ajotien yläpuolella olevaan esteeseen
- vahinko aiheutuu koneen käsittelemässä raaka-aineesta olevasta vieraasta esineestä tuotanto-koneelle.

Omavastuu on kuitenkin enintään 20 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä.

Jos korvattavan rikkovahingon yhteydessä joudutaan järjestelmään lisäämään kylmäaineita, kylmä-aineiden vahingon määrästä on vakuutuksenottajalla erillinen, edellä esitetty poikkeava omavastuu. Tämä poikkeava omavastuu ei koske itse laitteen rikkoutumisvahinkoa.

5.6 Pakaste- ja kylmätuotevakuutus

5.6.1 Pakaste- ja kylmätuotevakuutuksesta korvattavat vahingot

Vakuutuksen kohteena ovat pakastetut ja kylmä-säilytettävät tuotteet sen mukaan kuin vakuutuskirjaan on merkitty.

Vakuutuksesta korvataan pakasteille ja kylmätuotteille niiden säilytystilojen äkillisestä ja ennalta arvaamattomasta lämpötilan muutoksesta aiheutunut vahinko, kun lämpötilan muutos on ollut suoranainen ja väistämätön seuraus

- rikkovakuutusehtojen perusteella korvattavasta pakaste- tai kylmälaitteen rikkoutumisesta
- äkillisestä ja ennalta arvaamattomasta jäähdytysaineen vuodosta
- palovahingosta kiinteistön sähkökeskuksessa
- äkillisestä tai ennalta arvaamattomasta kiinteistön sähkölaitteiston rikkoontumisesta
- ennalta ilmoittamattomasta sähkökatkoksesta yleisessä sähköverkossa.

Korvauksen edellytyksenä on, että

- elintarvikkeet ovat olleet välittömästi ennen vahinkoa voimassa olevan elintarvikelainsäädännön mukaisia ja myyntikelpoisia
- muut vakuutetut tuotteet ovat täyttäneet välittömästi ennen vahinkoa kyseistä tuote-erää koskevan lainsäädännön ja hyvän valmistus- ja säilytystavan vaatimukset.

Esimerkki

Elintarvikkeet oli jäädytetty kauppalikkeessä, jonka pakaste-laitteet on tarkoitettu tehdasvalmisteisten pakasteiden säilytykseen, mutta ne eivät sovellu pakasteasetuksen mukaiseen pakastamiseen. Tuotteet eivät olleet pakasteasetuksen mukaisia, joten niiden sulamista ei vakuutuksesta korvata.

5.6.2 Pakaste- ja kylmätuotevakuutuksen korvausrajoitukset

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan huomioon alla mainittujen lisäksi myös esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset.

Vakuutuksesta ei korvata muista kuin edellisessä kohdassa mainituista syistä aiheutuneita vahinkoja, esimerkiksi

- kylmälaitteen virheellinen asennus
- puutteellinen tai virheellinen hoito tai säätö
- puutteellinen pakastus- tai kylmäteho
- tuotteiden virheellinen käsittely.

5.6.3 Pakaste- ja kylmätuotevakuutuksen poikkeavat omavastuut

Vakuutuksenottajan omavastuu on 25 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi omavastuu seuraavissa tapauksissa:

- Pakaste- ja kylmäsäilytystiloja ei ole varustettu lämpötilan noususta ilmoittavalla hälytyslaitteella suojeleluheen edellyttämällä tavalla ja tällä on ollut vaikutusta vahingon syntyyn tai laajuuteen.
- Vakuutuksenottaja on laiminlyönyt voimassa olevassa laissa tai asetuksessa säädetyn kylmä-laitteiston tarkastusvelvollisuuden, asetuksessa annetut toimintaohjeet tai velvollisuuden varustaa kylmälaitteisto vuotojen havaitsemisjärjestelmällä ja tällä on ollut vaikutusta vahingon

syntyyn tai laajuuteen.

Jos molemmat edellä mainituista vaatimuksista on laiminlyöty, on omavastuu 25 % vahingon määräästä, kuitenkin vähintään 6 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi omavastuu.

Kylmälaitteiden tarkastusta, huoltoa ja vuotoilmaisimen asentamista sääteleviä lakeja ja asetuksia ovat esimerkiksi Valtioneuvoston asetus 1187/5.12.2001 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 842/ 2006.

5.7 Esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset

5.7.1 Vahingon selvittelykulut

Vakuutuksesta ei korvata kuluja, jotka ovat aiheutuneet vahingon selvittämisestä, kuten puhelin- ja matkakuluja, ansionmenetyksiä ja muita vastaavia kuluja.

5.7.2 Sopimuksen tai sitoumuksen perusteella korvattavat vahingot

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa

- josta esineen tai palvelun toimittaja tai joku muu on vastuussa lain, sopimuksen, takuun tai vastaavan sitoumuksen perusteella. Vakuutuksesta korvataan kuitenkin vahinko siltä osin kuin vakuutuksenottaja osoittaa, ettei vastuussa oleva kykene täyttämään sitoumustaan.
- kun vakuutettu on tavaran valmistaja tai myyjä ja vahinko kuuluu alalla käytettävän takuun piiriin.

Valmistajan tai maahantuojan ilmoitus takuun raukeamisesta vahingon seurauksena ei ole peruste korvauksen maksamiselle.

5.7.3 Suunnittelu-, valmistus- ja työvirheet sekä prosessivahingot

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut

- virheellisesti suunnitellulle, valmistetulle, rakennetulle, asennetulle, korjatulle tai virheellisesti materiaalista valmistetulle omaisuudelle (esineelle tai rakennusosalle), kun tällainen virheellisyys on vaikuttanut vahingon syntyyn tai sen laajuuteen (määrään). Vakuutuksesta korvataan kuitenkin tällaisen vahingon seurauksena muulle vakuutetulle omaisuudelle aiheutunut äkillinen ja ennalta arvaamaton vahinko.
- valmistettavana, korjattavana, huollettavana tai käsiteltävänä olevalle raaka-aineelle, puolivalmisteelle, valmisteelle tai asiakkaan omaisuudelle suunnittelu-, materiaali-, työ- tai valmistusvirheestä, tuotantoprosessin koneen tai lait-

teen tai sen osan rikkoutumisesta, prosessin virheellisestä toiminnasta tai virheellisestä neuvosta

- väärän tai virheellisen polttoaineen lisäämisestä tai käytöstä.

5.7.4 Huolto-, kunnossapito- ja parannustöiden sekä tilapäiskorjausten kustannukset

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia, jotka ovat aiheutuneet

- huolto- ja kunnossapitotöistä
- teknisen tason parantamisesta
- tilapäiskorjauksista
- korjauksen kiirehtimisestä.

Vahingoittuneen omaisuuden korjauskustannusten osalta vahingon määrään lasketaan normaalit kuljetus- ja asennuskustannukset.

Normaaleilla kuljetus- ja asennuskustannuksilla tarkoitetaan kustannuksia, jotka syntyvät, kun käytetään normaaleja kuljetustapoja ja asennukset tehdään normaalina työaikana asennukseen tavanomaisesti käytettävällä työvoimalla.

Vakuutetun liiketoiminnan keskeytymisen välttämiseksi välttämättömien kiirehtimistoimenpiteiden kustannuksia voidaan vakuuttaa keskeytysvakuutuksilla. Tällaisia kustannuksia ovat esimerkiksi ylijä pyhätyökustannukset sekä toimitusten kiirehtimiskustannukset.

5.7.5 Atk-ohjelmat, -tiedot ja -tiedostot

Tiedoille, tiedostoille ja ohjelmille aiheutunut vahinko korvataan vain, kun vahinko on suoranainen seuraus tämän vakuutuksen ehtojen mukaan korvattavasta tietojenkäsittely- tai tietoliikennelaitteen tai tietovälineen esinevahingosta, joka on korvattava LähiTapiolan palo-, luonnonilmiö-, vuoto-, rikos- tai rikkovakuutuksesta.

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut tieto- ja tietoliikennetekniikalle

- tietoliikenteen häirinnästä (esimerkiksi palvelunestohyökkäys)
- tietomurrosta (esimerkiksi hakkerointi)
- vaaran aiheuttamisesta tietojenkäsittelylle (esimerkiksi tietokonevirus).

Tietomurrolla tarkoitetaan oikeudetonta tunkeutumista tietojärjestelmään.

Tieto- ja tietoliikennetekniikkaan kuuluviksi katsotaan mm. tiedot, tiedostot, ohjelmat, käyttöjärjestelmät, tietoverkot, tietovälineet, tietojenkäsittely- ja tietoliikennelaitteet.

5.8 Korvausrajoitukset poikkeustilanteissa

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on

- aiheutunut julkisen laitoksen räjähdysaineiden räjähtämisestä tai ammattimaisesta räjäytys- tai louhintatyöstä
- aiheutunut Suomessa tai ulkomailla sattuneesta ydinvastuulain määritelmän mukaisesta ydinvahingosta
- aiheutunut lakosta, työnseisauksesta tai muusta sen kaltaisesta syystä
- tapahtunut sodan, kapinan, vallankumouksen tai muun sen kaltaisen yhteiskuntajärjestystä horjuttavan tapahtuman aikana.

Terroriteosta aiheutuneita vahinkoja korvataan enintään 3 000 000 euroa vahinkoa ja vakuutus- kautta kohden. Vakuutuksen enimmäiskorvaus- määrä koskee kaikkia vakuutuksenottajia yhteisesti yhdessä vahingossa. Samasta tapahtumasta tai olosuhteesta aiheutuneet vahingot katsotaan yhdeksi vahingoksi.

Terroriteolla tarkoitetaan joko yhden henkilön tai henkilöryhmän tekoa, joka sisältää voiman tai väkivallan käyttöä tai sen uhkaa, kun teon tarkoituksena on joko luonteeltaan tai yhteydeltään edistää poliittista, uskonnollista tai ideologista päämäärää ja/tai pelotella tai vaikuttaa hallitukseen, kansaan tai kansan osaan.

6 Esinevakuutusten korvaussäännökset

6.1 Jälleenhankinta-arvon mukainen vahingon määrä

Vahingon määrä ja omaisuuden arvo lasketaan pääsääntöisesti omaisuuden jälleenhankinta-arvon mukaan.

Jälleenhankinta-arvon mukainen vahingon määrä lasketaan omaisuuden jälleenhankinta-ajankohdan jälleenhankinta-arvosta ottamalla huomioon

- vakuutusehdoissa tai vakuutuskirjassa mainitut omaisuuden ikään perustuvat vähennykset vahingon määrästä
- vahingoittuneen rakennuksen korjaamisen tai rakentamisen lisäkustannukset, jotka aiheutuvat viranomaisten rakennusta koskevista pakottavista määräyksistä. Lisäkustannuksina otetaan huomioon enintään 10 % ilman lisäkustannuksia lasketusta vahingon määrästä. Lisäkustannuksia korvataan ainoastaan niiden tilojen, rakennusosien ja rakennuksen toimintaa palvelevien LVISA-järjestelmien ja koneiden osalta, joihin vahinko on kohdistunut. Rakennuksen kokonaisvahingon määräksi lasketaan kuitenkin enintään vakuutusmäärä.
- omaisuuden jäännösarvo tai omaisuuden

jäännösarvon aleneminen, jos vahingon jälkeen jäljelle jääneitä rakennusosia ei lainsäädännön tai viranomaismääräysten vuoksi voida käyttää hyväksi rakennuksen saattamiseen entiseen kuntoonsa.

- verotuksesta annetut säädökset.

Vakuutuksenottajan on esitettävä selvitys siitä, että rakennuskielto tai rakentamisrajoitus on voimassa. Jos LähiTapiola pyytää, vakuutuksenottajan on haettava poikkeuslupaa rakennuksen saattamiseksi entiseen kuntoon. Jos lupaa ei myönnetä, vakuutuksenottajan on haettava muutosta päätökseen. Vakuutuksenottajan on LähiTapiolan pyynnöstä valtuutettava LähiTapiola edustamaan vakuutuksenottajaa poikkeuksen hakemista koskevassa asiassa.

Vahingon määrään ei lasketa sellaisia vahingoittuneen koneen tai laitteen rakenteen tai sen käyttämän aineen uusimis-, muutos- tai parannustöitä, joita muuttunut lainsäädäntö tai viranomaismääräykset edellyttävät.

Jos vahingoittunut omaisuus voidaan korjata, vahingon määräksi lasketaan korjauskustannusten määrä, kuitenkin enintään omaisuuden jälleenhankinta-arvo ottamalla huomioon edellä mainitut tekijät.

Rakennuksen vahingon määrää laskettaessa korjaustyö arvioidaan toteutettavaksi nykyaikaisin rakennusosin, Suomessa yleisesti kaupan olevin rakennustarvikkein ja nykyaikaisin työmenetelmin. Korjauskustannuksissa ei oteta huomioon rakennusten, esineiden tai kokoelmien entisöinnin aiheuttamia lisäkustannuksia, ellei siitä ole vakuutus- kirjassa mainintaa.

Jälleenhankinta-ajankohdalla tarkoitetaan ajankoh- taa, jolloin omaisuus korjataan tai uutta omaisuutta hankitaan tuhoutuneen tilalle.

Arvon alentuminen lasketaan siten, että jäännösarvosta vähennetään se hinta, joka jäljelle jääneistä rakennusosista saadaan, kun ne myydään.

Rakentamista koskevaa lainsäädäntöä ja viran- omaismääräyksiä ovat maankäyttö- ja rakennuslaki ja yleisistä teistä annettu laki ja niiden nojalla an- netut säännökset, voimassa oleva rakennuskielto sekä rakentamisrajoitus. Verotuksesta annettu säädös on esimerkiksi arvonlisäverolaki.

6.1.1 Lisävahingot korvattavien esinevahinkojen yhteydessä

Esinevakuutuksista korvataan vahinko, jonka on aiheuttanut

- varkaus, katoaminen tai vahingoittuminen esi-

- nevuutuksista korvattvien vahinkojen pelastus- tai suojaustöiden aikana, esimerkiksi palo- vahingon sammutus- tai pelastustöiden aikana vesi- tai lumisade, sulamisvesi, kosteus, kylmyys tai lämpö vakuutetulle omaisuudelle, jos omaisuuden säilytyspaikkana olevan rakennuksen katteet tai rakenteet ovat vaurioituneet esinevakuutuksista korvattavan vahingon seurauksena siten, että ne eivät enää suojaa rakennusta tai siinä olevaa omaisuutta sääolojen vaikutukselta.

6.1.2 Vahinkojen torjumisesta ja rajoittamisesta aiheutuneet kustannukset

Vakuutuksesta korvataan kohtuulliset kustannukset, jotka ovat aiheutuneet vakuutuksenottajalle sattuneen tai välittömästi uhkaavan, vakuutuksesta korvattavan esinevahingon rajoittamisesta tai torjumisesta. Nämä kustannukset korvataan, vaikka vakuutusmäärä siten ylitettäisiinkin. Kustannukset korvataan ilman omavastuuvähennystä.

6.2 Vahingon määrä erityistapauksissa

Vakuutuskohtaisesti on voitu antaa myös muita kuin tässä mainittuja rajoituksia vahingon määrän laskemiseksi erityistapauksissa.

Esimerkiksi omaisuusrikosvakuutuksessa on määritetty enimmäismäärät vahingon määrään laskettaville rahoille ja arvopapereille niiden säilytys- ja kuljetustavan mukaan.

6.2.1 Päivänarvon mukainen vahingon määrä

Jos vahingoittuneen omaisuuden päivänarvo ennen vahinkoa on ollut alle 50 % jälleenhankinta-arvosta, vahingon määrä lasketaan päivänarvon mukaan. Päivänarvo arvioidaan jokaisen vahingoittuneen esineen ja rakennuksen osalta erikseen. Yksittäisen rakennuksen osan, rakenteen, pinnoitteiden tai kiinteiden kalusteiden vahingoittuessa päivänarvo arvioidaan kuitenkin kyseisen rakennuksen osan mukaan. Yhteen rakennetuissa tai useita erillisiä toiminnallisia kokonaisuuksia sisältävissä rakennuksissa jokaisen rakennuksen osan ja toiminnallisen kokonaisuuden päivänarvo ja vahingon määrä arvioidaan erikseen.

Omaisuuden päivänarvon mukainen vakuutusarvo määritetään ja vahingon määrä lasketaan vahinkohetkellä vallinneen hintatason mukaisesti. Vahingon määrä päivänarvon mukaan on niin suuri osa jälleenhankinta-arvon mukaisesta vahingon määrästä kuin omaisuuden päivänarvo on vahinkohetken jälleenhankinta-arvosta.

Esineellä tarkoitetaan osista koostuvaa kokonai-

suutta, kuten konetta tai laitetta, joka yleensä ostetaan tai myydään yhtenä kokonaisuutena, erotuksena esimerkiksi korjauksessa käytettävistä varaosista. Konelinja voi vastaavasti koostua useista eri esineistä (koneista). Rikkovahingoissa koneen tai laitteen ikääntyminen otetaan huomioon edellä mainitusta päivänarvosäännöstä poiketen koneen, laitteen tai niiden osakokonaisuuden ikään perustuvilla vähennyksillä.

6.2.2 Atk-ohjelmien, atk-tietojen ja -tiedostojen palautuskustannukset

Atk-ohjelmien vahingon määrä on ohjelmien palautus- ja uudelleenluontikustannukset sekä hankinta-, asennus-, räätälöinti- ja testauskustannukset. Atk-tietojen ja -tiedostojen vahingon määrä on varmistusten palautuskustannukset ja menetettyjen tietojen syöttökustannukset. Menetettyjen tietojen syöttökustannuksia lasketaan vahingon määrään enintään vahinkoa edeltäneen viikon tietojen syöttökustannuksia vastaava määrä.

6.2.3 Laitekokonaisuuksien vahingon määrä

Jos laitekokonaisuudesta tai -järjestelmästä tuhoutuu tai vahingoittuu osa, vahingon määrä on osan taloudellinen arvo. Vahingon määrään ei lasketa sitä käyttökelpoisuuden tai arvon menetystä, joka aiheutuu koko laitteistolle tai järjestelmälle.

6.2.4 Omalla konevoimalla kulkevat koneet ja laitteet

Omalla konevoimalla kulkevien ajoneuvojen, koneiden ja laitteiden sekä niiden osien vahingon määrä on korjauskustannusten määrä, kuitenkin enintään koneen käypä arvo. Jos konetta ei korjata, vahingon määrä on käyvän arvon ja jäännösarvon erotus.

Vakuutuksen kohteen korjaaminen ja lunastaminen

Työkoneen vahingon määrään lasketaan välttämättömät ja tarpeelliset korjauskustannukset tarkoituksenmukaisia korjausmenetelmiä käyttäen. Jos kuluneiden tai syöpyneiden osien tilalle vaihdetaan uusia osia ja vakuutuksen kohteen kunto paranee olennaisesti tämän vuoksi, korvataan korjauskustannuksista vain se osa, joka vastaa koneen saatamista vahinkoa edeltäneeseen kuntoon. Paraneemisesta on kysymys, jos esimerkiksi vaurioituneissa tai anastetuissa renkaissa on kulutus pintaa jäljellä puolet tai vähemmän ja niiden tilalle vaihdetaan uudet renkaat. LähiTapiola ei sitoudu korvaamaan vaurioitunutta osaa uudella osalla.

LähiTapiolalla on oikeus määrätä korjaamo tai hankintapaikka. LähiTapiolalla ei kuitenkaan ole vas-

tuuta työn tai osan laadusta.

Vahingon määrä on vakuutetun kohteen korjauskustannukset, jos sen korjaaminen näiden vakuutusehtojen mukaisesti on kannattavaa. Korjaaminen ei ole kannattavaa, jos vakuutetun kohteen korjauskustannukset ylittävät 70 % koneen vahinkopäivän käyvästä arvosta.

Vahingon määrää laskettaessa ei oteta huomioon

- vakuutuksen kohteen arvon alennusta
- vakuutuksen kohteen korjauksen yhteydessä tehtyjä muutos- tai parannustöitä
- vakuutuksen kohteen puutteellisen tai epäonnistuneen korjauksen uusimisesta tai parantamisesta johtuvia kustannuksia
- vakuutuksen kohteen käyttöhyödyn menetystä (seisonta-ajan korvausta) tai sijaiskoneen vuokrauskustannuksia
- käyttämisestä johtuvaa normaalia kulumista ja koneella ajettujen lisäkilometrien aiheuttamaa arvon alennusta sen luvattoman käytön aikana polttoaineen menetystä.

Lisävahingot korvattavan vahingon yhteydessä

Vahingon määrään lasketaan

- kustannukset vakuutetun kohteen tielle nostamisesta
- vakuutetun kohteen kuljetus lähimmälle ammattitaitoiselle korjaamolle, jos vakuutettu kohde on vaurioitunut liikennekelvottomaksi vakuutuksesta korvattavan vahingon vuoksi
- löydetyn vakuutuksen kohteen noutamisesta tai palauttamisesta kotipaikkakunnalle aiheutuneet kohtuulliset kustannukset, jos vakuutettu kohde löydetään ennen kuin 30 vuorokauden määräaika on kulunut umpeen.

Kuljetus- ja nostokustannuksina lasketaan vahingon määrään kuitenkin enintään 5 000 euroa vahinkoa kohti.

Vahingon määrään ei lasketa

- ansionmenetystä
- vakuutuksen kohteen ja/tai vakuutuksen kohteena olleen perävaunun kuorman lastaus-, purkamis- tai kuljetuskustannuksia
- sellaisia yöpymis-, polttoaine- tai muita kuluja, jotka olisivat aiheutuneet, vaikka vahinkoa ei olisi sattunut.

Korvauksen enimmäismäärä on enintään vakuutuksen kohteen käypä arvo siinä kunnossa kuin se oli välittömästi ennen vahinkoa, kuitenkin enintään vakuutusmäärä.

6.2.5 Mallien, muottien ja arkistomateriaalin vahingon määrä

Mallien, muottien, piirustusten, karttojen ja arkisto-

jen vahingon määrään lasketaan vain kustannukset, jotka ovat aiheutuneet vahingoittuneen omaisuuden korjaamisesta tai vastaavan omaisuuden hankkimisesta tuhoutuneen tilalle. Omaisuus on tällöin korjattava tai hankittava vuoden kuluessa vahingon sattumispäivästä lukien.

Kuoletuskelpoisten arvopapereiden osalta vahingon määrään lasketaan vain kuoletuskustannukset.

6.2.6 Taide- ja antiikkiesineiden vahingon määrä

Taide- ja antiikkiesineiden vahingoittuessa niiden vahingon määrä on esineiden korjauskustannukset, kuitenkin enintään niiden vahinkohetken käypä arvo tai kokonaisvahingon kyseessä olleen niiden vahinkohetken käypä arvo.

Jos korvattavan vahingon kohteena on yksittäinen esine tai osa kokoelmaa, korvataan esineiden arvo, ottamatta huomioon koko kokoelman arvonnennetystä.

6.2.7 Piha- alueen kunnostuskustannusten määrä

Piha-alueen vahingot lasketaan vahingon määrään kunnostuskustannusten mukaan. Luonnontilassa olevan pihan kunnostuskustannuksia ei kuitenkaan korvata.

Koristepensaiden ja -puiden vahingon määrä saadaan lisäämällä uusien, Suomessa yleisesti kaupan olevien taimien hintaan kohtuulliset kuljetus- ja istutuskustannukset.

Korvauksen enimmäismäärä on rajoitettu kohdan 3.1.3 mukaisesti.

6.3 Korvauksen määrä

Korvauksen määrä lasketaan vahingon määrästä ottamalla huomioon jäljempänä mainitut tekijät.

LähiTapiolan korvausvelvollisuuden ylimpänä rajana on vakuutuskirjaan merkitty omaisuuden vakuutusmäärä.

6.3.1 Ali- ja ylivakuutus

Omaisuus on alivakuutettu, jos vakuutusmäärä on vakuutetun omaisuuden vakuutusarvoa pienempi tai täysarvovakuutuksessa maksun perusteeksi ilmoitettu tunnusluku on todellista pienempi. Alivakuutuksessa osa riskistä jää vakuutuksenottajan omalle vastuulle.

Omaisuus on ylivakuutettu, jos vakuutusmäärä on vakuutetun omaisuuden vakuutusarvoa suurempi tai täysarvovakuutuksessa maksun ja korvauksen

perusteeksi ilmoitettu tunnusluku on todellista suurempi. Ylivakuutustilanteessa korvataan omaisuuden todellinen arvo.

6.3.2 Omavastuu

Vakuutuksenottajalla on jokaisessa vahingossa vakuutuskirjaan merkitty omavastuu tai vakuutusehdoissa määritelty omavastuu vahingon määrästä. Korvausta laskettaessa otetaan ennen omavastuuta huomioon mahdolliset omaisuuden ikään perustuvat vähennykset.

Jos esinevahinko kohdistuu samanaikaisesti saman vakuutuksenottajan samalla sijaintipaikalla oleviin useisiin kohteisiin tai jos vahinko voidaan korvata useasta vakuutuksesta, vähennetään esinevahingon määrästä vain suurin omavastuu.

6.4 Korvauksen maksaminen

6.4.1 Jälleenhankinta-arvon mukainen korvaus

Vahingosta maksetaan jälleenhankinta-arvon mukainen korvaus, kun omaisuuden päivänarvo on vähintään puolet jälleenhankinta-arvosta ja vakuutuskirjaan merkitty vakuutusmäärä on jälleenhankinta-arvon mukainen.

Jälleenhankinta-arvon mukainen korvaus edellyttää, että vahingoittunut omaisuus kahden vuoden kuluessa vahingosta joko korjataan tai samalle sijaintipaikalle rakennetaan tai irtaimen omaisuuden tilalle hankitaan uutta samanlaatuista ja samaan käyttöön tarkoitettua omaisuutta. Jos rakentaminen viivästyy viranomaisen pakottavan toimenpiteen johdosta, viivästysaika lisätään kahden vuoden määräaikaan.

Jälleenhankinta-arvon mukainen korvaus maksetaan seuraavasti:

- Ensin maksetaan päivänarvon mukainen korvaus, kun vakuutuksenottaja on selvittänyt, ettei omaisuutta ole kiinnitetty velan vakuudeksi tai kun kiinnityksen haltijat ovat antaneet suostumuksen ja tiedot korvauksen maksamiseksi.
- Jälleenhankinta-arvon ja päivänarvon mukaisen korvausten erotus maksetaan jälleenhankinnan edistymisen mukaan, kun LähiTapiola on saanut selvityksen edellä mainituista jälleenhankintatoimenpiteistä ja päivänarvon mukainen korvaus on käytetty jälleenhankintaan.
- Jälleenhankinta-arvon mukainen korvaus maksetaan enintään toteutuneiden kustannusten mukaisena.

Oikeus jälleenhankinta-arvon mukaiseen korvaukseen on vain vakuutuksenottajalla tai sillä, jonka

hyväksi vakuutus on voimassa. Oikeutta ei voi siirtää kolmannelle osapuolelle. Kolmannella osapuolella on oikeus vain päivänarvon mukaiseen korvaukseen.

6.4.2 Päivänarvon mukainen korvaus

Vahingosta maksetaan vain päivänarvon mukainen korvaus, kun

- omaisuuden päivänarvo on alle puolet jälleenhankinta-arvosta
- omaisuutta ei hankita uudelleen
- rakennusta ei rakenneta samalle sijaintipaikalle.

Korvauksen edellytyksenä on, että vakuutuksenottaja on selvittänyt, ettei omaisuutta ole kiinnitetty velan vakuudeksi tai kun kiinnityksen haltijat ovat antaneet tiedot korvauksen maksamiseksi.

6.4.3 Ensivastuun mukainen korvaus

Jos vakuutusmäärän peruste on ensivastuu, maksetaan omavastuulla vähennetty vahingon määrä sen jälkeen, kun vakuutuksenottaja on selvittänyt, ettei omaisuutta ole kiinnitetty velan vakuudeksi tai kun kiinnityksen haltijat ovat antaneet tiedot korvauksen maksamiseksi.

Korvauksen määrä on kuitenkin enintään ensivastuun määrä.

Jos ensivastuun mukainen vakuutusmäärä on omaisuuden päivänarvoa suurempi, rakennusten ja irtaimen käyttöomaisuuden osalta täyden ensivastuumäärän mukainen korvaus edellyttää, että vahingoittunut omaisuus kahden vuoden kuluessa vahingosta joko korjataan tai samalle sijaintipaikalle rakennetaan tai irtaimen omaisuuden tilalle hankitaan uutta samanlaatuista ja samaan käyttöön tarkoitettua omaisuutta ja korvaus käytetään jälleenhankintaan. Jos rakentaminen viivästyy viranomaisen pakottavan toimenpiteen johdosta, viivästysaika lisätään kahden vuoden määräaikaan. Omaisuuden hankintavelvoite ei koske taide- ja antiikkiesineitä.

Jos vaurioitunut rakennus tai irtain käyttöomaisuus korjataan, maksetaan omaisuuden toteutuneet korjauskustannukset näissä ehdoissa ja sopimukseen mahdollisesti sisältyvissä erityisehdoissa mainituilla vähennyksillä ja omavastuulla vähennettynä, kuitenkin enintään sovittuun ensivastuun määrään saakka.

Jos vahingoittunutta käyttöomaisuutta ei korjata tai hankita uudelleen, maksetaan vain päivänarvon mukainen korvaus, vaikka ensivastuumäärä olisi päivänarvon mukaan laskettua vahingon määrää suurempi. Taide- ja antiikkiesineistä korvataan

enintään niiden vahinkohetken käypä arvo, kuitenkin enintään esineen vakuutusmäärä.

6.5 Muut korvaussäännöt

Vahingosta ilmoittaminen, vahingon tarkastaminen ja selvittäminen:

- Vahingosta on ilmoitettava LähiTapiolalle mahdollisimman nopeasti ajankohta ja olosuhteet huomioon ottaen.
- LähiTapiolalle on varattava mahdollisuus tarkastaa vahingoittunut omaisuus ennen vauriointuneen omaisuuden hävittämistä, sen korjaustyön aloittamista tai uuden omaisuuden hankkimista.
- Jos korjaustyön aloittaminen on liiketoiminnan keskeytyksen tai muun lisävahingon syntymisen estämiseksi välttämätöntä, voidaan korjaustyö aloittaa, vaikka ilmoitusta vahingosta ei ole voitu tehdä LähiTapiolalle.
- Vakuutuksenottajan tai hänen edustajansa on annettava vahingon selvittämiseksi tarpeelliset, LähiTapiolan pyytämät asiakirjat ja tiedot. Vakuutuksesta ei korvata tällaisista selvityksistä eikä niiden hankkimisesta aiheutuvia kustannuksia.
- Omaisuus on dokumentoiva luotettavasti (luettelo ja valokuvat tai muu dokumentaatio) jos omaisuus joudutaan pakottavista syistä (esimerkiksi herkästi pilaantuvat elintarvikkeet) hävittämään ennen LähiTapiolan tarkastusta.

Omalla kustannuksella tehtäviä selvityksiä ovat esimerkiksi vahinkoilmoitus ja luettelo tuhoutuneesta ja säilyneestä omaisuudesta, ostotositteet sekä vakuutuksenottajan LähiTapiolaa kuulematta pyytämät asiantuntijaselvitykset vahingon syyn, määrän tai korvattavuuden selvittämiseksi.

Vahingoittunut ja menetetty omaisuus:

- Vahingoittunut ja vahingoittumaton jäljelle jäänyt omaisuus jää vakuutuksenottajan omistukseen. LähiTapiolalla on kuitenkin oikeus lunastaa vahingoittunut omaisuus tai sen osa. Lunastettava omaisuus arvioidaan samojen perusteiden mukaan kuin vahingon määrä.
- Jos menetettyä omaisuutta saadaan takaisin korvauksen maksamisen jälkeen, on vakuutuksenottajan viipymättä luovutettava se LähiTapiolalle tai palautettava korvaus sen osalta.
- LähiTapiolalla on oikeus rahana maksamisen sijasta uudelleen hankkia tai korjauttaa tuhoutunut tai vahingoittunut omaisuus.

Vakuutusmäärä vahingon jälkeen

- Vakuutusmaksu oikeuttaa enintään vakuutusarvon/ vakuutuskirjaan merkityn enimmäiskorvausmäärän suuruiseen korvaukseen vakuutuskauden aikana.
- LähiTapiolalla on oikeus korvauksen määrän perusteella laskettavaan vakuutusmaksuun

omaisuuden jälleenhankkimisen ja vakuutuskauden päättymisen väliseltä ajalta. Vakuutus jatkuu kuitenkin ennallaan vakuutuskauden loppuun saakka, jos LähiTapiola ei ilmoita mahdollisesta lisämaksusta tai muutoksista korvauspäätöksen yhteydessä.

7 Suojeluohjeet

7.1 Suojeluohjeiden velvoittavuus ja tarkoitus

Vakuutusehtojen mukaisen korvauksen edellytyksenä on, että vakuutuksenottaja noudattaa tätä suojeluohjetta sekä LähiTapiolan erikseen antamia muita kirjallisia suojeluohjeita ja määräyksiä. Jos suojeluohjetta ei noudateta ja noudattamatta jättäminen vaikuttaa vahingon syntyyn, sen määrään tai laajuuteen, korvausta voidaan vakuutusopimuslain ja yleisten sopimusehtojen mukaan vähentää tai se voidaan evätä.

Suojeluohjeita noudattamalla voidaan ehkäistä vahinkojen syntymistä ja pienentää vahingon määrää.

- Suojeluohjeet on saatettava myös toimipaikan toiminnasta ja kunnossapidosta vastuussa olevien henkilöiden sekä vakuutuksenottajan omistamissa tiloissa vuokralla toimivien yritysten tietoon.
- Toimipaikan toiminnasta ja kunnossapidosta vastaavat on perehdytettävä erityisen huolellisesti tuhopolttojen ja tulityövahinkojen ehkäisyyn.
- Urakka- ja sopimusasiakirjoihin on merkittävä urakoitsijan velvollisuus noudattaa LähiTapiolan antamia suojeluohjeita.

7.2 Viranomaismääräysten noudattaminen

Uudisrakentamisessa ja soveltuvin osin myös korjausrakentamisessa on noudatettava rakentamista koskevia, voimassa olevia viranomaismääräyksiä. Erityisesti on otettava huomioon säädökset, joissa on annettu määräyksiä ja ohjeita palovahinkojen sekä vuoto- ja kosteusvahinkojen estämiseksi tai rajoittamiseksi.

Viranomaisten määräämät tai säädöksissä vaaditut vahinkojen estämiseen tai rajoittamiseen tarkoitetut laitteet ja rakenteet, kuten

- alkusammutuskalusto
- savunpoistolaitteisto
- palo-osastointi
- automaattinen paloilmoitinjärjestelmä
- automaattinen sammutuslaitteisto

on pidettävä toimintakunnossa sekä huollettava ja tarkastettava laitteistojen huolto- ja kunnossapito-ohjelmien mukaisesti.

Alkusammuttimet (palopostit, käsisammuttimet ja

sammutuspeitteet) on lisäksi pidettävä aina helposti saatavilla.

Vakuutuksenottajan on huolehdittava, että

- laitteistojen huolto- ja kunnossapito-ohjelmat
- pelastussuunnitelma
- räjähdysuojasasiakirjat (ATEX)
- sähköasennusten määräaikaistarkastukset
- vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusselvitykset

ovat ajan tasalla ja niitä noudatetaan.

Noudatettavia säädöksiä ovat esimerkiksi rakennusluvan tai toimenpideluvan myöntämishetkellä voimassa olevat Suomen Rakentamismääräyskoelman osat E1 (rakennusten paloturvallisuus), C2 (Kosteus, määräykset ja ohjeet) ja D1 (Kiinteistöjen vesi- ja viemärlaitteistot, määräykset ja ohjeet).

7.3 Yleinen huolenpitovelvollisuus

Vakuutuksenottajan on huolehdittava, että

- rakennuksissa, koneissa ja laitteissa havaitut vahingonvaaraa aiheuttavat viat ja puutteellisuudet korjataan viipymättä
- koneiden ja laitteiden huolto- ja kunnossapito-ohjelmien mukaiset toimenpiteet on suoritettu
- henkilökunnan ja asiakkaiden toiminnassa havaittuihin turvallisuutta vaarantaviin menettelytapoihin puututaan viipymättä.

7.4 Palontorjunta

7.4.1 Järjestys ja puhtaanapito rakennuksissa ja ulkoalueilla

Rakennuksissa ja ulkoalueilla järjestyksen ja siisteyden on oltava hyvä, mikä edellyttää muun muassa seuraavia käytännön toimenpiteitä:

- Ylimääräinen palokuorma (esimerkiksi kuormalavat, pakkausmateriaali ja muu palava jäte) on poistettava tai sijoitettava niin, ettei niiden sytyminen ulkoalueilla aiheuta palon leviämistä rakennukseen tai sijoitettava vaihtoehtoisesti lukittuihin ja ulkopuolisilta suojattuihin säilytystiloihin (ks. myös kohta 7.4.5).
- Palavat jätteet on säilytettävä metallisissa ja kannellisissa jäteastioissa.
- Kaapelihiyllyt ja koneiden alustat on pidettävä puhtaina.
- Keittoliesien ja vastaavien laitteiden kuumentuvat tasot on pidettävä vapaana palavasta tavarasta.
- Uloskäytävät, varatiet ja kulkureitit on pidettävä vapaana.
- Pelastustiet on merkittävä ja ne sekä piha-alueen liikenneväylät on pidettävä vapaina.
- Tupakointi on sallittu vain merkityillä paikoilla lain mukaisesti.
- Tupakointipaikoilla on oltava paloturvalliset tuhkakupit, jotka tyhjennetään sovittuun paikkaan säännöllisesti.

kaan säännöllisesti.

7.4.2 Rakenteellinen palontorjunta

Osastoivat rakennusosat on pidettävä kunnossa siten, että ne estävät palon ja savukaasujen leviämisen osastosta toiseen ajan, joka on määritelty rakennusluvassa.

Palo-osastoinnin toteutuminen edellyttää muun muassa, että

- putki- ja kaapeliläpiviennit on tiivistetty osastointivaatimusta vastaavasti
- palo-ovet pidetään suljettuina
- palo-ovet ovat itsestään sulkeutuvia ja salpautuvia.

Jos tilan käyttö vaatii palo-oven pitämistä jatkuvasti auki, on käytettävä suljinlaitteistoa, joka automaattisesti sulkee ja salpaa oven tulipalon sattuessa. Oviautomatiikalla varustetun palo-oven on sulkeuttava sähkökatkoksen sattuessa tai on käytettävä verkkovirrasta riippumatonta virtalähdettä. Virtalähteen kunto sekä oven sulkeutuminen ja salpautuminen on varmistettava säännöllisin tarkastuksin.

7.4.3 Avotulen käyttö

Avotulen, esimerkiksi

- kynttilöiden
- ulkotulien
- kaasupolttimien
- ruuan liekeyksen

käytössä on noudatettava erityistä varovaisuutta sekä soveltuvin osin tuotteen valmistajan antamia, tuotteessa, tuotepakkauksessa tai käyttöohjeessa olevia turvallisuusohjeita.

7.4.4 Tulityöt

7.4.4.1 Määritelmiä

Katto- ja vedeneristysalan tulityökortti

Katto- ja vedeneristysalan tulityökortti on määräaikainen todistus hyväksytysti suoritetusta katto- ja vedeneristysalan tulitöiden turvallisuustutkinnosta.

Katto- ja vedeneristysalan tulityöt

Katto- ja vedeneristysalan tulitöitä ovat vedeneristystyöt, joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja jotka aiheuttavat palovaaraa. Näitä ovat esimerkiksi eristettävän alustan kuivaaminen liekillä tai kuumalla ilmalla, bitumin kuumentaminen bitumipadassa ja vedeneristysten kuumentaminen tapahtuva kiinnitystyö sekä näihin töihin liittyvät välttämättömät aputyöt, joissa syntyy kipinöitä.

Katto- ja vedeneristysalan tulitöiden turvallisuustutkimus

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön hyväksymä tutkimus, jolla varmistetaan, että katto- ja vedeneristysalan tulityöntekijällä ja tulityöluvan myöntäjällä on riittävä tieto katto- ja vedeneristysalan tulityöturvallisuudesta.

Tilapäinen tulityöpaikka

Tilapäisiä tulityöpaikkoja ovat kaikki muut kuin vakituiset tulityöpaikat. Katto- ja vedeneristysalan tulityöpaikka on aina tilapäinen tulityöpaikka.

Tulityökortti

Tulityökortti on määräaikainen todistus hyväksyttyä suoritusta tulitöiden turvallisuustutkinnosta.

Tulityölupa

Tulityölupa on kirjallinen lupa, joka oikeuttaa tulitöiden tekemiseen tilapäisellä tulityöpaikalla. Tulityöluvan myöntämistä edeltää tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvitys ja arviointi sekä tarvittavien turvatoimien määrittäminen.

Tulityösuunnitelma

Tulityösuunnitelma on kirjallinen suunnitelma tulitöiden sekä katto- ja vedeneristysalan tulitöiden turvallisesta tekemisestä.

Tulityöt

Tulityöt ovat töitä, joissa syntyy kipinöitä tai joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja jotka aiheuttavat palovaaraa. Näitä tulitöitä ovat muun muassa sähkö- ja kaasuhitsaustyöt, kaasujuotostyöt, kuuma-ilmapuhallintatyöt, polttoleikkaustyöt sekä metallien hionta ja katkaisu laikkaleikkaimella.

Tulitöiden turvallisuustutkimus

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön hyväksymä tutkimus, jolla varmistetaan, että tulityöntekijällä ja tulityöluvan myöntäjällä on riittävä tieto tulityöturvallisuudesta.

Tulitöistä aiheutuvien vaarojen selvitys ja arviointi

Tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvitys ja arviointi on tulityöpaikalla ja sen ympäristössä tapahtuvaa tulityöstä aiheutuvien vaarojen tunnistamista ja niiden vakavuuksien arviointia. Vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella määrätään tarvittavat turvatoimet, joilla tulityöstä aiheutuvat vahingot vältetään.

Vakituinen tulityöpaikka

Vakituinen tulityöpaikka on erityinen tulitöiden tekemiseen varattu palo-osasto tai muu ympäristönsään rajattu alue, jossa tulityöt voidaan tehdä turvallisesti.

Vähäisen palovaaran työt

Vähäisen palovaaran työt ovat töitä, joissa tulen syttymis- ja leviämisvaara on vähäinen.

7.4.4.2 Tulityösuunnitelma

Vakuutuskenottajalla on oltava kirjallinen tulityösuunnitelma.

Tulityösuunnitelmassa on esitettävät vähintään seuraavat asiat:

- tulityöturvallisuudesta vastaava henkilö, joka ylläpitää tulityösuunnitelmaa ja huolehtii siitä että, tämän suojeluohjeen määräykset on mahdollista toteuttaa käytännössä
- henkilöt, joilla on oikeus myöntää tulityölupa
- henkilöt, joilla on oikeus tehdä tulitöitä
- tulitöissä tarvittavien suojausmateriaalien ja alkusammutuskaluston saatavuus sekä tulityövartioinnin järjestäminen
- vakuutuskenottajan tuotannosta, toimitiloista, ympäristöstä ja muista vastaavista tekijöistä aiheutuvat tulityöturvallisuuteen vaikuttavat asiat, jotka on otettava huomioon tässä suojeluohjeessa esitettyjen asioiden lisäksi
- vakituiset tulityöpaikat.

Jos vakuutuskenottaja teettää tulityön ulkopuolisella urakoitsijalla, tulityössä voidaan noudattaa urakoitsijan tulityösuunnitelmaa, kun vakuutuskenottaja on

- varmistanut, että urakoitsijalla on vähintään edellä kuvatun mukainen kirjallinen tulityösuunnitelma
- edellyttänyt, että urakoitsija ja aliurakoitsija noudattavat tätä suojeluohjetta.

7.4.4.3 Tulityöt

A. Vähäisen palovaaran tulityöt

Vähäisen palovaaran töissä tulen syttymis- ja leviämisvaara on vähäinen koko työn ajan. Vähäisen palovaaran töissä käytettävän työvälineen teoreettinen maksimilämpötila ei saa ylittää työstettävän kappaleen ja sen lähiympäristössä olevan materiaalin syttymislämpötilaa.

Vähäisen palovaaran töitä ovat esimerkiksi sähköjuotostyö ja kuumen ilman käyttö edellä kuvatuissa olosuhteissa.

Työntekijän on arvioitava palovaara ja otettava huomioon työmenetelmä, työstettävän materiaalin syttymisherkyys, ympäristössä oleva palava materiaali sekä arvioitava mahdollisuutensa itse havaita ja sammuttaa palonalku. Jos työntekijä on epävarma palovaaran vähäisyydestä tai työn paloturvallisuudesta tekemisestä, kyseessä ei ole vähäisen palovaaran työ.

Vähäisen palovaaran töissä työntekijän on toteutettava kyseisen työmenetelmän, työkohteen ja ympäristön edellyttämät turvallisuusasiat kuten siisteydestä, järjestyksestä ja alkusammutuskaluston saatavuudesta huolehtiminen.

Vähäisen palovaaran töissä ei edellytetä tulityölupaa eikä työntekijältä tulityökorttia.

B. Tulityöt vakituisella tulityöpaikalla

Tulityöt on tehtävä vakituisella tulityöpaikalla aina kun se on mahdollista. Vakituisella tulityöpaikalla tulitöissä on otettava huomioon kyseisen työmenetelmän, työkohteen ja ympäristön edellyttämät turvallisuusasiat. Vakituisella tulityöpaikalla ei edellytetä tulityölupaa eikä työntekijältä tulityökorttia.

Vakituisen tulityöpaikan on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- tulityöpaikan rakenteiden on oltava palamattomia tai suojaavahottuja, jos rakenteet ovat palavia
- tulityöpaikan rakenteiden ja suojausten on oltava niin tiiviitä, että tulitöissä syntyvät kipinät ja roiskeet eivät pääse kulkeutumaan työtilan ulkopuolelle tai tunkeutumaan rakenteiden sisälle
- tulityöpaikalla on oltava vähintään kaksi 43A 183BC -teholuokan käsiammutinta, joista toisen käsiammuttimen voi korvata pikapalopostilla tai kahdella 27A 144BC -teholuokan käsiammuttimella
- tulityöpaikalla ei saa olla työhön kuulumatonta palavaa materiaalia
- tulityöpaikalla ei saa käsitellä tai säilyttää palavia nesteitä, eikä tulityöpaikka saa olla yhteydessä sellaiseen tilaan, jossa voi olla palavia kaasuja
- vakituisella tulityöpaikalla on noudatettava tilapäiselle tulityöpaikalle annettuja vaatimuksia, jos tulityön kohde oleellisesti lisää palovaaraa.

C. Tulityöt tilapäisellä tulityöpaikalla

Tilapäisellä tulityöpaikalla tulityötä saa tehdä vain, jos sitä ei voida tehdä vakituisella tulityöpaikalla.

Tulityö on korvattava palovaarattomalla työmenetelmällä, jos tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella todetaan, että tulityön tekeminen ei ole turvallista tai tulityön tekeminen on muulla perusteella kielletty.

Tilapäisellä tulityöpaikalla tulityötä saa tehdä vain henkilö, jolla on voimassa oleva tulityökortti. Tulityön tekemiseen tilapäisellä tulityöpaikalla vaaditaan aina kirjallinen, määräaikainen tulityölupa.

Tulityölupa

Ennen tulityöluvan myöntämistä tulityöpaikalla on tehtävä tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvitys ja arviointi.

Tulityöluvan myöntäjä määrää tulityöluvassa turvatoimet, jotka hän on todennut tarpeelliseksi tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella. Tulityön saa aloittaa vasta, kun tulityöntekijä ja tulityövartija ovat varmistaneet, että tulityöluvassa määrätty turvatoimet on toteutettu. Tulityöluvassa on nimettävä tulityöluvan myöntäjä, tulityöntekijät ja tulityövartijat.

Tulityöluvan myöntäjän on kirjoitettava tulityölupa vähintään neljänä kappaleena, joista yksi toimitetaan vakuutuskeskustajalle. Ennen tulityön aloittamista tulityöluvan myöntäjän on annettava yksi kappale tulityöntekijälle, yksi tulityön aikaiselle tulityövartijalle ja yksi tulityön jälkeiselle tulityövartijalle.

Tulityöluvassa määrätty turvatoimet on saatettava kaikkien tulityöntekijöiden ja tulityövartijoiden tietoon.

Tulityöluvan myöntäjällä on oltava voimassa oleva tulityökortti.

Tulityöluvan saa myöntää vakuutuskeskustajan tulityösuunnitelmassa mainittu henkilö, jolla kokeimuksensa ja kohteen tuntemuksensa perusteella on parhaat edellytykset tunnistaa ja arvioida tulityöstä aiheutuvat vaarat sekä määrätä tämän perusteella tarvittavat turvatoimet.

Mikäli vakuutuskeskustajalla ei ole edellä mainittuja edellytyksiä toimia tulityöluvan myöntäjänä, tulityöluvan voi myöntää urakoitsijan tulityösuunnitelmassa mainittu henkilö, joka voi olla voimassa olevan tulityökortin omaava tulityöntekijä.

Tulityöluvan saa myöntää vain määrääjäksi. Tulityölupa on tulityöpaikkakohtainen ja vain tulityöluvassa mainitut tulityöt ovat tulityöpaikalla sallittuja. Mikäli tulityöluvan voimassaolon aikana tulityöpaikan olosuhteet muuttuvat, tulityöluvan myöntäjän on päivitettävä tulityölupa vastaamaan uusia olosuhteita.

Turvatoimet tilapäisellä tulityöpaikalla

Tilapäisellä tulityöpaikalla on toteutettava tulitöistä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella määrätty turvatoimet, kuitenkin vähintään seuraavat:

- tulityöpaikka on puhdistettava syttyvistä mate-

- riaaleista
- syttyvät materiaalit, joita ei voida poistaa, on suojattava tiiviisti palamattomalla suojapeitteellä
- tulityöpaikalla olevat laitteet ja varusteet (esim. kaapelit) on suojapeitettävä
- rakenteissa olevat aukot on suojapeitettävä ja raot on tiivistettävä
- rakenteiden syttyvät pinnat on suojapeitettävä
- kipinöiden ja roiskeiden kulkeutuminen ympäristöön sekä lämmön johtuminen rakenteiden sisään on estettävä
- työtilassa on tarvittaessa mitattava kaasupitoisuus ja tila on tarvittaessa tuuletettava
- paloilmoin ja sammutusjärjestelmä, jonka laukaisu perustuu savunilmaisuu, on erheellisten hälytysten estämiseksi tarvittaessa irtikytettävä alueelta, johon tulityöstä aiheutuvat käryt voivat levitä ja kytkettävä takaisin päälle heti kun se on mahdollista
- sprinklerilaitteistoa ei kytketä pois päältä, vaan tarvittaessa sprinklerisuuttimet suojataan väliaikaisella suojauksella, joka on poistettava välittömästi tulitöiden jälkeen
- tulityöpaikalle on tuotava kohdan 5.3.3 mukaisesti määritetty sammutuskalusto.

Sammutuskalusto

Tulityöluvan myöntäjä määrää tilapäisellä tulityöpaikalla tarvittavan sammutuskaluston tulitöistä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella. Sammutuskaluston on kuitenkin oltava vähintään kaksi 43A 183BC -teholuokan käsiammutinta. Näistä toisen käsiammuttimen voi korvata pikapalopostilla tai kahdella 27A 144BC -teholuokan käsiammuttimella.

Sammutuskaluston on oltava tulityöpaikalla koko tulityön ja tulityön jälkivartiointin ajan.

Tulityövärtiointi

Tulityövärtiointi on määrättävä tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella.

Tulityövärtiointi on toteutettava koko työn ajan, myös työtauojen aikana. Tulityön jälkeen on tulityövärtiointi toteutettava tulityöluvan mukaisesti, kuitenkin vähintään yhden tunnin ajan. Tulityösuunnitelmassa on esitettävä kuinka tulityövärtiointi järjestetään. Tulityöntekijä ei voi toimia työn aikana tulityövärtijana.

Tulityövärtioinnin aikana tulityöpaikan ympäristöineen on oltava jatkuvan silmälläpidon alaisena.

Tulityövärtijan on tiedettävä tulityöstä aiheutuvat vaarat, osattava tehdä hätäilmoitus ja käyttää tulityöpaikalle varattua alkusammutuskalustoa. Tarvit-

taessa tulityövärtijan on keskeytettävä tulityö.

7.4.4.4 Katto- ja vedeneristysalan tulityöt

Katto- ja vedeneristysalan tulityötä saa tehdä vain henkilö, jolla on voimassa oleva katto- ja vedeneristysalan tulityökortti.

A. Katto- ja vedeneristysalan tulityöluva

Katto- ja vedeneristysalan tulityöhön vaaditaan aina kirjallinen, määräaikainen tulityöluva.

Ennen tulityöluvan myöntämistä tulityöpaikalla on tehtävä tulitöistä aiheutuvien vaarojen selvitys ja arviointi. Vaarojen selvityksessä ja arvioinnissa on erityisesti otettava huomioon työkohteen alla olevien rakenteiden ja onteloiden aiheuttamat vaarat.

Tulityöluvan myöntäjä määrää tulityöluvassa turvatoimet, jotka hän on todennut tarpeelliseksi tulityöstä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella. Tulityön saa aloittaa vasta, kun tulityöntekijä ja tulityövärtija ovat varmistaneet, että tulityöluvassa määrätty turvatoimet on toteutettu. Tulityöluvassa on nimettävä tulityöluvan myöntäjä, tulityöntekijät ja tulityövärtijat.

Tulityöluvan myöntäjän on kirjoitettava tulityöluva vähintään neljänä kappaleena, joista yksi toimitetaan vakuutuslaitokselle. Ennen tulityön aloittamista tulityöluvan myöntäjän on annettava yksi kappale tulityöntekijälle, yksi tulityön aikaiselle tulityövärtijalle ja yksi tulityön jälkeiselle tulityövärtijalle. Tulityöluvassa määrätty turvatoimet on saatettava kaikkien tulityöntekijöiden ja tulityövärtijoiden tietoon.

Tulityöluvan myöntäjällä on oltava voimassa oleva katto- ja vedeneristysalan tulityökortti. Tulityöluvan saa myöntää vakuutuslaitoksen tulityösuunnitelmassa mainittu henkilö, jolla kokemuksensa ja kohteen tuntemuksensa perusteella on parhaat edellytykset havaita ja arvioida katto- ja vedeneristysalan tulityöstä aiheutuvat vaarat sekä määrätä tämän perusteella tarvittavat turvatoimet.

Mikäli vakuutuslaitoksella ei ole edellä mainittuja edellytyksiä toimia tulityöluvan myöntäjänä, tulityöluvan voi myöntää vakuutuslaitoksen nimeämä asiantuntija tai urakoitsijan tulityösuunnitelmassa mainittu henkilö.

Katto- ja vedeneristysalan tulityössä tulityöntekijä ei voi olla tulityöluvan myöntäjä. Poikkeuksena on lyhytkestoinen huolto- tai korjaustyö kun eristettävät rakenteet ja niiden läheisyydessä olevat rakenteet ovat palamattomia eivätkä ne muodosta onte-

lotiloja. Tällöin tulityöntekijä voi myöntää tulityöluvan itselleen todettuaan vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella tulityön tekemisen turvalleksi.

Tulityölupa saa myöntää vain määrääjäksi. Tulityölupa on tulityöpaikkakohtainen ja vain tulityöluvassa mainitut tulityöt ovat tulityöpaikalla sallittuja. Mikäli tulityöluvan voimassaolon aikana tulityöpaikan olosuhteet muuttuvat, tulityöluvan myöntäjän on päivitettävä tulityölupa vastaamaan uusia olosuhteita.

B. Työmenetelmän valinta

Tulityö on korvattava palovaarattomalla työmenetelmällä silloin kun eristettävät rakenteet ovat syttyviä ja rakenteet muodostavat ontelotiloja eikä niitä voida tarkistaa ja valvoa.

Vedeneristettä ei saa kiinnittää pellitysten eikä metallirakenteiden päälle siten, että kiinnityskohtaa kuumennetaan.

Avoliekkiä tai kuumaa ilmaa ei saa käyttää rakenteissa olevan aukon tai läpiviennin läheisyydessä eikä vaaka- ja pystyrakenteen yhtymäkohdassa siten, että avoliekki tai kuuma ilma pääsee tunkeutumaan rakenteen sisälle.

C. Turvatoimet katto- ja vedeneristystöiden tulityöpaikalla

Tulityöpaikalla on toteutettava tulitöistä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella määrätyt turvatoimet, kuitenkin vähintään seuraavat:

- tulityöpaikalta on poistettava työhön kuulumaan syttyvä materiaali
- syttyvät materiaalit, joita ei voida poistaa, on suojattava tiiviisti palamattomalla suojapeitteellä
- rakenteissa olevat aukot on suojapeitettävä ja raot on tiivistettävä, jos liekki, roiskeet tai kipinät voivat levitä rakenteisiin näiden kautta
- paloilmoin ja sammutusjärjestelmä, jonka laukaisu perustuu savunilmaisuun, on erheellisten hälytysten estämiseksi tarvittaessa irtikytkettävä alueelta, johon tulityöstä aiheutuvat käryt voivat levitä ja kytkettävä takaisin päälle heti kun se on mahdollista
- sprinklerilaitteistoa ei kytketä pois päältä, vaan tarvittaessa sprinklerisuuttimet suojataan väliaikaisella suojauksella, joka poistetaan välittömästi tulitöiden jälkeen
- tulityöpaikalle on tuotava kohdan D mukaisesti määritetty sammutus- ja raivauskalusto sekä suojausmateriaali.

D. Sammutuskalusto, raivauskalusto ja suojausmateriaali

Tulityöluvan myöntäjä määrää katto- ja vedeneristysalan tulityöpaikalla tarvittavan sammutuskaluston tulitöistä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella. Sammutuskaluston on kuitenkin oltava vähintään kaksi 43A 183BC -teholuokan käsiammutinta. Näistä toisen käsiammuttimen voi korvata paineellisella paloletkulla tai kahdella 27A 144BC -teholuokan käsiammuttimella.

Sammutuskaluston on oltava tulityöpaikalla koko tulityön ja tulityön jälkivartiointin ajan.

Katto- ja vedeneristysalan tulityöpaikalla on oltava palamatonta suojausmateriaalia ja raivauskalusto, jolla palon syttyessä voidaan tehdä rakenteeseen sammutusaukko sammutusta varten.

E. Katto- ja vedeneristysalan tulityövartiointi

Tarvittava tulityövartiointi on määrättävä kattotulityöstä aiheutuvien vaarojen selvityksen ja arvioinnin perusteella. Tulityössä ja työn jälkeen on käytettävä tulityövartijaa aina, kun eristettävät rakenteet tai niiden läheisyydessä olevat rakenteet ovat syttyviä tai rakenteet muodostavat ontelotiloja.

Tulityövartijan on jatkuvasti tarkkailtava tulityöpaikkaa, sen ympäristöä ja alusrakenteita. Tarvittaessa on nimettävä useita tulityövartijoita. Tulityövartiointi on toteutettava koko työn ajan, myös työtauojen aikana. Tulityön jälkeen on jälkivartiointi toteutettava tulityöluvan mukaisesti, kuitenkin vähintään yhden tunnin ajan.

Tulityövartijan on tiedettävä tulityöstä aiheutuvat vaarat, osattava tehdä hätäilmoitus ja käyttää tulityöpaikalle varattua alkusammutuskalustoa. Tarvittaessa tulityövartijan on keskeytettävä tulityö.

7.4.5 Tuhopolton torjunta

Lastauslaitureilla ei saa säilyttää syttyvää materiaalia, ellei ulkopuolisten pääsy lastauslaiturille ole estetty ja ellei laiturilla olevien tavaroiden sytyttäminen ole estetty.

Ulkona säilytettävät syttyvät materiaalit ja jätteasiat on sijoitettava siten, että niiden syttyminen ei aiheuta palon leviämisvaaraa rakennukseen.

Jätesäiliöt, jätekatokset ja muu syttyvä materiaali on sijoitettava rakennuksen ulkoalueilla siten, että se ei aiheuta palon leviämisvaaraa rakennukseen. Palon leviäminen rakennukseen voidaan estää pa-

lonkestavällä rakenteella tai sijoittamalla syttyvä materiaali rakenteet ja muut olosuhteet huomioiden riittävän kauas seinästä. Jätteet voidaan säilyttää myös rakennuksessa olevassa lukitussa jätehuoneessa.

Vaihtoehtoisesti syttyvä materiaali ja jätteet voidaan säilyttää lukitussa ja ulkopuolisilta suojatussa säilytystilassa. Tällöin säilytystilan suojarakenteiden on oltava sellaiset, että palavan materiaalin tai jätteiden sytyttäminen työajan jälkeen ei ole mahdollista rakenteita rikkomatta.

Rakennuksen ullakot, kellarit ja muut yhteiset tilat on lukittava siten, ettei asiattomien ei ole mahdollista päästä näihin tiloihin.

7.4.6 Sähkölaitteiden asennus, tarkastus ja sijoitus

Sähkölaitteiden ja -asennusten on oltava sähköturvallisuusmääräysten ja laitevalmistajan asennusohjeen mukaisia.

Sähköasennusten määräaikaistarkastukset on tehtävä sähköturvallisuussäädösten mukaan 10 vuoden välein kohteen pääsulakkeen koosta ja käyttötavasta riippuen.

Lyhytaikaiseen käyttöön tarkoitettujen kuumapintaisten valaisimien (esimerkiksi halogeenivalaisimien) sijoitteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tällaiset valaisimet on varustettava kaatumisen estävällä jalalla ja valaisinosaa on varustettava suojalla, joka estää palavan materiaalin pääsyn liian lähelle kuumaa pintaa.

Sähkölaitteiden riittävä jäähdytys on varmistettava kaikkina vuodenaikoina ja kaikissa kuormitusolosuhteissa. Jos laitteiden kuormitettavuudesta ei ole riittävästi tietoa, on laitteen lämpötilaa seurattava mittauksin (esimerkiksi lämpökuvaus) ja muutostöiden yhteydessä on heti käyttöönoton jälkeen seurattava lämpötilojen kehittymistä.

Materiaalin kertyminen on estettävä sopivin suojauksin tai pinnat on puhdistettava säännöllisesti, jotta sähkölaitteen pinnalle prosessista irtoava eristävä ja/tai palovaarallinen materiaali (esimerkiksi puu- tai paperipöly) ei aiheuta laitteen ylikuumenemista.

7.4.7 Lämmöntuotantolaitteiden turvallisuus

Lämmityslaitteiden, teollisuusuunien ja savuhormien asennuksissa, kunnossapidossa ja käytössä on noudatettava asennus- ja käyttöohjeissa sekä palomääräyksissä esitettyjä ohjeita suojaetäisyyksistä, paloeristyksestä, sähköturvallisuudesta, huol-

lost ja puhdistuksesta.

7.4.8 Polttomoottorikäyttöisen työkoneen säilyttäminen

Polttomoottorikäyttöistä työkonetta voidaan säilyttää

- ajoneuvoille tarkoitettussa erillisessä ajoneuvosuojassa tai korjaamossa
- ulkona, vähintään 8 metrin päässä rakennuksesta
- tuotanto- tai varastorakennuksessa, kun ajoneuvon säilytystila on palo-osastoitu muista tiloista
- ulkona alle 8 metrin etäisyydellä rakennuksesta, kun ulkoseinä ja räystäs on palo-osastoitu.

Ulkoseinän ja räystään palo-osastointi on toteutettava työkoneen säilytyspaikan kohdalla sekä lisäksi 4 metrin etäisyydelle sivusuunnassa säilytyspaikan kummastakin päästä.

7.4.9 Vaarallisten aineiden valmistus, käyttö, kuljetus ja varastointi

Palavien nesteiden, kemikaalien ja kaasujen valmistuksessa, käytössä, varastoinnissa ja kuljetuksessa on noudatettava niitä koskevia lakeja sekä lakien nojalla annettuja säädöksiä ja ohjeita.

Aineiden käsittelyä ja varastointia koskevat luvat ja ilmoitukset on pidettävä ajan tasalla. Ohjeet palo- ja räjähdysvaarallisten aineiden turvallisesta käytöstä, varastoinnista ja hävittämisestä on annettava henkilökunnalle sekä valvottava, että ohjeita noudatetaan.

Räjähdysuojasasiakirja (ATEX) on laadittava, jos kemikaalit tai muut aineet voivat aiheuttaa räjähdysvaarallisia ilmaseoksia.

Noudatettavia viranomais säädöksiä ja ohjeita ovat esimerkiksi

- Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös palavista nesteistä
- Nestekaasuasetus
- Kemikaalilaki ja -asetus
- Asetus vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista
- aineiden käyttöturvallisuustiedotteet ja pakkausmerkinnät.

7.4.10 Rakennus-, korjaus- ja asennustyöt

Rakennus-, korjaus- ja asennustyömailla on paloturvallisuutta valvottava erityisen huolellisesti. Työmailla on noudatettava LähiTapiolan suojeluohjetta Rakennus-, asennus- ja korjaustyöt B10.

7.5 Vuotovahinkojen torjunta

7.5.1 Irtaimen omaisuuden säilyttäminen

Vuotovahingossa helposti vahingoittuva omaisuus on sijoitettava vähintään 10 senttimetrin korkeudelle lattiapinnasta.

Helposti vahingoittuvaa omaisuutta ovat esimerkiksi elektroniset laitteet kaapelointineen ja vaihtomaaisuus.

7.5.2 Käyttö- ja prosessilaitteiden sekä putkistojen asennus ja huolto

Käyttö- ja prosessilaitteen liitännöiden, putkistojen liitosten ja säiliöiden asennustavan on oltava valmistajan tai maahantuojan sekä viranomaisen antamien määräysten ja ohjeiden mukaisia.

Koneita ja laitteita on huollettava ja käytettävä valmistajan tai maahantuojan antamien ohjeiden mukaisesti. Laitteille ja säiliöille on tehtävä viranomaisen vaatimat määräaikaistarkastukset ja niissä havaitut viat on korjattava viivytyksettä.

Viranomaismääräysten vaatimia tarkastuksia ovat esimerkiksi paineastia- ja öljysäiliötarkastukset.

7.5.3 Suojaus jäätymiseltä

Rakennuksen johtoverkkoa on hoidettava huolellisesti ja suojeltava jäätymiseltä. Johtoverkko ja siihen liittyvät laitteet on tyhjennettävä vedestä, jos rakennus jätetään kylmänä vuodenaikana ilman riittävää lämmitystä tai valvontaa.

Rakennus on vailla riittävää lämmitystä, jos sisälämpötila on huomattavasti alle normaalin huonelämpötilan.

7.6 Rikosvahinkojen torjunta

7.6.1 Omaisuuden suojaaminen vakuutuksenottajan käytössä olevissa toimitiloissa

Vakuutuksenottajan vakituksessa käytössä olevan toimitilan ja soveltuvin osin muun säilytystilan rakenteellisessa suojauksessa, lukituksessa ja avainten säilytyksessä on noudatettava alla olevassa taulukossa esitettyjä suojaustoimenpiteitä toimitilan suljettuna ollessa.

Taulukossa mainitut lukitusvaatimukset on toteutettava siten, että ne eivät vaaranna poistumisturvallisuutta. Ohjeesta voidaan tapauskohtaisesti poiketa, jos kyseessä on majoitus- tai kokoontumistila tai vastaava korkean henkilöriskin kohde, jossa mekaanista varmuuslukitusvaatimusta ei voi henkilöturvallisuutta vaarantamatta aukottomasti toteuttaa. Tällöin kohteen lukitusvaatimukset voidaan toteuttaa yhdistämällä mekaaninen lukitus ja automaattinen turvateknikka LähiTapiolan teknisten rikossuojausohjeiden mukaisesti. Toteutuksesta on sovittava LähiTapiolan asiantuntijan kanssa.

Tarkemmat suojausvaatimusten määrittelyt ja toteutus-esimerkit ovat teknisissä ohjeissa. Teknisiä ohjeita saa LähiTapiolan toimistoista tai kotisivulta lahitapiola.fi/yrityssasiakkaat.

Vakuutetun omaisuuden säilytystilan rakenteellisen murtosuojauksen on täytettävä vähintään oheisen taulukon suojaustason 1 vaatimukset, ellei vakuutus kirjassa ole edellytetty tätä korkeampaa rakenteellista suojaustasoa.

Rakenteelliset murtosuojausvaatimukset / suojeluohjetaso	1	2	3
Rakenteet (seinät, lattia, katto)			
Rakenteiden on oltava lujuudeltaan ja rakennustavaltaan sellaisia, että tilaan tunkeutuminen ei ole mahdollista rikkomatta rakenteita työkaluilla. Rakenteet eivät saa olla sellaisia, että ne voi irrottaa ulkopuolelta niitä rikkomatta.	x	x	x
Väliseinärakenteen on ulotuttava lattiasta kattoon. Alakaton yläpuoli voidaan vaihtoehtoisesti suojata rakenteellisesti teräsristikolla.	x	x	x
Kevyet rakenteet kuten kipsilevy- ja kevytsoraharkkoväliseinät on vahvistettava säilytystilan puolelta.		x	
Kevyet rakenteet kuten kipsilevy- ja kevytsoraharkkoväliseinät on vahvistettava säilytystilan molemmilta puolilta.			x
Ikkunat, lasirakenteet ja aukot			
Ikkunoiden lasiruudut on kiinnitettävä ja ikkunat suljettava siten, ettei niitä voi ulkopuolelta rikkomatta irrottaa tai avata.	x	x	x
Rakennuksen ulkoseinässä olevia julkisivun ikkunoita lukuun ottamatta on muiden ikkunoiden, lasi- ja siirtolasiseinien ja kattoikkunoiden oltava iskunkestävää lasia tai ne on suojattava. Suojausvaatimus ei koske ikkunaa tai aukkoa, joka on vähintään 4 metrin korkeudella maan pinnasta tai muusta seisomatasosta.		x	
Ikkunoiden, lasi- ja siirtolasiseinien ja kattoikkunoiden on oltava murransuojalasia tai ne on suojattava. Suojausvaatimus ei koske ikkunaa tai aukkoa, joka on vähintään 4 metrin korkeudella maan pinnasta tai muusta seisomatasosta.			x
Näyteikkunoiden suojauksen on oltava ikkunan levyinen ja sen tulee ulottua vähintään 2 metrin korkeudelle maan pinnasta tai muusta seisomatasosta. Jos lasi suojataan rakenteellisesti, on suojarakenteen aukkokoko valittava siten, ettei esineiden kuljettaminen suojarakenteen läpi ole mahdollista sitä rikkomatta.			x

Muut aukot, kuten savunpoisto- ja ilmanottoaukot, on suojattava kiinteällä tai lukitulla teräsristikolla.	x	x	x
Ovet, saranat ja karmit			
Karmi on kiilattava rakenteisiin ja oven lasi on kiinnitettävä siten, ettei sitä voi ulkopuolelta rikkomatta irrottaa.	x	x	x
Huultamaton metalliovi ja kaikki puiset ovet on käyttölukon kohdalta varustettava rakoraudalla.	x	x	x
Ovissa on oltava murtosuojatapi, jos sarana voidaan purkaa ulkopuolelta.	x	x	x
Ovien lasien on oltava iskunkestävää lasia tai ne on suojattava.		x	
Jos julkisivun ikkunat ja ovilasi sekä nosto- ja taiteovissa olevat ikkuna-aukot on valvottu hyväksytyllä murtohälytysjärjestelmällä, ei julkisivun ovilaseja eikä nosto- ja taiteovien ikkuna-aukkoja tarvitse rakenteellisesti suojata.		x	
Ovien lasien on oltava murransuojalasia tai ne on suojattava.			x
Lukitukset			
Lukittaessa ovi käyttölukolla on sen oltava vähintään varmuusluokkaa 3 ja varmuuslukon on oltava vähintään luokkaa 5.	x	x	x
Lukittaessa ovi riippulukoilla on niiden oltava ulkopuolella vähintään 4. luokka kiinnikkeineen ja sisäpuolella vähintään 3. luokka kiinnikkeineen. Riippulukoilla lukittaessa on käytettävä hyväksyttyjä kiinnikkeitä.	x	x	x
Kun tilassa ei oleskella, on lukkojen oltava takalukossa ja parioven pikasalpa lukittuna.	x	x	x
Lasiruudullinen ovi on lukittava käyttö- ja varmuusluokoilla, lukkojen etäisyys vähintään 40 cm.	x	x	x
Pariovien käyntipuoli lukitaan kuten yksilehtiset ovet. Kiintopuoli on suljettava pikasalvalla, joka lukitaan vähintään 2. luokan riippulukolla tai muulla vastaavalla pikasalvan toiminnan estävällä tavalla. Pariovet voidaan myös lukita riippulukolla lukitulla teräspuomilla tai kahdella riippulukolla.	x	x	x
Heiluripariovet on lukittava kahdella lukolla.	x	x	x
Avattavat ristikot ja rullakalterit on lukittava kahdella riippulukolla.	x	x	x
Umpiovi on lukittava käyttölukolla.	x		
Umpiovi on lukittava käyttö- ja varmuusluokoilla, lukkojen etäisyys vähintään 40 cm.		x	x
Nosto-, taite- ja liukuovet on lukittava ensisijaisesti oven sisäpuolelta vakiolukituksen (esimerkiksi salpa) lisäksi yhdellä riippulukolla. Salvan ja riippulukon on oltava oven vastakkaisilla puolilla.	x	x	
Nosto-, taite- ja liukuovet on lukittava ensisijaisesti oven sisäpuolelta kahdella riippulukolla.			x
Siirtolasiseinät ja lasiliukuovet on lukittava vähintään yhdellä lukolla.	x		
Siirtolasiseinät ja lasiliukuovet on lukittava kahdella lukolla.		x	x

Taulukko liittyy ehtokohtaan 7.6.1.

7.6.2 Omaisuuden suojaaminen vaihtelevilla paikoilla

7.6.2.1 Omaisuus vieraassa toimitilassa

Vaihtelevilla paikoilla tai esimerkiksi alihankkijan tiloissa vakuutettu omaisuus voidaan säilyttää normaalisti käytössä olevan rakennuksen, kuten teollisuushallin, liikerakennuksen, toimistorakennuksen tai asuinrakennuksen lukitussa tilassa. Omaisuuden säilytystilan valinnassa ja säilytystilan rakenteellisen murtosuojauksen riittävyttä arvioitaessa on otettava huomioon paikan sijainti ja säilytettävän omaisuuden arvo sekä omaisuuden haluttavuus. Säilytystilan on täytettävä vähintään tason 1 rakenteelliset murtosuojausvaatimukset.

7.6.2.2 Omaisuus työmaarakennuksissa ja varastokonteissa

Rakennus- ja asennustyömailla tai vastaavilla paikoilla, joissa ei ole normaalisti käytössä olevia tiloja, vakuutettu omaisuus on säilytettävä rakenteiltaan vahvarakenteisessa varastotilassa tai työmaarakennuksessa, joka on murtosuojattu alla olevan mukaisesti. Kun rakenteilla olevan työkohteen murtosuojaus on tehty suojaussuunnitelman mukaisesti lopulliselle tasolle, voidaan vakuutettua omaisuutta säilyttää myös näin murtosuojatun rakennuksen lukituissa tiloissa.

nuksen lukituissa tiloissa.

Työmaarakennusten ovet on lukittava jollakin seuraavista tavoista:

- 3. luokan käyttölukolla ja 5. luokan varmuuslukolla, joiden etäisyys on vähintään 40 cm
- kahdella kiinnikkeineen hyväksytyllä 3. luokan riippulukolla, joiden etäisyys toisistaan on vähintään 40 cm.
- teräspuomilla, joka on lukittu kiinnikkeineen hyväksytyllä 4. luokan riippulukolla.

Huultamattomissa teräsovilla ja kaikissa puuovissa on käyttö- ja varmuuslukkojen kohdat peitettävä yhtenäisellä rakoraudalla. Riippulukkojen kiinnikkeiden on oltava sellaisia, että ne estävät sangan leikkaamisen. Teräspuomi on kiinnitettävä puisessa rakenteessa rakenteen läpi menevällä pulttauksella siten, ettei sitä voi rakennetta rikkomatta irrottaa.

Lisäksi kaikki säilytystilan ikkunat ja aukot on suojattava

- teräsristikolla
- teräsverkolla
- vastaavan murtosuojan antavalla muulla tavalla.

7.6.2.3 Omaisuus ulkona olevassa varastokontissa

Varastokontin katto-, ovi- ja seinärakenteiden on oltava teräslevyä tai sellaista rakennetta, että tilaan

voi tunkeutua vain rikkomalla rakenteita työkaluilla.

Kontin ovi on lukittava vakiolukituksen lisäksi vähintään 4. luokan riippulukolla ja vastaavan luokan riippulukkokiinnikkeillä, jotka on tarkoitettu kontin lukitukseen. Riippulukkokiinnikkeiden on oltava sellaisia, että ne estävät sangan leikkaamisen.

Ikkunat ja aukot on suojattava teräsverkolla tai

-ristikolla.

7.6.2.4 Omaisuus ajoneuvossa tai perävaunussa

Kun vakuutettu omaisuus on ajoneuvossa tai perävaunussa työajan ulkopuolella, on noudatettava seuraavassa taulukossa mainittuja suojaustapoja.

	Ensijainen suojaustapa	Toissijainen suojaustapa
1. Ajoneuvo (esim. huoltoauto) tai ajoneuvo, johon on lukittu perävaunu	- ajoneuvo ja perävaunu on säilytettävä lukitussa rakennuksessa tai - vakuutettu irtain omaisuus on siirrettävä lukittuun rakennukseen	- ajoneuvo on varustettava Finanssialan Keskusliiton hyväksymällä ajonestolaitteella ja murtohälytinlaitteella - rikossuojauslaitteet on oltava kytkettynä toimintaan ja ohjaamon sekä kuormatilojen ovet on pidettävä lukittuina
2. Kuomullinen perävaunu tai tavaratila Perävaunun tai tavaratilan - kuomun on oltava metallia tai vahvaa lasikuiturakennetta, jonka murtaminen ei ole mahdollista ilman työkaluja - kuomurakenne on lukittava ajoneuvoon tai perävaunuun hyväksytyillä 3. luokan riippulukoilla tai vastaavilla muilla lukolaitteilla	- perävaunun kytkeminen toiseen vetoajoneuvoon on estettävä tarkoitukseen sopivalla laitteella tai - perävaunu on lukittava ajonestolaitteella varustettuun ajoneuvoon tarkoitukseen sopivalla laitteella. Kevytperävaunu on säilytettävä lukitussa tilassa.	Jos kevytperävaunua ei voida säilyttää lukitussa tilassa, se voidaan säilyttää - lukittuna ajonestolaitteella varustetun ajoneuvon vetokoukkuun tai - kiinnitettynä vahvaan kiinteään rakenteeseen vähintään 10 mm vahvalla pintakarkaistulla teräsketjulla tai -vaijerilla ja hyväksytyillä 3. luokan riippulukolla
3. Avolava tai kuomuton perävaunu	omaisuus on kiinnitettävä perävaunuun tai lavarakenteisiin vähintään 10 mm vahvalla pintakarkaistulla teräsketjulla tai -vaijerilla ja hyväksytyillä 3. luokan riippulukolla. Perävaunu on kytkettävä edellä kohdassa 2 mainitulla tavalla. Ajoneuvo on varustettava ajonestolaitteella.	

Taulukko liittyy ehtokohtaan 7.6.2.4.

Tavarat on peitettävä tai sijoitettava ajoneuvoon tai perävaunuun siten, että niiden laatua ei voi ulkopuolelta nähdä.

Ajonestolaitteella tarkoitetaan laitetta, joka estää ajoneuvon ajamisen tai moottorin käynnistämisen. Ajonestolaitteena hyväksytään ajoneuvoon kiinteästi asennettu laite sekä irrotettava mekaaninen ajonestolaite. Laitteiden asennus ja kytkentä on tehtävä laitevalmistajan ohjeiden mukaan.

Vakuutuksenottajan on huolehdittava laitteiden toimintakuntoisuudesta.

Perävaunun kytkemisen ja irrottamisen estäviä laitteita ovat esimerkiksi vetokidan lukot, kuulakytkenälukkolaitteet ja vetotapin lukkolaitteet sekä aisalukko.

7.6.2.5 Omaisuus muualla kuin suojaavasti lukitussa tilassa

Omaisuus kiinnitettynä kiinteään rakenteeseen

Ellei vakuutuskirjassa ole muuta mainittu, ulkona tai muualla kuin suojaavasti lukitussa tilassa olevat esineet, kuten työkoneet, työvälineet ja muu omaisuus, on kiinnitettävä vahvaan kiinteään rakenteeseen

- hyväksytyillä 3. luokan riippulukolla lukitulla pintakarkaistulla teräsketjulla tai -vaijerilla, jonka ainevahvuus on vähintään 10 mm
- vähintään 3 metrin korkeuteen maasta tai muuta seisomatasosta siten, ettei sen irrottaminen ole mahdollista ilman telinettä ja työkalua
- muulla tavalla, josta on erikseen sovittu Lähi-Tapiolan asiantuntijan kanssa.

Esimerkkejä erikoissuojauksista:

- Moottorikäyttöisen henkilönostimen varkaus-suojaus voidaan toteuttaa ketjukiinnityksen si-jaan lukitsemalla henkilönostin työasentoon valmistajan ohjeiden mukaisesti siten, että kul-jetusasentoon laitto ei ole mahdollista laitetta rikkomatta.
- Helposti siirrettävän työkalujen säilytyslaatikon tai -kontin suojaus voidaan toteuttaa nostamal-la se esim. työkohteen yläpuolelle nosturin koukkuun. Tällöin on varmistettava se, että mahdollinen laatikon putoaminen ei aiheuta vaaraa ihmisille.

Raskaita moottorityökoneita, joissa on lukittava ohjaamotila, ei tarvitse kiinnittää edellä mainitulla tavalla, mutta niiden ohjaamo on pidettävä lukittu-na eikä avainta saa jättää ajoneuvoon.

Jos raskas työkone on kiinnitettyä tai kuormattuna ajoneuvoon tai sen perävaunuun, on kuljetusajo-neuvon oltava varustettu Finanssialan Keskusliiton hyväksymällä ajonestolaitteistolla. Lisäksi vetoajo-neuvoon kiinnitetty työkone tai perävaunu on lukit-tava vetoajoneuvon vetokoukkuun. Ajonestolait-teistoa on käytettävä, kun ajoneuvo jätetään vaille valvontaa. Kuljetusajoneuvon ohjaamon ja kuorma-tilojen ovet on tällöin pidettävä aina lukittuina eikä avainta saa jättää ajoneuvoon.

Aitauksessa säilytettävä omaisuus

Jos vakuutusta tehtäessä on sovittu ja vakuutuskir-jaan merkitty, että aitauksessa oleva omaisuus on vakuutettuna, aitauksen rakenne ja lukitus on to-teutettava ja omaisuus sijoitettava aitaukseen siten, että omaisuuden anastaminen ei ole mahdollista aitausta rikkomatta.

Aitauksessa vakuutettavaksi omaisuudeksi hyväk-sytään ulkovarastointiin sopiva ja kokonsa puolesta

sellainen omaisuus, ettei sen säilytys sisätiloissa ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista. Aitauksessa ei hyväksytä säilytettäväksi yksikköhinnaltaan arvo-kasta, pienikokoista ja helposti siirrettävää omai-suutta, vaikka se olisikin ulkokäyttöön ja ulkoveras-tointiin soveliaista. Tällaista omaisuutta ovat esi-merkiksi työkalut ja pientyökoneet.

Aitauksen rakenteelliset vaatimukset

- Aita voi olla panssariverkkoaita (silmäkoko enintään 50 mm) tai muu vastaavan suojan an-tava aita.
- Aidassa ei saa olla aukkoja.
- Aidan tulee ulottua suojeltava alueen ympäri.
- Aidan rakennekorkeuden on oltava vähintään 2 metriä.
- Aidan alareunan korkeus maanpinnasta saa olla enintään 10 cm.
- Portti on lukittava varmuuslukolla tai 4. luokan riippulukolla.
- Aidattu alue on valaistava siten, että alueelle tunkeutuminen voidaan havaita.

7.6.2.6 Arvo-omaisuuden suojaaminen

A. Kassakoneiden sekä kassa- ja paloturva-kaappien käyttö

Kassakoneet ja -lippaat on pidettävä avoinna, kun vakuutushuoneisto on suljettu.

Asiapapereiden säilytykseen tarkoitettu paloturva-kaappi tai muu murtotestaamaton ja luokittelema-ton säilytyskaappi ei anna vakuutusehdoissa vaa-dittua murtosuoja yli 5 000 euron rahamäärille.

Omaisuusrikosvakuutuksessa korvauksen edelly-tyksenä yli 5 000 euron vakuutusmäärälle on, että rahoja ja arvopapereita säilytetään luokitellussa arvosäilytysyksikössä (kassakaapissa).

Murtohälytysjärjestelmän tasovaatimukset	TASO 2	TASO 3
Järjestelmä on suunniteltava ja toteutettava LähiTapiolan voimassa olevan teknisen ohjeistuksen mukaisesti. Murtohälytysjärjestelmän suunnittelussa ja asennuksessa on käytettävä luotettavaa ja asiantuntevaa alan yritystä.		
Järjestelmällä valvottavat kohteet		
Ovikoskettimet kaikissa toimitilaan johtavissa sisäänkäyntioivissa.	x	
Ovikoskettimet kaikissa toimitilaan johtavissa ovissa.		x
Liikeilmaisimet kaikissa huonetiloissa, joissa säilytetään arvokasta omaisuutta sekä käytävillä.	x	x
Arvosäilytysyksikön (esim. kassakaapin) kohdeilmaisim.	(x)	
Lasirikkoilmaisimet.		x
Hälytyksen siirtotapa		
Robottipuhelimella tai vaihtoehtoisesti radiotaajuisella siirtoyhteydellä.	x	
Valvottu yhteys tai vaihtoehtoisesti kahdennettu ilmoituksensiirtoyhteys.		x

Murtohälytysjärjestelmän hälytysten vastaanottaja		
Hälytykset on johdettava vartiointiliikelle tai poliisille.	x	x
Jos paikkakunnalla ei ole vartiointiliikettä, voidaan hälytys siirtää myös muuhun jatkuvasti päivystettyyn paikkaan tai vähintään kolmeen pääsääntöisesti päivystettyyn puhelimeen.	x	
Jos paikkakunnalla ei ole vartiointiliikettä, on hälytyksen vastaanottotavasta sovittava erikseen LähiTapiolan edustajan kanssa.		x
Kohteessa on lisäksi oltava paikallishälytin.	x	x

Taulukko liittyy ehtokohtaan 7.6.4

Paloturvakaapin tai kassakaapin ja -holvin ovet on lukittava vakuutushuoneiston suljettuna ollessa eikä niiden avainta tai lukon numeroyhdistelmää saa säilyttää samassa vakuutushuoneistossa.

Avainta tai lukon numeroyhdistelmää ei saa antaa kuin nimetyille henkilöille kuittausta vastaan. Rahojen säilytykseen hyväksytty paloturvakaappi tai kassakaappi on kiinnitettävä rakennuksen rakenteisiin valmistajan ohjeiden mukaan.

Arvosäilytysyksikön standardin mukainen luokitus on määritelty myyjältä tai valmistajalta saatavassa kassakaapin testisertifikaatissa ja luokitus on merkitty myös arvosäilytysyksikön oven sisäpuolella olevaan arvokylttiin.

B. Ryöstösuojaus kuljetuksen aikana

Omaisuusrikosvakuutusehdoissa on määritelty kuljetettavan rahamäärän mukaiset vähimmäisvaatimukset kuljetuksenaikaisen ryöstösuojauksen osalta.

Arvo-omaisuutta kuljettavien henkilöiden on oltava

- vakuutuksenottajan vakituksia työntekijöitä
- täysi-ikäisiä
- henkilöinä luotettavia
- tehtävään soveltuvia
- tehtävään koulutettuja.

Kuljettajina voi olla myös ammattimaista arvo-kuljetustoimintaa suorittavan yrityksen työntekijöitä. Kuljetuksessa on käytettävä tehtävään soveltuvaa autoa aina, kun se on olosuhteet huomioon ottaen mahdollista ja tarkoituksenmukaista.

Kuljetuksessa on käytettävä sellaista kuljetusvälinettä, josta ei ulkopuolelta voi päätellä sen sisältöä. Jos samalla kuljetuskerralla kuljetetaan rahaa useasta toimipaikasta ja rahat jätetään ajoneuvoon pysähdysten ajaksi

- on käytettävä ajonestolaitteella varustettua ajoneuvoa
- rahat on säilytettävä ajoneuvoon kiinteästi asennetussa, lukitussa, LähiTapiolan hyväksymässä säilytysyksikössä
- ajoneuvo on lukittava pysähdysten ajaksi tai

kuljetuksissa on käytettävä kahta arvokuljettajaa, joista toinen vartioi rahoja pysähdysten aikana.

7.6.3 Avainten säilyttäminen

Avaimia on säilytettävä huolellisesti LähiTapiolan voimassa olevan teknisen ohjeistuksen mukaisesti. Avaimia ei saa merkitä siten, että ne voi yhdistää kohteeseen.

Ulkoseinään upotetuissa avainsäiliöissä voidaan säilyttää vain erillisiä sähkö-, puhelin- yms. teknisiin tiloihin johtavien ovien avaimia. Yleisavainta ei saa koskaan säilyttää tällaisissa avainsäiliöissä. Avaimen kadotessa tai joutuessa luvottomasti ulkopuolisen haltuun, on välittömästi selvitettävä voiko avainta käyttää väärin. Välittömän vaaran uhatessa on aloitettava lisävahinkojen torjunta.

7.6.4 Murtohälytysjärjestelmän tasovaatimukset, käyttö ja kunnossapito

Omaisuusrikosvakuutusehtojen mukaan korvauksen edellytyksenä on, että rahojen ja arvopapereiden säilytystilat on varustettu ehdoissa määritellyn kassakaapin lisäksi vähintään 2-tason murtohälytysjärjestelmällä, jos vakuutettu rahamäärä 10 000 – 30 000 euroa. Jos vakuutusmäärä ylittää 30 000 euroa, on murtohälytysjärjestelmä toteutettava tason 3 mukaisesti.

Vakuutusmaksualennukseen oikeuttava tai vakuutuksen myönnön edellytyksenä oleva murtohälytysjärjestelmä on toteutettava vähintään edellä olevan taulukon tason 2 mukaisena, ellei vakuutuskirjaan ole muuta merkittyä.

Kohteeseen asennettu, vakuutusmaksualennukseen oikeuttava tai vakuutuksen myönnön perusteena oleva murtohälytysjärjestelmä on pidettävä toimintakuntoisena. Kun vakuutushuoneistossa ei oleskella, järjestelmä on oltava päälle kytkettynä.

Toimintakuntoisena pitäminen tarkoittaa laitteiston teknisen kunnossapidon ja kokeilujen lisäksi muun muassa sitä, että kaikki valvotuksi sovitut tilat säily-

vät valvonnan alaisina esimerkiksi tilamuutosten jälkeen. Hyväksymisajankohtana sovitun ilmoituksen siirtotavan tai hälytyksen vastaanottajan muuttumisesta on välittömästi ilmoitettava LähiTapiolalle. Vakuutusmaksun perusteet muutetaan tällöin muuttunutta tilannetta vastaaviksi. Jos vakuutusmaksualennukseen oikeuttava tai vakuutuksen myönnön perusteena oleva murtohälytyslaitteisto ei ole ollut toimintakuntoinen tai sitä ei ollut kytketty toimintaan murron tapahtuessa, korvausta voidaan alentaa, jos laitteiston toimimattomuus on vaikuttanut vahingon syntyyn tai sen laajuuteen. Nämä määräykset koskevat soveltuvin osin myös piha-alueelle, ajoneuvoon tai veneeseen asennettua hälytyslaitteistoa.

Suojeluohjeessa käytettyjä murtohälytysjärjestelmään liittyviä keskeisiä käsitteitä:

- Murtohälytysjärjestelmä on hälytysjärjestelmä, jonka avulla saadaan havainto valvottuun tilaan tai alueelle tunkeutuneesta ja havainto välittyy järjestelmän avulla ennalta määritellylle viestin vastaanottajalle.
- Ovikosketin antaa hälytyksen, kun ovi avataan hälytysjärjestelmän ollessa päällä.
- Liikeilmaisoin havaitsee tilassa liikkumisen ja antaa tästä hälytyksen.
- Kohdeilmaisoin antaa hälytyksen, kun sillä valvottua esinettä (esimerkiksi kassakaappi) siirretään tai vahingoitetaan.
- Lasirikkoilmaisoin antaa hälytyksen, kun sillä valvottu ikkuna rikotaan.
- Paikallishälytin, esimerkiksi kovaääninen sireeni, antaa paikallisen hälytyksen, kun murtohälytysjärjestelmä hälyttää.
- Robottipuhelin siirtää hälytykset kiinteällä puhelinverkolla valittuihin numeroihin, kuten esimerkiksi hälytyskeskukseen.
- Radiotaajuinen siirtoyhteys siirtää hälytykset langattomasti radiotaajuudella (esimerkiksi GSM-verkko) valittuihin numeroihin, kuten hälytyskeskukseen.
- Valvottu siirtoyhteys valvoo jatkuvasti yhteyden toimivuutta. Jos yhteydessä tulee katkos, esimerkiksi johto katkaistaan, järjestelmä hälyttää.

Kahdennetulla ilmoituksensiirolla tarkoitetaan sellaista järjestelmää, jossa on kaksi eri siirtotietä käyttävää laitetta. Toinen on yleensä valinnaiseen puhelinverkkoon liitetty robottipuhelin ja toinen on GSM-modeemi. Laitteiden on lisäksi oltava liitetty toisiinsa siten, että ne valvovat jatkuvasti toinen toisensa tilaa.

7.7 Rikkoutumisvahinkojen torjunta

7.7.1 Koneiden ja laitteiden käyttö ja huolto

Koneita ja laitteita on käytettävä ja huollettava valmistajan tai maahantuojan antamien ohjeiden mu-

kaisesti. Huoltotoimenpiteistä on pidettävä kirjaa.

Sähkömoottoreiden tuuletussäleiköt ja jäähdytysriivat on pidettävä puhtaana ylikuumenemisen estämiseksi.

7.7.2 Nosto- ja siirtotöiden turvallisuus

Nosto- ja siirtotöissä on noudatettava Valtioneuvoston asetusta rakennustyön turvallisuudesta (205/2009).

Erityisesti on otettava huomioon asetuksen 5. luvun määräykset, jotka koskevat:

- nosto- ja siirtovälineiden kuntoa ja sijoittamista
- nostolaitteiden ja -apuvälineiden kuormitusta
- nostojen suorittamista ja nostotyösuunnitelman laatimista.

Taakan paino ja painopiste on tarkistettava ennen nostoa ja siirtoa ja taakka on kiinnitettävä huolella ja asianmukaisesti taakassa olevia kiinnityspisteitä (nostolenkit, -korvakkeet tms.) käyttäen.

Asetuksen mukaan vaikeita nostotöitä varten on laadittava erillinen nostotyösuunnitelma. Vaikealla nostotyöllä tarkoitetaan esimerkiksi erityisen painavien tai suurikokoisten taakkojen nostoja hankalissa olosuhteissa, muita erityistä suunnittelua vaativia nostoja sekä nostamista samanaikaisesti useammalla kuin yhdellä nosturilla.

7.7.3 Kylmälaitteiden tarkastus, huolto ja valvonta

Kylmälaitteiden osalta on noudatettava laissa ja asetuksissa annettuja määräyksiä. Asetuksissa on määräyksiä kylmälaitteiston tarkastusvelvollisuudesta, lämpötilan seuranta- ja tallennuslaitteista, toimintaohjeista ja huolloista sekä velvollisuudesta varustaa jäähdytysainemäärältään suuret kylmälaitteistot vuotojen havaitsemisjärjestelmällä.

Jos pakaste- ja kylmätuotevakuutuksen vakuutusmäärä ylittää 10 000 euroa, on pakaste- ja kylmäsäilytystilat varustettava lämpötilahälytysjärjestelmällä, josta hälytys siirtyy henkilökunnan poissa ollessa jatkuvasti päivystettyyn paikkaan, esimerkiksi vartiointiliikkeeseen. Hälytyksen vastaanottajan on käynnistettävä ennalta sovitut toimenpiteet vahingon estämiseksi. Hälytyslaitteiden toimivuus on testattava vähintään kerran 6 kuukaudessa.

Kylmälaitteiden tarkastusta, huoltoa ja vuotoilmaisimen asentamista sääteleviä lakeja ja asetuksia ovat esimerkiksi Valtioneuvoston asetus 1187/5.12.2001 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 842 / 2006 sekä Pakasteasetus ja siinä mainitut lait ja asetukset.

7.8 Tietojen ja tiedostojen varmistus ja säilytys

Tietojärjestelmien kaikki tiedot varmistava ns. täysvarmistus on otettava vähintään kerran viikossa ja varmuuskopioitavissa olevat ohjelmat on varmistettava muutosten jälkeen. Varmuuskopiot on säilytettävä eri rakennuksessa tai lukitussa dataturvakaapissa, joka antaa tietomateriaalille vähintään 60 minuutin suojan palovahinkoja vastaan.

7.9 Vahinkojen torjunta käyttämättömänä olevissa tiloissa

Toiminnan keskeytyessä normaalia huoltoseisokkia pidemmäksi aikaa tai toiminnan päättyessä on huolehdittava siitä, että tässä suojeluohjeessa edellytetyt palontorjuntaan, rikosten torjuntaan ja vuotovahinkojen torjuntaan liittyvät toimenpiteet ja tarkastukset toteutetaan vaaditulla tavalla.

Erityisesti on huolehdittava, että

- kiinteistön piha-alueen, rakennuksen ja rakennuksessa olevan omaisuuden kunto tarkastetaan vähintään kerran viikossa
- havaitut viat ja rikkoutumiset korjataan sekä ilkvallan jäljet poistetaan mahdollisimman nopeasti
- automaattinen paloilmoinjärjestelmä, automaattinen sammutuslaitteisto, murtohälytysjärjestelmä ja muu vastaava turvallisuus- ja valvontajärjestelmä on toiminnassa
-

järjestelmien koestukset ja huollot on tehty niitä koskevien huolto- ja kunnossapito-ohjelmien mukaisesti

- tilojen sähkönsyöttö on katkaistu sähkökeskuksesta lukuun ottamatta kiinteistön ylläpidossa tarvittavaa sähkönsyöttöä ja ulkovalaistusta
- käyttövesi- ja lämmitysputkistojen jäätyminen on estetty ja veden tulo kiinteistön vesipisteisiin on katkaistu lukuun ottamatta lämmitysjärjestelmän vaatimia vesipisteitä
- kaasuputkistot ovat paineettomia ja syttyvien nesteiden putkistot on tyhjennetty sekä kaikki sulkuventtiilit on suljettu.

7.10 Muut noudatettavat suojeluohjeet ja tekniset ohjeet

- Rakennus- ja asennustöiden suojeluohje B10
- Rakenteellisen murtosuojauksen teknisen toteutuksen ohje
- Avainturvallisuus
- Murtohälytysjärjestelmät ja -palvelut
- Arvo-omaisuuden säilyttäminen

Suojeluohjeita ja teknisiä ohjeita on saatavissa osoitteesta lahitapiola.fi ja LähiTapiolan toimistoista.

Tietoja Finanssialan hyväksymistä turvallisuuslaitteista saa LähiTapiolan edustajilta tai Finanssialan kotisivuilta finanssiala.fi.

Vakuutukset myöntävät seuraavat LähiTapiola-ryhmään kuuluvat keskinäiset vakuutusyhtiöt (y-tunnus):

LähiTapiola **Etelä** (0139557-7) | LähiTapiola **Etelä-Pohjanmaa** (0178281-7) | LokalTapiola Sydkusten –
LähiTapiola **Etelärannikko** (0135987-5) | LähiTapiola **Itä** (2246442-0) | LähiTapiola **Kaakkois-Suomi**
(0225907-5) | LähiTapiola **Kainuu-Koillismaa** (0210339-6) | LähiTapiola **Keski-Suomi** (0208463-1) |
LähiTapiola **Lappi** (0277001-7) | LähiTapiola **Loimi-Häme** (0134859-4) | LähiTapiola **Lännen** (0134099-8) |
LähiTapiola **Pirkanmaa** (0205843-3) | LokalTapiola Österbotten - LähiTapiola **Pohjanmaa** (0180953-0) |
LähiTapiola **Pohjoinen** (2235550-7) | LähiTapiola **Pääkaupunkiseutu** (2647339-1) | LähiTapiola **Satakunta**
(0137458-1) | LähiTapiola **Savo** (1759597-9) | LähiTapiola **Savo-Karjala** (0218612-8) | LähiTapiola **Uusimaa**
(0224469-0) | LähiTapiola **Varsinais-Suomi** (0204067-1) | LähiTapiola **Vellamo** (0282283-3) |
LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (0211034-2)

Löydät yhtiöiden yhteystiedot osoitteesta www.lahitapiola.fi.

Oikeudenkäyntikuluvakuutus OK1

Sisällys

1 Oikeudenkäyntikuluvakuutusturva.....	1
2 Oikeudenkäyntikuluvakuutuksen käsitteitä	1
3 Oikeudenkäyntikuluvakuutuksen voimassaoloalue....	1
4 Korvattavat vahingot	1
5 Oikeudenkäyntikuluvakuutuksen korvausrajoitukset..	2
6 Oikeudenkäyntikuluvakuutuksen korvaussäännökset.....	3

1 Oikeudenkäyntikuluvakuutusturva

Oikeudenkäyntikuluvakuutuksesta korvataan vakuutetun välttämättömät ja kohtuulliset asianajo- ja oikeudenkäyntikulut LähiTapiolan ja vakuutuksenottajan välisen vakuutus sopimuksen mukaisesti.

2 Oikeudenkäyntikuluvakuutuksen käsitteitä

Näiden käsitteiden lisäksi Oikeudenkäyntikuluvakuutuksessa noudatetaan LähiTapiolan yleisissä sopimusehdoissa määriteltyjä käsitteitä.

Alivakuutus on määritelty näiden Oikeudenkäyntikuluvakuutuksen ehtojen kohdassa 6.4.6.

Omapastuu on määritelty näiden Oikeudenkäyntikuluvakuutuksen ehtojen kohdassa 6.4.5.

Vakuutettu

- vakuutuksenottaja
- vakuutus kirjaan tai sen erityisehtoon merkitty yhteisö.

Lisäksi vakuutettuja ovat

- edellä mainittujen yhteisöjen palveluksessa olevat henkilöt
- sellaiset palkattomat tai satunnaiset työsuorittajat, joiden aiheuttamista vahingoista vakuutettu yhteisö voimassa olevan oikeuden mukaan on korvaus vastuussa
- työntekijöihin rinnastettavat itsenäiset yrittäjät, joiden aiheuttamista vahingoista vakuutettu yhteisö voimassa olevan oikeuden mukaan on korvaus vastuussa
- vastuunalainen yhtiömies tai osakas silloin, kun asia koskee vakuutetun yhteisön nimissä, puolesta

tai hyväksi tehtyä oikeustointa tai annettua sitoumusta, tai kun häneen on kohdistettu korvaus vaatimus yhteisvastuullisesti vakuutetun yhteisön kanssa.

Vakuutustapahtuma

Riita- ja hakemusasiassa:

- riidan syntyminen.
Riita on syntynyt, kun perusteeltaan ja määrältään yksilöity vaatimus on kiistetty.

Rikosasiassa:

- vakuutetun ollessa asianomistajana rikosasian vireille tulo (laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa (11.7.1997 / 689) 5 luku 1 §)
- asianomistajan vakuutettua vastaan nostama tai jatkama syyte, kun virallinen syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai on sen peruuttanut. Syyte on nostettu, kun asianomistajan haastehakemus on saapunut käräjäoikeuden kansliaan. Syytettä on jatkettu, kun asianomistaja on ilmoittanut syytteen ajamisesta kirjallisesti tuomioistuimelle sen jälkeen, kun virallinen syyttäjä on peruuttanut syytteen.

3 Oikeudenkäyntikuluvakuutuksen voimassaoloalue

Oikeudenkäyntikuluvakuutuksen voimassaoloalue on vakuutus kirjaan merkitty maantieteellinen alue.

4 Korvattavat vahingot

Oikeudenkäyntikuluvakuutuksesta korvataan vakuutetussa toiminnassa vakuutustapahtumasta vakuutetulle aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset asianajo- ja oikeudenkäyntikulut, kun vakuutustapahtuma on sattunut vakuutuksen voimassaoloaikana ja asia voidaan välittömästi saattaa vakuutuksen voimassaoloalueella käsiteltäväksi käräjäoikeudessa tai vastaavassa ulkomaisessa tuomioistuimessa tai väliesmenettelyssä.

Jos tämä vakuutus kuitenkin vakuutustapahtuman satuttaessa on ollut voimassa vähemmän kuin kaksi vuotta, on niiden seikkojen, joihin riita, vaatimus tai syyte perustuu, oltava vakuutuksen voimassaoloaikana tapahtuneita. Vakuutuksen voimassaoloaikaan luetaan se aika, jonka tämä vakuutus yksin tai peräkkäin yhdessä

muiden päättäneiden vastaavansisältöisten oikeudenkäyntikuluvakuutusten kanssa on vakuutetun osalta ollut yhtäjaksoisesti voimassa. Jos vakuutustapahtuman sattuessa on voimassa useampia oikeudenkäyntikuluvakuutuksia, vakuutuksen voimassaoloaikaan luetaan kuitenkin vain tämä vakuutus.

Vakuutusturvan laajennukset ovat voimassa muutospäivämäärän jälkeen syntyneissä vakuutustapahtumissa sillä edellytyksellä, että myös vakuutustapahtuman peruste on syntynyt vakuutukseen tehdyn laajennuksen voimassaoloaikana.

Vakuutusturvan laajennuksella tarkoitetaan vakuutusmäärän korotusta, vakuutuksen voimassaoloalueen tai vakuutetun toimialan laajennusta taikka vastapuolen kulujen korvattavuutta koskevan tai muun erityisehdon lisäämistä vakuutukseen.

5 Oikeudenkäyntikuluvakuutuksen korvausrajoitukset

5.1 Vakuutustapahtumien rajoitukset

Vakuutuksesta ei korvata vakuutetulle aiheutuvia kuluja asiassa,

5.1.1 joka liittyy vakuutetun yhteisön tai yhteisön omistukseen oikeuttavien osakkeiden tai yhtiöosuuden luovutukseen tai hankintaan

5.1.2 joka liittyy patenttiin, tavaramerkkiin, tekijänoikeuteen, mallioikeuteen, hyödyllisyysmallioikeuteen tai johonkin muuhun aineettomaan oikeuteen kuin toimintimeen

5.1.3 jolla on vakuutetulle vähäinen merkitys

5.1.4 jossa tämän vakuutuksen vakuutetut ovat vastapuolina; vakuutuksesta korvataan kuitenkin vakuutetun yhteisön kustannukset, kun vastapuolena on luonnollinen henkilö

5.1.5 joka koskee saatavaa tai vaadetta, joka on siirretty vakuutetulle, ellei siirrosta riidan syntyessä ole kulunut kahta vuotta

5.1.6 jossa on kysymys oikeushenkilön rangaistusvastuusta

5.1.7 joka koskee lähestymiskieltoa

5.1.8 joka koskee vakuutettua vastaan esitettyä sellaiseen tekoon perustuvaa yksityisoikeudellista vaatimusta, josta vakuutettu on tuomittu rangaistukseen tai jätetty syyttämättä tai rangaistukseen tuomitsematta sitä koskevien erityissäännösten perusteella, tai kyse on vaatimuksesta, jonka asianomistaja on syyttäjän ajaman

syytteen vireillä ollessa esittänyt syytteessä olevaa vakuutettua kohtaan. Vakuutuksesta korvataan kuitenkin vakuutetun yhteisön kustannukset, jos asiassa sen osalta on kysymys työnantajan korvausvastuusta.

5.1.9 joka koskee vakuutetun esittämää sellaiseen tekoon perustuvaa yksityisoikeudellista korvausvaatimusta, josta tämä on tuomittu rangaistukseen tai jätetty syyttämättä tai rangaistukseen tuomitsematta sitä koskevien erityissäännösten perusteella

5.1.10 josta vakuutetulle aiheutuvia kustannuksia korvataan vastuuvakuutuksesta tai autovakuutukseen liittyvästä oikeusturva- tai oikeudenkäyntikuluvakuutuksesta

5.1.11 joka koskee konkurssia tai ulosottoa tai liittyy niihin, kuten takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain tarkoittama takaisinsaantikanne, ulosottokaaressa tarkoitettu täytäntöönpanoriita tai ulosottoon liittyvä täytäntöönpano

5.1.12 jossa on kysymys yrityksen saneerauksesta tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annettujen lakien mukaisesta menettelystä tai maaseutuelinkeinojen rahoituslain mukaisesta maatalouden harjoittajan vapaaehtoisesta velkajärjestelystä

5.1.13 jossa on kysymys siitä, onko vakuutetun ilmoittamasta vahingosta aiheutuneet kulut joko kokonaan tai osittain korvattava tästä oikeudenkäyntikuluvakuutuksesta

5.1.14 jota käsitellään ryhmäkanteena ja jossa vakuutettu on hakijana tai ryhmän jäsenenä

5.1.15 jotka käsitellään hallinnollisissa viranomaisissa tai erikoistuomioistuimissa. Vakuutuksesta ei myöskään korvata kuluja asioissa, jotka käsitellään Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa tai yhteisöjen ensimmäisen asteen tuomioistuimessa.

Hallinnollisia viranomaisia tai erikoistuomioistuimia ovat esimerkiksi lääninhallitus, hallinto-oikeus, vakuutus-oikeus, työtuomioistuin, markkinaoikeus tai korkein hallinto-oikeus tai vastaavat ulkomaiset tuomioistuimet tai hallinnolliset viranomaiset.

Vakuutuksesta korvataan kuitenkin vakuutetulle aiheutuvat kulut markkinaoikeudessa toiminimeä koskevassa riita-asiassa sekä muuta aineetonta oikeutta koskevassa riita-asiassa, jos vakuutuskirjaan on merkitty tätä koskeva laajennus.

5.1.16 joka liittyy vakuutetun omistaman asuin- tai liikehuoneiston vuokrasuhteeseen silloin kun kyse on vuokrasuhteen purkamisesta, vuokralaisen hädästä tai

vuokran määrästä tai sen maksamisesta.

5.1.17 jossa on kysymys virallisen syyttäjän vakuutettua vastaan ajamasta syytteestä. Korvausta ei makseta, vaikka tuomioistuimien myöhemmin hylkäisi syytteet ja jättäisi vakuutetun tuomitsematta.

5.2 Korvattavien kulujen rajoitukset

Vakuutuksesta ei korvata

5.2.1 kuluja, jotka ovat aiheutuneet ennen vakuutustapahtumaa suoritetuista toimenpiteistä tai asian alustavasta selvittelystä. Ennen vakuutustapahtumaa tehdyistä selvityksistä ja hankituista todisteista aiheutuvat kulut korvataan kuitenkin, jos selvitystä on käytetty todisteena.

5.2.2 vakuutetun maksettavaksi tuomittuja tai sovittuja vastapuolen oikeudenkäyntikuluja

5.2.3 tuomion tai päätöksen täytäntöönpanosta aiheutuvia kuluja

5.2.4 vakuutetun ajanhukkaa, omaa työtä, tulon- tai ansionmenetystä, matkoja tai oleskelukuluja eikä sitä lisäkuluja, joka aiheutuu asiamiehen vaihtamisesta tai vakuutetun omia kuluja lisäävästä tai muita tarpeettomia kuluja aiheuttavasta menettelystä

5.2.5 oikeustieteellisen asiantuntijalausunnon hankkimisesta aiheutuneita kuluja

5.2.6 rikosilmoituksen tai tutkintapyyntöjen tekemisestä tai rikosasian esitutkinnasta aiheutuvia kuluja

5.2.7 kuluja sellaisista seikoista tai todisteista, joita tuomioistuin ei ota huomioon liian myöhään esitettyinä

5.2.8 kuluja, jotka vakuutettu tai hänen asiamiehensä ovat aiheuttaneet jäämällä pois tuomioistuimesta, jättämällä noudattamatta tuomioistuimen antamia määräyksiä, esittämällä väitteen, jonka he ovat tienneet tai heidän olisi pitänyt tietää aiheettomaksi, tai muutoin pitkittämällä tahallaan tai huolimattomuudellaan oikeudenkäyntiä

5.2.9 kuluja oikeudenkäynnistä, jonka vakuutettu tai hänen asiamiehensä on aloittanut ilman, että vastapuoli on antanut siihen aiheita, tai muutoin ovat tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttaneet tarpeettoman oikeudenkäynnin

5.2.10 välimiehen palkkiota ja kuluja

5.2.11 kuluja, jotka aiheutuvat julkisen oikeusavun hakemisesta.

Ylimääräisten muutoksenhakekeinojen käyttämisestä

aiheutuneet kulut korvataan vain, jos korkein oikeus tai vastaava ulkomainen tuomioistuin on hyväksynyt kantelun, purkanut tuomion tai palauttanut menetetyn määräajan.

6 Oikeudenkäyntikuluvakuutuksen korvaussäännökset

Korvauksen määrää laskettaessa noudatetaan LähiTapiolan yleisiä sopimusehtoja. Oikeudenkäyntikuluvakuutuksen korvaamisessa noudatetaan lisäksi seuraavaa:

6.1 Vakuutustapahtumasta ilmoittaminen

Vakuutustapahtumasta on ilmoitettava heti LähiTapiolalle ja ennen asianajo- ja oikeudenkäyntikulujen syntymistä. Vakuutuksenottajan ja vakuutetun on toimitettava LähiTapiolalle omalla kustannuksellaan sellaiset asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen LähiTapiolan vastuun selvittämiseksi.

6.2 Vakuutetun asiamies

Vakuutetun on käytettävä asiamiehenään asianajajaa tai lakimiestä, joka siinä vakuutuksen voimassaoloalueeseen kuuluvassa maassa, jossa oikeudenkäynti on tarkoitus käydä, saa voimassa olevan oikeuden mukaan toimia oikeudenkäyntiasiamiehenä tai -avustajana. Vakuutuksesta ei makseta korvausta, jos vakuutettu ei käytä lainkaan asiamiestä tai käyttää muuta kuin edellä mainittua asiamiestä.

6.3 Vakuutetun velvollisuudet oikeudenkäynnissä

Vakuutetun on käräjäoikeudessa pääkäsittelyyn edenneissä asioissa sekä välimiesmenettelyssä vaadittava vastapuolelta täysimääräisesti korvausta asianajo- ja oikeudenkäyntikuluistaan.

Korvausta voidaan vähentää, tai se voidaan evätä, jos vakuutettu ilman perusteltua syytä jättää kuluvaatimuksen esittämättä tai luopuu siitä aiheuttomasti. Riita-asioiden sovittelusta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain mukaisessa sovittelumenettelyssä (tuomioistuinsovittelu) korvausta ei kuitenkaan tarvitse vaatia sovittelumenettelystä vakuutetulle aiheutuneiden kulujen osalta.

Vakuutetulla ei ole oikeutta hyväksyä asian hoitamista aiheutuneiden kustannusten määrää LähiTapiolaa sitovasti. Jos vakuutettu on itse maksanut asianajo- ja oikeudenkäyntikulujaan, maksettu määrä ei sido LähiTapiolaa arvioitaessa oikeudenkäyntikulujen kohtuullisuutta.

Jos vastapuoli on tuomittu tai sitoutunut maksamaan vakuutetulle kulukorvausta, joka vakuutuksesta korvausta suoritettaessa on maksamatta, vakuutettu on

velvollinen siirtämään oikeutensa kulukorvaukseen LähiTapiolalle vakuutuksesta suoritettavan korvauksen määrään asti. Jos vakuutettu on joutunut maksamaan osan kustannuksistaan itse sen vuoksi, että kustannukset ylittävät vakuutuskirjaan merkityn vakuutusmäärän, vakuutettu on velvollinen siirtämään vastapuolen kulukorvauksesta LähiTapiolalle sen osan, joka ylittää vakuutetun itse maksaman osuuden. Korvauksen maksamiseksi vakuutetun on lisäksi toimitettava ulosottopestukseksi kelpaava tuomio.

Jos vakuutetun vastapuolen maksettavaksi tuomittu tai sovittu kulukorvaus on maksettu vakuutetulle tai hän on muutoin saanut lukea sen hyväkseen, vakuutetun on palautettava LähiTapiolalle kulukorvaus korkoineen vakuutuksesta suoritettavan korvauksen määrään asti.

6.4 Oikeudenkäyntikuluvakuutuksesta korvattava määrä

6.4.1 Oikeudenkäyntikuluvakuutuksesta korvattava enimmäismäärä

Oikeudenkäyntikuluvakuutuksesta korvataan yhdessä vakuutustapahtumassa sekä yhdelle vakuutuskaudelle kohdistuneissa useissa vakuutustapahtumissa yhteensä enintään yksi vakuutusmäärä.

Kysymyksessä on yksi vakuutustapahtuma silloin, kun kaksi tai useampia tämän vakuutuksen vakuutettuja on riita-, rikos- tai hakemusasiassa samalla puolella; tai vakuutetulla on useita riita-, rikos- tai hakemusasioita, jotka perustuvat samaan tapahtumaan, olosuhteeseen, oikeustoimeen tai oikeudenloukkaukseen. Vakuutetun asioissa on kyse yhdestä vakuutustapahtumasta myös silloin, kun kanteet on yhdistetty tai ne tulisi yhdistää oikeudenkäynnissä niiden johtuessa olennaisesti samasta perusteesta tai niiden koskiessa samaa tai samaan yhteyteen kuuluvaa asiaa.

6.4.2 Korvattavat asianajo- ja oikeudenkäyntikulut

Vakuutuksesta korvattavat asianajo- ja oikeudenkäyntikulut määrätään oikeudenkäymiskaaren ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain oikeudenkäyntikuluja koskevien oikeusohjeiden mukaisesti. Jos tuomioistuimien ei asianosaisten myöntämisen tai jonkin muun syyn vuoksi ole lausunut päätöksessään asianajo- ja oikeudenkäyntikuluista tai jos asia on ratkaistu myöntämisen mukaisesti tai sovintoteitse, korvattavat kustannukset määritellään ottaen huomioon myös vastaavainlaisissa asioissa yleensä tuomitut tai maksetut kulut.

Asiamiehen käytöstä korvataan kohtuullinen palkkio asiamiehen työstä ja välttämättömistä kuluista. Palkkion ja kulujen kohtuullisuutta määrittäessä otetaan huomioon riidanalaisen etuuden arvo, asian vaikeus ja laajuus sekä suoritettujen työn määrä ja laatu.

Korvattaviksi kustannuksiksi luetaan enintään tuomioistuimen vakuutetun vastapuolen maksettavaksi velvoittama kulumäärä, ellei tuomioistuimien ole ratkaisussaan ilmenevin perustein nimenomaisesti katsonut, että vakuutetun on itse kärsittävä kulunsa osittain tai kokonaan vahinkonaan. Korvattavien kulujen määrä on kuitenkin enintään vakuutetun vastapuolelleen esittämän kuluvaatimuksen suuruinen.

Vakuutuksesta korvataan enintään rahassa arvioitavan riidanalaisen etuuden kaksinkertainen määrä, kuitenkin enintään vakuutuskirjaan merkitty vakuutusmäärä. Jos riidan kohteena on toistuva maksu, huomioidaan vahingon määrään enintään riidanalaisen kertamaksun kymmenkertainen määrä.

Etuuden määrää arvioitaessa ei oteta huomioon korko- tai oikeudenkäyntikuluvaatimuksia.

6.4.2.1 Korvattavat kulut riita- ja hakemusasiassa

Vakuutuksesta korvataan asiamiehen käyttämisestä ja todistelusta aiheutuneet kulut.

Jos asiaa on käsitelty tuomioistuinsovittelussa, korvataan vakuutuksesta myös sovittelijan mahdollisen avustajan palkkiosta ja kuluista riidan osapuolten pääluvun mukaisesti laskettu vakuutetun osuus.

Jos vakuutetun ja jutussa vastapuolena olevan elinkeinonharjoittajan tai oikeushenkilön välistä riita-asiaa on käsitelty muussa vapaaehtoisessa sovittelussa, korvataan myös sovittelijan palkkiosta riidan osapuolten pääluvun mukaisesti laskettu vakuutetun osuus. Sovittelijan palkkion korvaaminen edellyttää, että sovittelija on asianajaja tai muu lakimies.

Jos edellytyksenä riidan saattamiselle tuomioistuimen tutkittavaksi on jokin oikeustoimi tai jossakin elimestä tai toimituksessa tehty päätös, kustannukset korvataan siitä lukien, kun sanottu edellytys on täyttynyt.

6.4.2.2 Korvattavat kulut rikosasiassa

Jos vakuutettu on asianomistajana, korvataan asiamiehen käyttämisestä ja todistelusta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut siltä osin kuin oikeudenkäynnissä on kysymys rikoksesta johtuvasta muusta vakuutetun yksityisoikeudellisesta vaatimuksesta kuin oikeudenkäyntikuluista.

Jos vakuutettu on vastaajana, korvataan asiamiehen käyttämisestä ja todistelusta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut, kun kyse on asianomistajan vakuutettua vastaan ajamasta syytteenä silloin, kun virallinen syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai on sen peruuttanut.

6.4.2.3 Korvattavat kulut muutoksenhaussa korkeimpaan oikeuteen

Jos muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen tai vastaavaan ulkomaiseen tuomioistuimeen edellyttää valituslupaa, korvataan muutoksenhausta aiheutuneet kustannukset vakuutuksesta vain siinä tapauksessa, että lupa on myönnetty.

6.4.3 Yhteinen vaikutuspiiri

Jos asiassa on kysymys olennaisesti muusta kuin vakuutetun omasta vaikutuspiiristä (intressistä) tai vakuutetulla on vakuutustapahtumassa valvottavana yhteinen etu muiden kuin tällä vakuutuksella vakuutettujen henkilöiden kanssa, vakuutuksesta korvataan vain vakuutetun osuudeksi katsottava osa kustannuksista.

6.4.4 Arvonlisävero

Jos vakuutettu on arvonlisäverolain mukaan oikeutettu vähentämään asianajolaskuun tai oikeudenkäyntikuluihin sisältyvän veron, korvauksesta vähennetään kustannuksiin sisältyvä arvonlisävero.

6.4.5 Omavastuu

Omavastuu on vakuutuskirjaan tai erityisehtoon merkitty, vakuutuksenottajan omalle vastuulle jäävä osuus vahingosta. Korvausta laskettaessa vähennetään omavastuu korvattavasta vahingon määrästä muiden mahdollisten vähennysten jälkeen.

6.4.6 Alivakuutus

Kyseessä on alivakuutus, jos vakuutuksenottajan ilmoittama, vakuutuskirjaan merkitty oikeudenkäyntikuluvakuutuksen maksun perusteena oleva taloudellinen tunnusluku on todellista pienempi.

Alivakuutustilanteessa oikeudenkäyntikuluvakuutuksesta korvataan vain niin suuri osa vahingon määrästä kuin ilmoitetun ja todellisen taloudellisen tunnusluvun välinen suhde osoittaa.

6.5 Korvauksen suorittamisaika

Vakuutusyhtiö suorittaa korvauksen vakuutetun asianajo- ja oikeudenkäyntikuluista tuomioistuimen lainvoimaisen päätöksen, lautakuntaratkaisun tai sovinnon syntymisen jälkeen. Ellei erityisiä vastasyitä ole, suorittaa vakuutusyhtiö korvauksia myös oikeusasteittain. Lisäksi vakuutusyhtiö voi harkintansa mukaan poikkeuksellisesti suorittaa ennakkokorvausta oikeuskäsittelyn huomattavasti pitkittyessä.

Toiminnan vastuuvakuutus VA1

1 Korvattavat vahingot

Toiminnan vastuuvakuutuksesta korvataan vakuutus-
sa toiminnassa vakuutuksen voimassaoloalueella toisel-
le aiheutetut henkilö- ja esinevahingot, kun

- vakuutettu on voimassa olevan oikeuden mukaan korvausvastuussa vahingosta
- vahinko on todettu vakuutuskauden aikana ja
- vahinko koskee voimassaoloalueella siihen kuulu-
vissa maissa voimassa olevan oikeuden mukaan kä-
siteltäviä korvausvaatimuksia.

Toiminnan vastuuvakuutuksesta korvataan edellä mai-
nituin edellytyksin toiselle aiheutettu taloudellinen va-
hinko henkilötietolain (523/1999) perusteella. Korvauk-
sen enimmäismäärä on 50 000 euroa vakuutuskaudella
yhteensä.

Henkilö- ja esinevahingon kärsineelle korvataan myös
vahingosta välittömästi seuraava taloudellinen menetys
tai kustannus.

Toiminnan vastuuvakuutusturvaa rajoittavat vakuutus-
määrä, omavastuu sekä Vastuuvakuutusten yhteisten
ehtojen VY1 kohdan 4 yhteiset korvausrajoitukset ja alla
kohdassa 2 mainitut Toiminnan vastuuvakuutuksen
korvausrajoitukset ja mahdolliset erityisehdot.

2 Toiminnan vastuuvakuutuksen korvausrajoitukset

2.1 Hallussa oleva omaisuus

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa omaisuudelle, joka
vahinkoa aiheuttaneen teon tai laiminlyönnin tapahtu-
essa oli vakuutetun hallussa, lainassa tai vakuutetun
muutoin hyödykseen käytettävänä.

Vakuutuksesta korvataan kuitenkin vakuutuksenottajan
asiakkaan vaatteille tai muulle henkilökohtaiselle omai-
suudelle aiheutettu vahinko niiden ollessa vakuutuk-
senottajan säilytettävänä. Tämän laajennusehdon osal-
ta korvauksen enimmäismäärä vakuutuskautta kohden
on 5.000 euroa. Tämä laajennus ei ole voimassa vakuu-
tetun käytettäväksi tai työn kohteeksi tarkoitettulle
omaisuudelle eikä säilytys- tai varastointiliiketoiminnas-
sa.

2.2 Käsiteltävänä tai huolehdittavana oleva omaisuus

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa omaisuudelle, joka
vahinkoa aiheuttaneen teon tai laiminlyönnin tapahtu-
essa oli vakuutetun tai jonkun tämän lukuun

- valmistettavana, asennettavana, korjattavana, säi-
lytettävänä tai kuljetettavana
- suojaus- tai vahingontorjuntavelvoitteen alaisena,
kun otetaan huomioon vakuutetun työsuorituksen
luonne ja sen välitön vaikutuspiiri
- muulla tavoin vakuutetun käsiteltävänä tai huoleh-
dittavana.

2.3 Neuvonta ja suunnittelutoiminta

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut
vakuutetun antamasta tai laatimasta neuvosta, ohjees-
ta, valvonnasta, tarkastuksesta, tutkimus- tai mittaustu-
loksista, laskelmasta, piirustuksesta, työselostuksesta,
suunnitelmasta tai muusta konsultoinnista.

2.4 Sopimusvastuu

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa siltä osin kuin kor-
vausvastuu perustuu vakuutetun tekemään sopimuk-
seen, takuuseen tai muuhun sitoumukseen ellei korva-
usvastuuta olisi ilman kyseistä sitoumusta.

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka johtuu sopi-
musvelvoitteen täyttämättä jättämisestä tai puutteelli-
sista täyttämisestä.

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, jonka on aiheutta-
nut vakuutetun alihankkija, aliurakoitsija tai muu sopi-
muskumppani.

2.5 Varallisuusvahinko

Vakuutuksesta ei korvata puhdasta varallisuusvahinkoa.
Puhdas varallisuusvahinko on määriteltä Vastuuvakuu-
tusten yhteisessä ehdossa VY1.

2.6 Myydylle tuotteelle aiheutunut vahinko

Vakuutuksesta ei korvata vakuutetun myymälle tuot-
teelle itselleen aiheutunutta vahinkoa.

2.7 Tuotevastuu

Vakuutuksesta ei korvata toiselle luovutetusta tuotteesta
aiheutunutta vahinkoa.

2.8 Potilasvahinko

Vakuutuksesta ei korvata

- potilasvahinkolain tarkoittamaa potilasvahinkoa
- vahinkoa, joka liittyy Suomen ulkopuolella annettuun terveyden- tai sairaanhoitoon.

2.9 Liikennevahinko

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut liikennevakuutuslain (279/1959) tai vastaavan ulkomaisen lain mukaisesta moottoriajoneuvon liikenteeseen käyttämisestä.

Jos vastaava ulkomainen lainsäädäntö puuttuu, vakuutuksesta ei korvata moottoriajoneuvon, moottorikäyttöisen laitteen tai työkoneen liikenteeseen käyttämistä aiheutunutta vahinkoa.

Vakuutuksesta korvataan kuitenkin Suomessa kuorituksen, kuorman purkamisen tai muun työsuorituksen kestäessä toiselle aiheutettu henkilö- tai esinevahinko siltä osin, kun sitä ei korvata liikennevakuutuksesta liikennevakuutuslain 5 §:n perusteella, ei kuitenkaan lastattavana tai purettavana olevalle omaisuudelle aiheutunutta vahinkoa. Omavastuu tämän ehtokohdan mukaan korvattavissa vahingoissa on 2 000 euroa tai tätä suurempi vakuutuskirjaan merkitty omavastuun määrä.

2.10 Kiinteistön hallinta

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, josta vakuutettu on korvausvastuussa kiinteistön omistajana tai haltijana, ellei vakuutuskirjaan merkittynä vakuutettuna toimintana ole kiinteistön omistaminen tai vuokraus.

Vakuutuksesta korvataan kuitenkin vahinko, joka on aiheutunut sellaisen kiinteistön omistamisesta tai hallinnasta, josta suurin osa on vakuutetun käytössä.

2.11 Kosteus ja tulviminen

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut kosteudesta tai sade-, sulamis-, jäte- tai viemärivereden aiheuttamasta tulvimisesta.

Vakuutuksesta korvataan kuitenkin Euroopassa aiheutunut äkillinen ja odottamaton vahinko,

- jonka syynä on ollut vakuutetun vastuulla oleva satunnainen ja yksittäinen virhe tai laiminlyönti taikka rakennukseen, laitokseen tai laitteeseen vakuutetun korvausvastuun perustavasta syystä äkillisesti ja odottamatta syntynyt vika tai puute ja
- joka on todettu viimeistään neljässätoista (14) vuorokaudessa ja siitä on ilmoitettu LähiTapiolalle viimeistään kuudessa kymmenessä (60) vuorokaudessa kosteuden tai tulvimisen alkamisesta.

Vahingon syy ei ole äkillinen eikä odottamaton, kun se perustuu esimerkiksi

- hitaaseen tai vähitellen tapahtuvaan vaikutukseen,
- jatkettuun tekoon tai laiminlyöntiin tai
- muutoin toistuviin tapahtumiin.

2.12 Pohjavesi

Vakuutuksesta ei korvata pohjaveden korkeuden muuttumisesta aiheutunutta vahinkoa.

2.13 Räjäytys- ja paalutustyöt

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut räjäytys-, louhinta- tai paalutustyöstä tai niistä aiheutuvasta maan siirtymästä.

2.14 Vesikulkuneuvo ja ilma-alus

Vakuutuksesta ei korvata vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain tai alusrekisterilain mukaisen vesikulkuneuvon tai aluksen taikka ilma-aluksen omistamisesta, hallinnasta tai käyttämisestä aiheutunutta vahinkoa.

3 Poikkeavat omavastuut

3.1 Tulityöt

Jos vahinko on aiheutunut vakuutetun tai vakuutettuun rinnastettavan tekemästä tai teettämästä tulityöstä, omavastuu esinevahingossa on 10 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä. Omavastuu on kuitenkin enintään 20 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä.

Tulityöt ovat töitä, joissa syntyy kipinöitä tai joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja jotka aiheuttavat palovaaraa. Näitä tulitöitä ovat muun muassa sähkö- ja kaasuhitsaustyöt, kaasujuotostyöt, polttoleikkaustyöt sekä metallien hionta ja katkaisu laikkaleikkaimella. Katto- ja vedeneristysalan tulitöitä ovat katto- ja vedeneristystöissä tehtävät tulityöt. Näitä ovat esimerkiksi eristettävän alustan kuivaaminen liekillä tai kuumalla ilmalla, bitumin kuumentaminen bitumipadassa ja vesieristysten kuumentamalla tapahtuva kiinnitystyö sekä työ, jossa syntyy kipinöitä.

3.2 Kattotyöt

Jos vahinko on aiheutunut vakuutetun tai vakuutettuun rinnastettavan tekemästä tai teettämästä kattotyöstä, omavastuu esinevahingoissa on 10 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa. Omavastuu on kuitenkin enintään 20 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä.

Kattotöillä tarkoitetaan tässä ehdossa rakennusten ja rakennelmien katoilla tapahtuvaa työskentelyä, josta voi aiheutua vahinkoa rakennuskohteelle tai sen välittömässä vaikutuspiirissä olevalle omaisuudelle. Tällaisia töitä ovat esimerkiksi rakennusten vesikattojen rakenteiden, pinnoitteiden ja varusteiden asentaminen, korjaus ja huoltaminen.

3.3 Maankaivu

Vakuutetun on ennen työhön ryhtymistä hankittava selvitys työalueen kaapeleista ja putkista niiden haltijalta ja otettava niiden sijainti huomioon työn suorittami-

sessä. Selvitys työalueen kaapeleista ja putkista on tehtävä maastossa käyttäen karttapiiirrosten lisäksi tarkoituksenmukaisia paikannusvälineitä.

Vahingon koskiessa maahan upotettua kaapelia tai putkea on vakuutusyhtiölle toimitettava kaapelin tai putken haltijan kirjallinen todistus siitä, että maastossa suoritettu näyttö oli tehty ennen työhön ryhtymistä.

Omavastuu kaapeli- ja putkistovahingoissa:

- Jos kaapeli- tai putkistovahingoissa ei vakuutusyhtiölle ole toimitettu edellä mainittua todistusta, vähennetään omavastuuna 25 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä.
- Jos kaapeli- tai putkistovahingoissa vakuutusyhtiölle on toimitettu edellä mainittu todistus, vähennetään omavastuuna 10 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä.

3.4 Avaimen katoaminen

Jos vahinko on aiheutunut avaimen katoamisesta, omavastuu on 10 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa tai vakuutuskirjaan merkitty tätä suurempi määrä.

Hallinnon vastuuvakuutus VA70

1 Korvattavat vahingot

Hallinnon vastuuvakuutuksesta korvataan toiselle aiheutettu puhdas varallisuusvahinko, kun

- vakuutettu on Suomessa voimassa olevan osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain, osuuskunta-, säätiö- tai yhdistyslain mukaan vahingosta henkilökohtaisesti korvausvastuussa ja
- vahinko on todettu vakuutuskauden aikana ja siitä on ilmoitettu LähiTapiolalle 12 kuukauden kuluessa vakuutuksen päättymisestä.

Ennen tämän vakuutuksen voimaantuloa aiheutettu vahinko korvataan vain siinä tapauksessa, että

- teko tai laiminlyönti, johon vaatimus perustuu, on tapahtunut vakuutetun tätä vakuutusta välittömästi edeltäneen hallinnon vastuuvakuutuksen voimaoloaikana ja
- vahinkoa ei korvata edeltäneestä vakuutuksesta, koska se on todettu tai siitä on esitetty vakuutetulle korvausvaatimus vakuutuksen tai vahinkoa koskevan ilmoitusajan päättymisen jälkeen ja
- vahingosta on ilmoitettu LähiTapiolalle tämän vakuutuksen voimaoloaikana.

Tässä vakuutuksessa vakuutettuja ovat vakuutuksenottajan laillisesti valitut hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja ja tämän varamies toimiessaan vakuutuksenottajan hallintoelimen jäsenenä sekä yhtiökokouksen puheenjohtaja.

Hallinnon vastuuvakuutusturvaa rajoittavat vakuutusmäärä, omavastuu sekä Vastuuvakuutusten yhteisten ehtojen VY1 kohdan 4 yhteiset korvausrajoitukset ja alla kohdassa 2 mainitut vastuuvakuutuksen korvausrajoitukset ja mahdolliset erityisehdot.

Puhdas varallisuusvahinko on määritelty Vastuuvakuutusten yhteisessä ehdossa VY1.

2 Vastuuvakuutuksen korvausrajoitukset

2.1 Itselle tai lähipiirille aiheutettu vahinko

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut

- vakuutetulle tai vakuutetun avio- tai avopuolisolle, lapselle tai muulle perheenjäsenelle tai heidän osin tai kokonaan omistamalleen oikeushenkilölle
- osakkeenomistajalle, jonka suora tai välillinen määräysvalta tai omistus vakuutuksenottajasta on tai ylittää 50 % oikeushenkilön osakepääomasta tai optio-oikeuksia, joilla vastaavanlainen määräysvalta tai omistus on mahdollista saada joko optio-

oikeuksia käyttämällä tai optio-oikeuksia ja osakeomistuksia yhdessä käyttämällä

- vakuutuksenottajalle, muulle vakuutetulle oikeushenkilölle tai näiden osakkeen tai osuuden omistajalle, jos vakuutettu omistaa suoraan tai välillisesti 25 % tai enemmän vakuutuksenottajana olevan yhtiön osakkeista.

2.2 Sopimusvastuu

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa siltä osin kuin vakuutettu on sitoutunut laajempaan korvausvastuuseen kuin hänellä olisi voimassa olevan oikeuden mukaan samassa sopimussuhteessa ilman tuollaista sopimusmääräystä.

2.3 Henkilö- ja esinevahinko

Vakuutuksesta ei korvata henkilö- tai esinevahinkoa. Esinevahingoksi katsotaan myös käteisen rahan, arvopapereiden, käyttämättömien postimerkkien, kuponkien, vekselien, shekkien ja muiden saamistodistusten tuhoutuminen, vaurioituminen tai hukkaaminen.

2.4 Käteisen rahan maksaminen ja vastaanottaminen

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut laskuvirheestä tai muusta syystä käteistä rahaa maksettaessa tai vastaanotettaessa.

2.5 Vakuutuksen puuttuminen tai laiminlyönti

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut vakuutetun virheestä tai laiminlyönnistä ottaa tai pitää voimassa tarvittavat tai riittävät vakuutukset.

2.6 Julkinen hankinta

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut julkisista hankinnoista annetun lain mukaisesta tarjousmenettelystä.

2.7 Vakuutetun palkka, palkkio tai etuus

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut vakuutetulle maksettavaa palkkaa, palkkiota, eläkettä tai muuta henkilökohtaista etuutta tai korvausta koskeva päätöksestä.

2.8 Henkilötietojen käsittely

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut

henkilötietolain tai vastaavan ulkomaalaisen lain vastaisesta tietojen käsittelystä.

2.9 Työ- ja virkasuhteeseen liittyvät vahingot

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut työsopimuksen, työ- tai virkaehtosopimuksen, työsopimuslain tai tasa-arvolain rikkomisesta tai väitetyistä rikkomisista.

2.10 Immateriaalioikeudet

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa tai kustannuksia, jotka aiheutuvat toisen immateriaalioikeuden loukkamisesta.

2.11 Omien osakkeiden hankinta

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut siitä, että vakuutettu hankkii tai luovuttaa suoraan tai epäsuorasti edustamansa tai samaan konserniin kuuluvan oikeushenkilön osakkeita tai osuuksia.

2.12 Rikosasian oikeudenkäyntikulut

Vakuutuksesta ei korvata oikeudenkäyntikuluja rikosasiassa.

2.13 Tahallisuus ja törkeä huolimattomuus

Vakuutuksesta ei korvata tahallaan tai törkeällä huolimattomuudella aiheutettua vahinkoa.

Yksittäisen vakuutetun tahallista tai törkeän huolimattontaa tekoa tai laiminlyöntiä tai tietoisuutta jonkun toisen vakuutetun teosta tai laiminlyönnistä ei lueta muiden vakuutettujen syyksi.

3 Omavastuu hallinnon vastuuvakuutuksessa

Jokaisessa vahingossa vakuutetulla on vakuutuskirjaan merkitty omavastuu.

Vastuuvakuutusten yhteiset ehdot VY1

1 Vastuuvakuutusturva

Vastuuvakuutuksesta korvataan vakuutetun voimassa olevaan oikeuteen perustuvaa vahingonkorvausvelvollisuutta LähiTapiolan ja vakuutuksenottajan välisen vastuuvakuutussopimuksen mukaisesti.

Vastuuvakuutussopimus muodostuu vakuutuskirjasta ja siihen merkityistä kutakin vastuuvakuutusta koskevista erityis- ja tuote-ehdoista sekä näistä vastuuvakuutusten yhteisistä ehdoista ja yleisistä sopimusehdoista.

2 Vastuuvakuutuksen käsitteitä

Näiden käsitteiden lisäksi vastuuvakuutussopimuksessa noudatetaan LähiTapiolan yleisissä sopimusehdoissa määriteltyjä käsitteitä.

Vakuutettu on vakuutuksenottaja sekä se, joka on vakuutuskirjassa tai vakuutuskirjaan merkityssä erityis- tai tuote-ehdossa mainittu vakuutettuna.

Vakuutettu toiminta on vakuutetun harjoittama ja vakuutuskirjaan kunkin vastuuvakuutuksen osalta erikseen merkitty toiminta.

Vakuutettu tuote on määritelty tuotevastuuvakuutusehdon kohdassa 1.

Vastuuvakuutuksesta korvattava vahinko on vahinko,

- joka vastuuvakuutussopimukseen sisältyvissä tuote- tai erityisehdoissa on perusteeltaan määrätty korvattavaksi,
- jota ei edellä mainituissa tai näissä vastuuvakuutuksen yhteisissä ehdoissa ole rajoitusehdolla suljettu vastuuvakuutusturvan ulkopuolelle ja
- jonka määrä ylittää omavastuun.

Henkilövahinko; Suomessa aiheutunut vahinko: Henkilövahinko tarkoittaa Suomen voimassa olevan oikeuden mukaista henkilövahinkoa.

Muulla kuin Suomessa aiheutunut vahinko: Henkilövahinko tarkoittaa luonnollisen henkilön ruumiinvammaa, fyysistä sairautta tai kuolemaa.

Esinevahinko tarkoittaa aineellisen omaisuuden fyysistä vahingoittumista, tuhoutumista tai sitä, että omistaja ei voi käyttää omaisuuttaan.

Puhdas varallisuusvahinko tarkoittaa taloudellista menetystä tai kustannusta, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon.

Vakuutusmäärä on määritelty näiden Vastuuvakuutusten yhteisten ehtojen kohdassa 5.3.1.

Omavastuu on määritelty näiden Vastuuvakuutusten yhteisten ehtojen kohdassa 5.3.5.

Alivakuutus on määritelty näiden Vastuuvakuutusten yhteisten ehtojen kohdassa 5.3.6.

Taloudellinen tunnusluku on vastuuvakuutuksessa vakuutettua toimintaa tai vakuutettua tuotetta koskeva vakuutuskauden liikevaihto-arvio tai tuote-ehdossa mainittu muu tieto.

3 Vastuuvakuutuksen voimassaoloalue

Vastuuvakuutuksen voimassaoloalue on vakuutuskirjaan merkitty maantieteellinen alue.

USA:lla ja Kanadalla tarkoitetaan kaikkia niitä alueita, aluksia ja ilma-aluksia

- jotka ovat näiden valtioiden alaisuudessa tai
- joissa sovelletaan näiden valtioiden lainsäädäntöä.

4 Vastuuvakuutusten yhteiset korvausrajoitukset

Jokaisessa vastuuvakuutuksessa noudatetaan tuote- ja erityisehdoissa olevien korvausrajoitusten lisäksi näitä vastuuvakuutusten yhteisiä korvausrajoituksia.

4.1 Itselle aiheutunut vahinko

Vastuuvakuutuksesta ei korvata vakuutetulle itselleen aiheutunutta vahinkoa.

4.2 Samaan määräysvaltaan kuuluvalla aiheutunut vahinko

Vastuuvakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut

- vakuutetun kanssa samaan konserniin kuuluvalla oikeushenkilölle tai
- oikeushenkilölle, joka omistus- tai äänivallan perusteella tai muutoin kuuluu samaan määräysvaltaan kuin vakuutettu.

4.3 Työntekijälle aiheutunut vahinko

Vastuuvakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka aiheutuu vakuutetun työntekijälle, vakuutetun vuokraamalle työntekijälle tai heihin rinnastettavalle.

Toiminnan vastuuvakuutusta koskeva poikkeus

Toiminnan vastuuvakuutuksesta korvataan kuitenkin tuote-ehtojen mukaisesti edellä mainitulle henkilölle Suomessa aiheutunut henkilö- ja esinevahinko, siltä osin kuin hän ei ole oikeutettu saamaan korvausta lakisääteisestä tapaturma- tai liikennevakuutuksesta.

4.4 Tahallisuus ja törkeä huolimattomuus

Vastuuvakuutuksesta ei korvata tahallaan tai törkeällä huolimattomuudella aiheutettua vahinkoa tai kustannusta.

Toiminnan ja kustantajan vastuuvakuutuksia koskeva poikkeus

Toiminnan ja kustantajan vastuuvakuutuksista korvataan kuitenkin tuote-ehtojen mukaisesti vahinko,

- jonka vakuutetun työntekijä tai häneen rinnastettava on työssä aiheuttanut ja
- josta vakuutettu on työnantajana vastuussa eikä
- työntekijän menettely ole ollut vakuutetun tai tämän työnjohdon tiedossa.

4.5 Kunnian tai yksityiselämän loukkaaminen

Vastuuvakuutuksesta ei korvata kunnian tai yksityiselämän loukkaamisesta aiheutunutta vahinkoa.

4.6 Virheellinen työtulos

Vastuuvakuutuksesta ei korvata kustannuksia, jotka ovat aiheutuneet virheellisen tai puutteellisen tuloksen korjaamisesta tai alkuperäisen toimeksiannon mukaisen työn uudelleen suorittamisesta. Kustannuksia ei korvata, vaikka työn suoritaisi joku muu kuin vakuutettu.

4.7 Ympäristövahinko

Vastuuvakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut

- veden, ilman, maaperän tai kasvi- tai eläinlajiston pilaantumisesta tai saastumisesta
- melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä, hajusta, savusta, noesta, pölystä, höyrystä, kaasusta tai muusta vastaavasta häiriöstä
- välittömänä tai välillisenä seurauksena edellä mainitusta pilaantumisesta, saastumisesta tai häiriöstä.

Toiminnan, tuote- ja konsultinvastuuvakuutuksia koskeva poikkeus

Toiminnan, tuote- ja konsultinvastuuvakuutuksista korvataan kuitenkin Euroopassa aiheutunut tuote-ehtojen mukaan korvattava äkillinen ja odottamaton henkilö- ja esinevahinko, kun

- vahingon syy on äkillinen, odottamaton ja yksittäinen tapahtuma
- vahinko on todettu viimeistään neljässätoista (14) vuorokaudessa ja siitä on ilmoitettu LähiTapiolalle viimeistään kuudessa kymmenessä (60) vuorokaudessa pilaantumisen, päästön tai häiriön alkamista.

sesta.

Vahingon syy ei ole äkillinen eikä odottamaton, kun se perustuu esimerkiksi

- hitaaseen tai vähitellen tapahtuvaan vaikutukseen
- jatkettuun tekoon tai laiminlyöntiin
- muutoin toistuviin tapahtumiin.

4.8 Ympäristövahinkoon liittyvät viranomaiskustannukset

Vastuuvakuutuksesta ei korvata ympäristövahinkojen korvaamisesta annettuun lakiin perustuvia viranomaiskustannuksia.

4.9 Muu vakuutus

Vastuuvakuutuksesta ei korvata vahinkoa tai kustannusta siltä osin kuin se korvataan muusta vastuuvakuutuksesta tai vakuutetun muusta vakuutuksesta.

4.10 Tietoisuus virheestä

Vastuuvakuutuksesta ei korvata vahinkoa tai kustannusta, joka perustuu tai on aiheutunut olosuhteesta, virheestä tai muusta korvausperusteesta, josta vakuutettu tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää vakuutuksen voimaantullessa.

4.11 Lakien ja määräysten rikkominen

Vastuuvakuutuksesta ei korvata vahinkoa tai kustannusta, joka on aiheutunut lakien, asetusten tai viranomaisten määräysten tai ohjeiden vastaisesta toimenpiteestä, josta vakuutettu on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää.

4.12 Sakko tai rangaistusluonteinen korvaus

Vastuuvakuutuksesta ei korvata sakkoa, rangaistusluonteista maksua tai korvausta (kuten kilpailunrajoitusmaksu tai Punitive Damages -korvaukset), menettämisseuraamusta tai muuta rangaistukseksi määrättyä seuraamusta riippumatta siitä, keneen seuraamus kohdistuu.

4.13 Sopimussakko

Vastuuvakuutuksesta ei korvata vakuutetun tai kolmannen henkilön sopimaa sopimussakkoa, takuuta, erityistä sitoumusta tai vastaavaa.

4.14 Vastuuvakuutusturvan ulkopuolelle jäävät erityiset riskit

Vastuuvakuutuksesta ei korvata vahinkoa tai kustannusta, joka on välittömästi tai välillisesti aiheutunut seuraavista aineista, taudeista tai ilmiöistä tai liittyä niihin:

- asbesti
- pii (esimerkiksi kvartsipöly, kvartsikuitu tai vastaava)
- lyijy tai lyijymaali
- lateksi (luonnonkumi)
- polyklooratut bifenyylilyhdisteet (PCB)

- klooratut hiilivedyt
- formaldehydi
- hitsatessa syntyvät kaasut
- altistuminen tupakansavulle tai muulle tupakan tai tupakkatuotteen vaikutukselle
- geenimuunnellut organismit (GMO)
- hormonivaikutteiset ehkäisyvalmisteet
- eläintaudit (esimerkiksi BSE-, TSE-, CJD)
- HI-virus tai sen aiheuttamat seuraukset, kuten AIDS
- laajalle levinnyt epidemia (pandemia)
- rakennuksissa tai muissa rakenteissa oleva home, muu sieni tai bakteeri
- elektromagneettiset kentät (EMF)
- tuotteen nanotekniset ominaisuudet.

4.15 Korvausrajoitukset poikkeustilanteissa

Vastuuvakuutuksesta ei korvata vahinkoa tai kustannusta, joka on aiheutunut

- ydinvastuulaissa tai vastaavassa ulkomaisessa laissa tarkoitetusta ydinvahingosta tai ydinaseesta tai radioaktiivisesta säteilystä tai saastumisesta tai näihin rinnastettavasta tapahtumasta
- sodasta, sisällissodasta, kapinasta, vallankumouksesta tai -kaappauksesta tai muusta sen kaltaisesta tilasta tai alueella, jossa vallitsee edellä mainittu tila
- lakosta, työnsisäuksesta tai työsulusta
- terroriteosta.

5 Vastuuvakuutusten korvaussäännökset

Näiden vastuuvakuutuksen korvausmääräysten lisäksi noudatetaan LähiTapiolan yleisten sopimusehtojen YS15 määräyksiä korvausmenettelystä.

5.1 Vahingosta ilmoittaminen

Vahinkoilmoitus on tehtävä LähiTapiolalle välittömästi ja viimeistään yhden (1) vuoden kuluessa siitä, kun korvauksenhakija on saanut tietää vastuuvakuutuksen voimassaolosta ja yksilöidystä korvausvaatimuksesta.

Vahinkoilmoitus on joka tapauksessa tehtävä kolmen (3) vuoden kuluessa vahinkoseuraamuksen aiheutumisesta vahingonkärsineelle.

Vastuuvakuutusturvan päätyttyä on vahinkoilmoitus tehtävä viimeistään kahdentoista (12) kuukauden kuluessa vakuutuksen päättymispäivästä.

Jos vahinkoilmoitusta ei tehdä LähiTapiolalle edellä mainituissa määräaajoissa, korvauksenhakija menettää oikeutensa korvaukseen.

5.2 Vahingon selvitys

Kun LähiTapiola on saanut vakuutetulta vahinkoilmoituksen ja selvityksen vastuuvakuutuksesta korvattavasta vahingosta, LähiTapiola

- selvittää, onko vakuutettu voimassa olevan oikeuden mukaan vahingonkorvausvelvollinen
- neuvottelee tarvittaessa korvauksen vaatijan kanssa.

Vakuutetun on

- varattava LähiTapiolalle mahdollisuus vahingon määrän arvioimiseen sekä pyrittävä edistämään sovinnollisen ratkaisun syntymistä
- osallistuttava omalla kustannuksellaan vahingon selvittämiseen
- toimitettava LähiTapiolalle hallussaan olevat vahingon selvittämisessä merkitykselliset tiedot
- hankittava ja valmistettava tarpeelliset selvitykset ja tutkimukset, jotka ovat kohtuullisin kustannuksin vakuutetun saatavilla.

5.3 Vastuuvakuutuksesta korvattava määrä

5.3.1 Korvauksen enimmäismäärä

LähiTapiolan korvausvelvollisuuden ylimpänä rajana kussakin vastuuvakuutuksessa on vakuutuksenottajan kanssa sovittu vakuutuskirjaan merkitty vakuutusmäärä. Yhdessä vastuuvakuutuksesta korvattavassa vahingossa sekä yhdelle vakuutuskaudelle kohdistuneissa useissa vahingoissa korvataan yhteensä enintään vakuutusmäärä.

Maksettavan korvauksen suuruus määräytyy vakuutuskirjaan merkittyjen vakuutusehtojen mukaisesti. Maksettava korvaus voi olla myös vakuutusmäärää pienempi.

Samasta tapahtumasta tai olosuhteesta aiheutuneet vahingot katsotaan yhdeksi vahingoksi (sarjavahinko). Jos yksittäiset vahingot todetaan eri vakuutuskausien aikana, katsotaan ne kuuluvaksi siihen vakuutuskauteen, jonka aikana ensimmäinen vahinko on todettu. Jos sarjan ensimmäinen vahinko on todettu ennen vakuutuksen voimaantuloa, jää koko sarjavahinko vastuuvakuutusturvan ulkopuolelle.

Vakuutusmäärään sisältyvät

- vahingonkorvaus ja sille kertynyt korko
- LähiTapiolan vastuulla olevat vahingon selvityskulut
- oikeudenkäyntikulut
- välittömästi uhkaavan vahingon kohtuulliset torjuntakulut.

Vastuuvakuutuksesta ei makseta korvausta siltä osin, kuin vahingonkorvaus ja/tai edellä mainitut kulut ylittävät vakuutusmäärän.

5.3.2 Korvattavan vahingonkorvauksen määrä

Vastuuvakuutuksesta korvattavassa vahingossa lasetaan korvauksen määrä sen mukaan, mitä vakuutettu on voimassa olevan oikeuden mukaan velvollinen maksamaan huomioon ottaen sovellettavat vakuutusehdot.

Jos usea on velvollinen korvaamaan yhteisvastuullisesti saman vahingon, korvataan vastuuvakuutuksesta ainoastaan se osa vahingosta, joka vastaa vakuutetun viaksi jäävän syyllisyyden määrää. Ellei syyllisyyden määrää osoiteta, korvataan vakuutuksesta enintään pääluvun mukainen osuus kokonaisvahingosta.

5.3.3 Korvattavat oikeudenkäyntikulut

Vastuuvakuutuksesta korvataan vakuutetun korvausvelvollisuutta tai vahingon määrää koskevasta oikeudenkäynnistä aiheutuvat kohtuulliset ja välttämättömät asianajo- ja oikeudenkäyntikulut siinä tapauksessa ja siltä osin kuin

- vakuutetulle esitetty korvausvaatimus koskee vastuuvakuutuksesta korvattavaa vahinkoa
- vakuutettu on ilmoittanut LähiTapiolalle saamastaan haasteesta tai välimiesmenettelyn vireillepanoa koskevasta vaatimuksesta viipymättä ja viimeistään ennen vastineen antamista
- LähiTapiolalla on ollut mahdollisuus nimetä vakuutettua edustava oikeudenkäyntiasiamies sekä päättää oikeudenkäyntiin liittyvistä toimenpiteistä.

Vakuutuksesta korvattavat asianajo- ja oikeudenkäyntikulut määrätään oikeudenkäymiskaaren ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain oikeudenkäyntikuluja koskevien oikeusohjeiden mukaisesti. Palkkion ja kulujen kohtuullisuutta määrittäessä otetaan huomioon riidanalaisen etuuden arvo, asian vaikeus ja laajuus sekä suoritettujen töiden määrä ja laatu. Vastuuvakuutuksesta ei korvata välimiesmenettelyssä välimies-ten palkkioita tai kuluja.

Jos oikeudenkäynnin kohteena on useampia asioita, korvataan vakuutuksesta ainoastaan se osa kustannuksista, joka koskee vastuuvakuutuksesta korvattavaan vahinkoon perustuvaa korvauskysymystä.

5.3.4 Korvattavat välittömästi uhkaavan vahingon torjuntakulut

LähiTapiolan yleisissä sopimusehdoissa on määräykset vakuutetun velvollisuudesta välittömästi uhkaavan vahingon torjumisesta ja rajoittamisesta.

Vastuuvakuutuksesta korvataan välittömästi uhkaavan vahingon torjumisesta aiheutuvat kohtuulliset ja välttämättömät kulut siinä tapauksessa ja siltä osin kuin

- ne ovat aiheutuneet toimenpiteistä, joilla torjutaan tai poistetaan välitön toiselle aiheutuvan vahingon uhka ja
- niillä torjutaan vastuuvakuutuksesta korvattavan vahingon syntyminen.

Vahingon välittömän uhan poistuttua suoritetuista toimenpiteistä aiheutuneita kustannuksia ei korvata vastuuvakuutuksesta.

Ympäristövahingossa toiselle aiheutuvan vahingon uhalla tarkoitetaan ainoastaan tilannetta, jossa välitön vaara uhkaa jonkun muun kuin vakuutetun omaisuutta esimerkiksi ympäristöä pilaavien aineiden kulkeutuessa pohjaveden tai maaperän kautta omalta tai hallussa olevalta maalta muualle. Omalle tai hallussa olleelle omaisuudelle aiheutuvia vahinkoja ei vastuuvakuutuksesta korvata.

Ympäristövahingon satuttua voidaan joutua tekemään välittömän vaaran torjuntaa laajempia toimenpiteitä. Näitä voivat olla esimerkiksi saastuneiden maa-ainesten kuljettaminen, ongelmajätteiden hävittäminen tai neutralointi. Näistä toimenpiteistä aiheutu-

neita kustannuksia ei korvata vastuuvakuutuksesta torjuntakuluina siinäkään tapauksessa, että ne perustuvat viranomaisten pakottavien määräysten mukaisiin toimenpiteisiin.

5.3.5 Omavastuu

Omavastuu on vastuuvakuutus sopimukseen merkitty rahamäärä ja/tai prosenttiosuus, josta vakuutettu kuskakin vastuuvakuutuksesta korvattavassa vahingossa itse vastaa. Kun vakuutetulle esitetyn korvausvaatimuksen määrä on pienempi kuin omavastuu, vakuutetulla ei ole vastuuvakuutusturvaa.

Jokaisessa vastuuvakuutuksesta korvattavassa vahingossa vakuutusehtojen mukaan korvattavien vahingon ja kulujen yhteismäärästä vähennetään omavastuun. Omavastuun vähennetään muiden mahdollisten vähennysten jälkeen.

5.3.6 Alivakuutus

Kyseessä on alivakuutus, jos vakuutuksenottajan ilmoittama, vakuutuskirjaan merkitty vastuuvakuutusmaksun perusteena oleva taloudellinen tunnusluku on todellista pienempi.

Alivakuutustilanteessa vastuuvakuutuksesta korvataan vain niin suuri osa vahingon määrästä, kuin ilmoitetun ja todellisen taloudellisen tunnusluvun välinen suhde osoittaa.

5.3.7 Sopimus vahingonkorvauksesta

Jos vakuutettu korvaa vahingon, sopii siitä tai hyväksyy vaatimuksen, ei tämä sido LähiTapiolaa, ellei korvauksen määrä ja peruste ole ilmeisen oikea.

Jos LähiTapiola on valmis maksamaan vahingon kärsineen hyväksymän ja vakuutusmäärän rajoissa olevan korvauksen, mutta vakuutettu ei tähän suostu, LähiTapiola ei ole velvollinen maksamaan tässä asiassa enempää korvausta. LähiTapiola ei myöskään ole velvollinen korvaamaan asiasta vakuutetulle tehdyn ilmoituksen jälkeen aiheutuneita kustannuksia eikä suorittamaan lisäselvityksiä asiassa.

5.3.8 Arvonlisävero

Vakuutetun maksettavaksi tulevaa arvonlisäveroa ei korvata vastuuvakuutuksesta siltä osin, kuin korvauksen saaja voi voimassa olevan oikeuden mukaan vähentää veron määrän verotuksessaan.

Yritysten yleiset sopimusehdot YS15

Sisällysluettelo

1 Eräät keskeiset käsitteet.....	2	12.2 Vakuutus- ja rahoitusneuvonta sekä ratkaisu- suosituksia antavat lautakunnat	7
2 Tietojen antaminen ennen vakuutus sopimuksen tekemistä	2	12.3 Käräjäoikeus	7
2.1 LähiTapiolan tiedonantovelvollisuus	2	12.4 Sovellettava laki	8
2.2 Vakuutuksenottajan ja vakuutetun tiedonanto- velvollisuus.....	3	13 LähiTapiolan takautumisoikeus	8
2.3 Tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti	3	13.1 LähiTapiolan takautumisoikeus kolmatta kohtaan	8
3 LähiTapiolan vastuun alkaminen ja vakuutus sopimuksen voimassaolo	3	13.2 LähiTapiolan takautumisoikeus vakuutuksenottajaa, vakuutettua tai vakuutettuun samastettua kohtaan ...	8
3.1 LähiTapiolan vastuun alkaminen	3	14 Vakuutus sopimuksen muuttaminen	8
3.2 Vakuutus sopimuksen voimassaolo	3	14.1 Sopimusehtojen muuttaminen vakuutuskauden aikana.....	8
4 Vakuutusmaksu.....	3	14.2 Sopimusehtojen muuttaminen vakuutuskauden vaihtuessa	8
4.1 Vakuutusmaksun suorittaminen	3	14.3 Indeksien vaikutus vakuutusmaksuun ja vakuutus- määrään	9
4.2 Vakuutusmaksun viivästyminen	3	15 Vakuutus sopimuksen päättymisen	9
4.3 Viivästyneen vakuutusmaksun suorittaminen	4	15.1 Vakuutuksenottajan oikeus irtisanoa vakuutus.....	9
4.4 Vakuutusmaksu sopimuksen päättyessä.....	4	15.2 LähiTapiolan oikeus irtisanoa vakuutus vakuutus- kauden aikana	9
4.5 Vakuutusmaksun ja muiden saatavien kuittaus	4	15.3 LähiTapiolan oikeus irtisanoa vakuutus vakuutu- skauden lopussa	9
5 Tietojen antaminen sopimuksen voimassaoloaikana.....	4	15.4 Omistajan vaihdos.....	9
5.1 LähiTapiolan tiedonantovelvollisuus	4	15.5 Vakuutus päättyy ilman irtisanomista	10
5.2 Vakuutuksenottajan tiedonantovelvollisuus vaaran lisääntymisestä.....	4	16 Kolmannen henkilön oikeudet	10
6 Velvollisuus estää ja rajoittaa vahingon syntymistä ...	5	16.1 Muut vakuutetut, joiden hyväksi omaisuutta koskeva vakuutus on voimassa	10
6.1 Velvollisuus noudattaa suojeluohjeita	5	16.2 Vakuutetun asema vakuutus tapahtuman satuttua	10
6.2 Vahingon torjumis- ja rajoittamisvelvollisuus (pelastamisvelvollisuus)	5	16.3 Etuoikeus saada maksu korvauksesta	10
7 Vakuutus tapahtuman aiheuttaminen	6	16.4 Vahinkoa kärsineen oikeus korvaukseen vastuuvakuutuksessa	10
8 Samastaminen	6	16.5 Vahinkoa kärsineen muutoksenhakuoikeus vastuuvakuutuksessa	10
9 Syyntakeettomuus ja pakkotila.....	6	17 Vahinkotietojen käsittely	10
10 Korvausmenettely	6	18 Muut määräykset	10
10.1 Korvauksen hakijan velvollisuudet	6	18.1 Vakuutus sopimuksen osittainen pätemättömyys	10
10.2 Korvausoikeuden vanhentuminen	6	18.2 Ylivoimaisen esteen vaikutus LähiTapiolan velvollisuuksiin	10
10.3 LähiTapiolan velvollisuudet	7	18.3 Kauppasaarto	10
10.4 Kuittaus	7		
11 Vakuutus korvaus.....	7		
11.1 Ylivakuutus ja rikastumiskielto	7		
11.2 Alivakuutus.....	7		
12 Muutoksenhaku vakuutuksenantajan päätökseen	7		
12.1 Itseoikaisu ja Asiakassovittelutoimisto	7		

Näitä yleisiä sopimusehtoja sovelletaan niissä vakuutus sopimuksissa, joissa siitä on sovittu.

Kulloinkin voimassa olevaa vakuutus sopimus lakia sovelletaan siltä osin kuin näissä yleisissä sopimusehdoissa ei ole asiasta määräystä tai asiasta ei ole yritysten ja julkisyhteisöjen osalta sovittu vakuutus sopimus laista poikkeavasti.

Otsikoiden jälkeen suluissa olevat pykälämerkinnät viittaavat niihin vakuutus sopimus lain säännöksiin, joissa käsitellään otsikossa mainittuja asioita.

Vakuutus sopimuksen ehtoja noudatetaan seuraavassa etusijajärjestyksessä:

1. vakuutus kohtaiset erityisehdot
2. vakuutus lajikohtaiset tuote-ehdot
3. yleiset sopimusehdot.

1 Eräät keskeiset käsitteet

Julkisyhteisöllä tarkoitetaan sellaista yhteiskunnallista elintä, esimerkiksi kuntaa tai seurakuntaa, jonka toiminnasta ja järjestelystä säännellään lailla tai asetuksella ja jota ei toiminnan laajuuden puolesta rinnasteta kuluttajaan.

Kirjallisella tarkoitetaan paperi- tai sähköisessä muodossa toimitettua tietoa, joka on säilytettävissä tietosisällöltään muuttumattomana ja joka on toisinnettavissa saman sisällöisenä kuin se on alun perin toimitettu.

Kuluttaja on henkilö, joka hankkii kulutushyödykkeitä pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten.

Kuluttajaan rinnastettava vakuutuksenottaja on sellainen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka huomioon ottaen hänen elinkeinotoimintansa tai muun toimintansa laatu ja laajuus sekä olosuhteet muutoin on vakuutus sopimus lain mukaisesti vakuutuksenantajan sopimuspuolena rinnastettava kuluttajaan. Asunto-osakeyhtiöt ja aatteelliset yhdistykset rinnastetaan aina sopimusosapuolena kuluttajaan.

LähiTapiolalla tarkoitetaan LähiTapiola Keskinäistä Vakuutusyhtiötä tai LähiTapiolan alueyhtiötä.

Rajoitusehto on vakuutus sopimuksen ehto, joka määrittelee sellaiset vahingot, joita vakuutuksesta ei korvata tai joka muuten rajoittaa vakuutusturvaa.

Suojeluohje (31 §) on vakuutus kirjassa, vakuutusehdoissa tai muutoin kirjallisesti asetettu velvollisuus noudattaa määräyksiä, joilla on tarkoitus estää tai rajoittaa vahingon syntymistä.

Vakuutettu (2 §) on vahinkovakuutuksessa se, jonka hyväksi vakuutus on voimassa.

Vakuutuksenantaja (2 §) on se vakuutusyhtiö, joka on tehnyt vakuutuksenottajan kanssa vakuutus sopimuksen. Tässä ehdossa vakuutuksenantajasta käytetään nimitystä LähiTapiola.

Vakuutuksenottaja (2 §) on se, joka on tehnyt vakuutuksenantajan kanssa vakuutus sopimuksen.

Vakuutuskausi (16 §) on sovittu vakuutus kirjaan merkitty vakuutuksen voimassaoloaika. Vakuutus sopimus jatkuu sovittu vakuutuskauden kerrallaan, jollei toinen sopimuspuoli irtisano sopimusta.

Vakuutus sopimus voi muodostua yhdestä tai useammasta vakuutuksesta. Vakuutus sopimuksen sisältö (6 §) määritellään vakuutus kirjassa ja vakuutusehdoissa.

Vakuutustapahtumalla tarkoitetaan sellaisen riskin toteutumista, jonka varalta vakuutus on myönnetty.

Yrityksellä tarkoitetaan sellaista vakuutuksenottajaa, joka ei ole vakuutus sopimus lain 3 §:ssä vakuutuksenantajan sopijapuolena rinnastettavissa kuluttajaan.

2 Tietojen antaminen ennen vakuutus sopimuksen tekemistä

2.1 LähiTapiolan tiedonantovelvollisuus (5 § ja 9 §)

LähiTapiola antaa ennen vakuutus sopimuksen solmimista vakuutuksen hakijalle vakuutustarpeen arvioimiseksi ja vakuutuksen valitsemiseksi tarpeelliset tiedot, kuten tietoja LähiTapiolan omista vakuutusmuodoista, vakuutusmaksuista ja vakuutusehdoista. Tietoja annettaessa kiinnitetään huomiota myös vakuutusturvan olennaisiin rajoituksiin.

Lisäksi vakuutuksen etämyynnissä annetaan kuluttajalle kuluttajansuojalain 6 a luvussa tarkoitetut ennakotiedot. Etämyynnillä tarkoitetaan esimerkiksi vakuutusten myymistä puhelimitse tai verkossa.

2.1.1 LähiTapiolan tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti

2.1.1.1 Kuluttajiin rinnastettavien vakuutuksenottajien vakuutukset

Jos LähiTapiola tai sen edustaja on vakuutusta markkinoitaessa jättänyt vakuutuksenottajalle antamatta tarpeellisia tietoja vakuutuksesta tai on antanut hänelle siitä virheellisiä taikka harhaanjohtavia tietoja, vakuutus sopimuksen katsotaan olevan voimassa sen sisältöisenä kuin vakuutuksenottajalla oli saamiensa tietojen perusteella ollut aihetta käsittää.

2.1.1.2 Yritysten ja julkisyhteisöjen vakuutukset

Jos LähiTapiola tai sen edustaja on vakuutusta markkinoitaessa jättänyt vakuutuksenottajalle antamatta tarpeellisia tietoja vakuutuksesta tai on antanut hänelle siitä virheellisiä taikka harhaanjohtavia tietoja, LähiTapiola oikaisee väärät tiedot viipymättä virheen tultua havaituksi. Vakuutus-

sopimuksen katsotaan olevan voimassa oikaistujen tietojen mukaisena siitä alkaen, kun tieto oikaisusta on annettu vakuutuksenottajalle.

2.2 Vakuutuksenottajan ja vakuutetun tiedonantovelvollisuus (22 §, 23 § ja 34 §)

2.2.1 Kuluttajiin rinnastettavien vakuutuksenottajien vakuutukset

Vakuutuksenottajan ja vakuutetun tulee ennen vakuutuksen myöntämistä antaa oikeat ja täydelliset vastaukset LähiTapiolan esittämiin kysymyksiin, joilla voi olla merkitystä LähiTapiolan vastuun arvioimisen kannalta. Vakuutuksenottajan ja vakuutetun tulee lisäksi vakuutuskauden aikana ilman aiheutonta viivytystä oikaista LähiTapiolalle antamansa vääriksi tai puutteelliseksi havaitsemansa tiedot.

2.2.2 Yritysten ja julkisyhteisöjen vakuutukset

Vakuutuksenottajalla tarkoitetaan tässä myös vakuutettua sekä vakuutuksenottajan tai vakuutetun edustajaa.

Vakuutuksenottajan tulee ennen vakuutuksen myöntämistä antaa oikeat ja täydelliset vastaukset LähiTapiolan esittämiin kysymyksiin sekä ilmoittaa muutkin tiedot, joilla vakuutuksenottaja käsitti tai hänen olisi pitänyt käsittää olevan merkitystä LähiTapiolan vastuun arvioimisen kannalta. Vakuutuksenottajan ja vakuutetun tulee lisäksi ilman aiheutonta viivytystä vakuutuskauden aikana oikaista LähiTapiolalle antamansa vääriksi tai puutteelliseksi havaitsemansa tiedot.

2.3 Tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti

Jos vakuutuksenottaja tai vakuutettu on täyttäessään edellä mainittua velvollisuuttaan menetellyt vilpillisesti, vakuutus-sopimus ei sido LähiTapiolaa. LähiTapiolalla on oikeus pitää suoritettut vakuutusmaksut, vaikka vakuutus raukeaisi.

Jos vakuutuksenottaja tai vakuutettu on tahallisesti tai huolimattomuudesta, jota ei voida pitää vähäisenä, laiminlyönti tiedonantovelvollisuutensa, korvausta voidaan alentaa tai se voidaan evätä. Harkittaessa, onko korvausta alennettava tai se evättävä, otetaan huomioon, mikä merkitys seikalla, jota vakuutuksenottajan tai vakuutetun antama väärä tai puutteellinen tieto koskee, on ollut vahingon syntymiseen. Lisäksi otetaan huomioon vakuutuksenottajan ja vakuutetun tahallisuus tai huolimattomuuden laatu sekä olosuhteet muutoin. Jos vakuutusmaksu on vakuutuksenottajan tai vakuutetun antaman väärän tai puutteellisen tiedon takia sovittu pienemmäksi kuin se olisi ollut, jos oikeat ja täydelliset tiedot olisi annettu, otetaan korvausta alennettaessa huomioon sovittu vakuutusmaksun suhde vakuutusmaksuun, joka olisi peritty, jos tiedot olisivat olleet oikeita ja täydellisiä. Vähäinen poikkeama annetun tiedon ja oikean ja täydellisen tiedon välillä ei kuitenkaan oikeuta vakuutus-korvauksen alentamiseen.

3 LähiTapiolan vastuun alkaminen ja vakuutus-sopimuksen voimassaolo

3.1 LähiTapiolan vastuun alkaminen (11 §)

LähiTapiolan vastuu alkaa, jollei muusta ajankohdasta ole yksilöllisesti sovittu vakuutuksenottajan kanssa, silloin, kun LähiTapiola tai vakuutuksenottaja antaa tai lähettää hyväksyvän vastauksen toisen sopijapuolen tarjoukseen.

3.2 Vakuutus-sopimuksen voimassaolo (16 §)

Vakuutus-sopimus voi olla joko määräaikainen tai jatkuva. Vakuutus-sopimus on ensimmäisen vakuutuskauden päätyttyä voimassa vuoden kerrallaan, jollei vakuutuksenottaja tai vakuutuksenantaja irtisano sopimusta. Vakuutus-sopimus voi päättyä myös muista jäljempänä kohdissa 4.2 ja 15 mainituista syistä.

Määräaikainen vakuutus-sopimus on voimassa sovitun ajan.

4 Vakuutusmaksu

4.1 Vakuutusmaksun suorittaminen (38 §)

Samalle sopimukselle ja laskulle voidaan yhdistää useampi saman tai eri vakuutusyhtiön myöntämä vakuutus sekä niiden maksut. Tällöin yhdistetyt maksut laskutetaan kootusti yhdessä tai useammassa erässä sopimuksen mukaan. Vakuutus-sopimukseen maksettu vakuutusmaksu jaetaan sopimuksen kaikkien vakuutusten hyväksi maksusuorituksen ja veloituksen mukaisessa suhteessa niin, että kaikki jatkuvat vakuutukset ovat voimassa samaan päivämäärään.

4.1.1 Kuluttajiin rinnastettavien vakuutuksenottajien vakuutukset

Vakuutusmaksu on suoritettava kuukauden kuluessa siitä, kun LähiTapiola lähetti vakuutuksenottajalle vakuutusmaksua koskevan laskun. Ensimmäistä maksua ei kuitenkaan tarvitse suorittaa ennen LähiTapiolan vastuun alkamista eikä myöhempiä maksuja ennen sovitun vakuutusmaksukauden tai vakuutuskauden alkamista, ellei maksun suorittaminen ole vakuutusehtojen mukaan LähiTapiolan vastuun alkamisen edellytys. Jos LähiTapiolan vastuu alkaa joltakin osin myöhemmin, tätä osaa koskevaa vakuutusmaksua ei tarvitse suorittaa ennen vastuun alkamista.

Jos vakuutuksenottajan maksu ei riitä kaikkien vakuutusyhtiöiden vakuutusmaksusaatavien maksamiseen, on vakuutuksenottajalla oikeus määrätä, mitä vakuutusmaksusaatavia maksulla lyhennetään. Vakuutuksenottajan maksusuoritus kohdistetaan ensisijaisesti maksetun laskun viitetietojen mukaisesti, ellei vakuutuksenottaja ole suorituksen yhteydessä kirjallisesti erikseen toisin määrännyt.

4.1.2 Yritysten ja julkisyhteisöjen vakuutukset

Vakuutusmaksu on suoritettava viimeistään eräpäivänä. Jos vakuutuksenottajan suoritus ei riitä kaikkien LähiTapiolan vakuutusmaksusaatavien maksamiseen, LähiTapiolalla on oikeus määrätä, mitä vakuutusmaksusaatavia vakuutuksenottajan suorituksilla lyhennetään.

4.2 Vakuutusmaksun viivästyminen (39 §)

Jos vakuutuksenottaja on laiminlyönyt vakuutusmaksun suorittamisen edellä kohdassa 4.1 tarkoitettussa määräajassa, LähiTapiolalla on oikeus irtisanoa vakuutus-sopimus päätyväksi 14 päivän kuluttua irtisanomista koskevan ilmoituksen lähettämisestä.

Jos vakuutuksenottaja suorittaa vakuutusmaksun ennen irtisanomisajan päättymistä, vakuutus-sopimus ei kuitenkaan pääty irtisanomisajan kuluttua. LähiTapiola mainitsee tästä mahdollisuudesta irtisanomista koskevassa ilmoituksessa.

Jos maksun laiminlyönti on johtunut vakuutuksenottajan maksuvaikeuksista, joihin hän on joutunut sairauden, työttömyyden tai muun erityisen seikan vuoksi pääasiassa ilman omaa syytä, vakuutus päättyy irtisanomisesta huolimatta

vasta 14 päivän kuluttua esteen lakkaamisesta. Vakuutus päättyy kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisajan päättymisestä. Irtisanomisilmoituksessa mainitaan tästä mahdollisuudesta vakuutuksen määräaikaan jatkumiseen.

Jos vakuutusmaksua ei suoriteta edellä kohdassa 4.1 tarkoitettussa määräajassa, myöhästymisajalta on suoritettava viivästyskorkoa korkolain mukaan.

4.3 Viivästyneen vakuutusmaksun suorittaminen (42 §)

Jos vakuutuksenottaja suorittaa vahinkovakuutuksen maksun sen jälkeen, kun vakuutus on päättynyt, LähiTapiolan vastuu alkaa uudelleen maksun suorittamista seuraavasta päivästä. Vakuutus on tällöin voimassa alun perin sovitun vakuutuskauden loppuun siitä lukien, kun vakuutus tuli uudelleen voimaan.

Jos LähiTapiola ei kuitenkaan halua saattaa päättynyttä vakuutusta uudelleen voimaan, vakuutuksenantaja ilmoittaa 14 päivän kuluessa vakuutusmaksun suorittamisesta lukien vakuutuksenottajalle, ettei se suostu ottamaan maksua vastaan.

4.4 Vakuutusmaksu sopimuksen päättyessä (45 §)

4.4.1 Vakuutusmaksun laskeminen

Jos vakuutus päättyy sovittua ajankohtaa aikaisemmin, LähiTapiolalla on oikeus vakuutusmaksuun vain siltä ajalta, jonka sen vastuu on ollut voimassa. Vakuutusmaksuna peritään tällöin toteutuneen vakuutuskauden ja sovitun vakuutuskauden välistä suhdetta vastaava osa koko vakuutuskauden maksusta. LähiTapiola on kuitenkin oikeutettu perimään toteutuneen vakuutuskauden riskiä vastaavan osan koko vakuutuskauden maksusta.

4.4.2 Korvaus vakuutuksen hoitokuluista

Vakuutuksen päättyessä vakuutuksenottajan toimittaman irtisanomisen vuoksi kesken sovitun vakuutuskauden on LähiTapiolalla edellä esitetyn lisäksi oikeus periä korvausena vakuutuksen hoidosta aiheutuneista kustannuksista 10 % sovitun vakuutuskauden vakuutusmaksusta, kuitenkin vähintään 10 ja enintään 50 euroa.

4.4.3 Vakuutusmaksun palauttaminen

4.4.3.1 Kuluttajiin rinnastettavien vakuutuksenottajien vakuutukset

Mikäli vakuutusmaksu on vakuutuksen päättyessä jo maksettu, LähiTapiola palauttaa vakuutuksenottajalle edellä selostettavalla tavalla määräytyvän maksun sekä vakuutuksen hoitokuluista perittävän korvauksen ylittävän osan maksusta. Vakuutusmaksua ei kuitenkaan palauteta, jos asiassa on menetelty vilpillisesti kohdassa 2.2 tarkoitetuissa tilanteissa.

Maksunpalautuksesta voidaan vähentää maksamattomat erääntyneet vakuutusmaksut ja muut erääntyneet saatavat yleisten kuittausedellytysten mukaisesti. Jos palautettava maksu on vähemmän kuin 8 euroa, ei sitä erikseen palauteta.

4.4.3.2 Yritysten ja julkisyhteisöjen vakuutukset

Mikäli vakuutusmaksu on vakuutuksen päättyessä jo maksettu, LähiTapiola palauttaa vakuutuksenottajalle edellä selostettavalla tavalla määräytyvän maksun sekä vakuutuksen hoitokuluista perittävän korvauksen ylittävän osan maksusta. Vakuutusmaksua ei kuitenkaan palauteta, jos asiassa on

menetelty vilpillisesti kohdassa 2.2 tarkoitetuissa tilanteissa.

Maksunpalautuksesta voidaan vähentää maksamattomat erääntyneet vakuutusmaksut ja muut erääntyneet saatavat yleisten kuittausedellytysten mukaisesti. Jos palautettava maksu on vähemmän kuin 50 euroa, ei sitä erikseen palauteta.

Vakuutuksesta peritään aina vakuutuskohtainen minimimaksu.

Jos vakuutustapahtuman johdosta korvataan koko vakuutusmäärä tai vakuutuskohde kokonaisuudessaan, ei maksua palauteta sen osalta tältä vakuutuskaudelta.

4.5 Vakuutusmaksun ja muiden saatavien kuittaus

Palautettavasta vakuutusmaksusta voidaan vähentää palautuksen saajan maksamattomat erääntyneet vakuutusmaksut ja muut vakuutusyhtiön erääntyneet riidattomat saatavat kaikkien niiden vakuutusyhtiöiden osalta, jotka voivat olla vakuutuksenantajina samassa sopimuksessa tai samassa laskussa.

5 Tietojen antaminen sopimuksen voimassaoloaikana

5.1 LähiTapiolan tiedonantovelvollisuus (6 §, 7 § ja 9 §)

Vakuutussopimuksen solmimisen jälkeen LähiTapiola antaa vakuutuksenottajalle vakuutuskirjan sekä vakuutusehdot, ellei niitä ole aiemmin annettu tai asiasta toisin sovittu. Vakuutuksen voimassaoloaikana LähiTapiola lähettää vakuutuksenottajalle vuosittain tiedon vakuutusmäärästä ja muista sellaisista vakuutusta koskevista seikoista, joilla on vakuutuksenottajalle ilmeistä merkitystä (vuositiedote).

5.1.1 Tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti kuluttajiin rinnastettavien vakuutuksenottajien vakuutuksissa

Jos LähiTapiola tai sen edustaja on vakuutuksen voimassaoloaikana antanut vakuutuksesta puutteellisia, virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja, joiden voidaan katsoa vaikuttaneen vakuutuksenottajan menettelyyn, vakuutussopimuksen katsotaan olevan voimassa sen sisältöisenä kuin vakuutuksenottajalla oli saamiensa tietojen perusteella ollut aihetta käsittää. Tämä ei kuitenkaan koske tietoja, jotka LähiTapiola tai sen edustaja on vakuutustapahtuman sattumisen jälkeen antanut tulevasta korvauksesta.

5.1.2 Tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti yritysten ja julkisyhteisöjen vakuutuksissa

Jos LähiTapiola tai sen edustaja on vakuutuksen voimassaoloaikana antanut vakuutuksesta puutteellisia, virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja, LähiTapiola oikaisee väärät tiedot viipymättä virheen tultua havaituksi. Vakuutussopimuksen katsotaan olevan voimassa oikaistujen tietojen mukaisena siitä alkaen, kun tieto oikaistusta on annettu vakuutuksenottajalle.

5.2 Vakuutuksenottajan tiedonantovelvollisuus vaaran lisääntymisestä (26 § ja 34 §)

5.2.1 Kuluttajiin rinnastettavien vakuutuksenottajien vakuutukset

Vakuutuksenottajan tulee ilmoittaa LähiTapiolalle vakuutussopimusta solmittaessa ilmoitetuissa olosuhteissa tai vakuu-

tuskirjaan merkityssä asiantilassa vakuutuskauden aikana tapahtuneesta olennaisesta vahingonvaaraa lisäävästä muutoksesta, jota LähiTapiolan ei voida katsoa ottaneen lukuun sopimusta solmittaessa. Vakuutuksenottajan on ilmoitettava tällaisesta muutoksesta LähiTapiolalle viimeistään kuukauden kuluttua muutosta seuraavan vuositiedotteen saamisesta. LähiTapiola muistuttaa vakuutuksenottajaa tästä velvollisuudesta vuositiedotteessa.

Esinevakuutuksessa vaaraa lisääviä muutoksia ovat esimerkiksi vakuutuksen kohteen käyttötarkoituksen muuttuminen, ajoneuvon rakenteellinen muutos, käyttöpaikan ja maan muutos.

Jos vakuutuksenottaja on tahallisesti tai huolimattomuudesta, jota ei voida pitää vähäisenä, laiminlyönyt ilmoittaa vaaran lisääntymisestä, korvausta voidaan alentaa tai se evätä. Harkittaessa, onko korvausta alennettava tai se evättävä, otetaan huomioon, mikä merkitys vahingonvaaraa lisänneellä muuttuneella olosuhteella on ollut vahingon syntymiseen. Lisäksi otetaan huomioon vakuutuksenottajan tahallisuus tai huolimattomuuden laatu sekä olosuhteet muutoin.

Jos vakuutusmaksu on vakuutuksenottajan tai vakuutetun antaman väärän tai puutteellisen tiedon takia sovittu pienemmäksi kuin se olisi ollut, jos oikeat ja täydelliset tiedot olisi annettu, otetaan korvausta alennettaessa huomioon sovittu vakuutusmaksun suhde vakuutusmaksuun, joka olisi peritty, jos tiedot olisivat olleet oikeita ja täydellisiä. Vähäinen poikkeama annetun tiedon ja oikean ja täydellisen tiedon välillä ei kuitenkaan oikeuta vakuutuskorvauksen alentamiseen.

5.2.2 Yritysten ja julkisyhteisöjen vakuutukset

Vakuutuksenottajalla tarkoitetaan tässä kohdassa myös vakuutettua sekä vakuutuksenottajan tai vakuutetun edustajaa.

Vakuutuksenottajan on välittömästi ilmoitettava LähiTapiolalle, jos vakuutus sopimusta solmittaessa ilmoitetuissa tai vakuutus kirjaan merkityissä tiedoissa on tapahtunut olennainen muutos, joka lisää vahingonvaaraa ja jota LähiTapiolan ei voida katsoa ottaneen huomioon vakuutus sopimusta solmittaessa.

Esinevakuutuksessa vaaraa lisääviä muutoksia ovat esimerkiksi vakuutuksen kohteen käyttötarkoituksen muuttuminen, ajoneuvon rakenteellinen muutos, käyttöpaikan ja maan muutos.

Jos vakuutuksenottaja on tahallisesti tai huolimattomuudesta, jota ei voida pitää vähäisenä, laiminlyönyt ilmoittaa vaaran lisääntymisestä, korvausta voidaan alentaa tai se voidaan evätä. Harkittaessa, onko korvausta alennettava tai se evättävä, otetaan huomioon, mikä merkitys vahingonvaaraa lisänneellä muuttuneella olosuhteella on ollut vahingon syntymiseen. Lisäksi otetaan huomioon vakuutuksenottajan tahallisuus tai huolimattomuuden laatu sekä olosuhteet muutoin. Jos vakuutusmaksu on vakuutuksenottajan tai vakuutetun antaman väärän tai puutteellisen tiedon takia sovittu pienemmäksi kuin se olisi ollut, jos oikeat ja täydelliset tiedot olisi annettu, otetaan korvausta alennettaessa huomioon sovittu vakuutusmaksun suhde vakuutusmaksuun, joka olisi peritty, jos tiedot olisivat olleet oikeita ja täydellisiä. Vähäinen poikkeama annetun tiedon ja oikean ja täydellisen tiedon välillä ei kuitenkaan oikeuta vakuutuskorvauksen alentamiseen.

6 Velvollisuus estää ja rajoittaa vahingon syntymistä

6.1 Velvollisuus noudattaa suojeluohjeita (31 § ja 34 §)

Vakuutetun tulee noudattaa vakuutus kirjassa, vakuutusehdoissa tai kirjallisesti muutoin annettuja suojeluohjeita. Jos vakuutettu on tahallisesti tai huolimattomuudesta, jota ei voida pitää vähäisenä, laiminlyönyt suojeluohjeiden noudattamisen, voidaan hänelle tulevaa korvausta alentaa tai se voidaan evätä. Harkittaessa, onko korvausta alennettava tai se evättävä, otetaan huomioon, mikä merkitys suojeluohjeen laiminlyönnillä on ollut vahingon syntymiseen. Lisäksi tulee ottaa huomioon vakuutetun tahallisuus tai huolimattomuuden laatu sekä olosuhteet muutoin.

Kun vastuuvakuutuksen vakuutuksenottaja on kuluttaja tai kuluttajaan rinnastettava, ei korvausta vakuutetun huolimattomuuden takia alenneta eikä evätä. Jos vakuutettu on kuitenkin laiminlyönyt suojeluohjeen noudattamisen tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta, tai jos vakuutetun alkoholien tai huumausaineiden käyttö on vaikuttanut laiminlyöntiin, voidaan korvausta alentaa tai se voidaan evätä.

Jos vakuutettu on laiminlyönyt suojeluohjeen noudattamisen törkeästä huolimattomuudesta tai jos vakuutetun alkoholin tai huumausaineiden käyttö on vaikuttanut laiminlyöntiin, LähiTapiola suorittaa kuitenkin vastuuvakuutuksesta vahinkoa kärsineelle luonnolliselle henkilölle sen osan korvauksesta, jota tämä ei ole ulosotossa tai konkurssissa todetun vakuutetun maksukyvyttömyyden vuoksi saanut perityksi.

6.2 Vahingon torjumis- ja rajoittamisvelvollisuus (pelastamisvelvollisuus) (32 §, 34 § ja 61 §)

Vakuutustapahtuman sattuessa tai välittömästi uhatessa vakuutetun tulee kykyjensä mukaan huolehtia vahingon torjumisesta tai rajoittamisesta. Jos vahinko on ulkopuolisen aiheuttama, vakuutetun tulee ryhtyä tarpeellisiin toimiin LähiTapiolan oikeuden säilyttämiseksi vahingon aiheuttajaa kohtaan.

Vakuutetun on pyrittävä esimerkiksi selvittämään vahingon aiheuttajan henkilöllisyys.

Jos vahinko on aiheutettu rangaistavalla teolla, vakuutetun tulee viivytyksettä ilmoittaa asiasta poliisiviranomaisille ja vaatia oikeudessa rikoksen tekijöille rangaistusta, jos LähiTapiolan etu sitä vaatii. Vakuutetun tulee muutoinkin noudattaa LähiTapiolan vahingon torjumiseksi ja rajoittamiseksi antamia ohjeita. LähiTapiola korvaa edellä mainitun pelastamisvelvollisuuden täyttämisestä aiheutuneet kohtuulliset kustannukset, vaikka vakuutus määrä siten ylitettäisiinkin.

Yrityksen ja julkisyhteisön vastuuvakuutuksessa ja keskeytysvakuutuksessa LähiTapiolan korvausvelvollisuuden ylläpänä rajana on kuitenkin vakuutus kirjjaan merkitty vakuutus määrä.

Jos vakuutettu on tahallisesti tai huolimattomuudesta, jota ei voida pitää vähäisenä, laiminlyönyt edellä tarkoitettua pelastamisvelvollisuutensa, voidaan hänelle tulevaa korvausta alentaa tai se voidaan evätä. Harkittaessa, onko korvausta alennettava tai se evättävä, otetaan huomioon, mikä merkitys laiminlyönnillä on ollut vahingon syntymiseen. Lisäksi tulee ottaa huomioon vakuutetun tahallisuus tai huolimattomuuden laatu sekä olosuhteet muutoin.

Kun vastuuvakuutuksessa vakuutuksenottaja on kuluttaja tai kuluttajaan rinnastettava, ei korvausta vakuutetun huolimattomuuden takia alenneta eikä evätä. Jos vakuutettu on kuitenkin laiminlyönyt pelastamisvelvollisuutensa tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta tai jos vakuutetun alkoholin tai huumausaineiden käyttö on vaikuttanut laiminlyöntiin, korvausta voidaan alentaa tai se voidaan evätä.

Jos vakuutettu on laiminlyönyt pelastamisvelvollisuutensa törkeästä huolimattomuudesta, tai jos vakuutetun alkoholin tai huumausaineiden käyttö on vaikuttanut laiminlyöntiin, LähiTapiola suorittaa kuitenkin vastuuvakuutuksesta vahinkoa kärsineelle luonnolliselle henkilölle sen osan korvauksesta, jota tämä ei ole ulosotossa tai konkurssissa todetun vakuutetun maksukyvyttömyyden vuoksi saanut perityksi.

7 Vakuutustapahtuman aiheuttaminen (28 §, 30 § ja 34 §)

LähiTapiola on vastuusta vapaa vakuutettua kohtaan, joka on tahallisesti aiheuttanut vakuutustapahtuman.

Jos vakuutettu on aiheuttanut vakuutustapahtuman törkeästä huolimattomuudesta tai jos vakuutetun alkoholin tai huumausaineiden käyttö on vaikuttanut vakuutustapahtumaan, voidaan hänelle tulevaa korvausta alentaa tai se voidaan evätä. Harkittaessa korvauksen alentamista tai epäämistä, otetaan huomioon, mikä merkitys vakuutetun henkilön toimenpiteellä on ollut vahingon syntymiseen. Lisäksi otetaan huomioon vakuutetun henkilön tahallisuus tai huolimattomuuden laatu sekä olosuhteet muutoin.

Mikäli on kyse vastuuvakuutuksesta, suorittaa LähiTapiola korvauksen mahdollisesta alentamisesta tai epäämisestä huolimatta vahinkoa kärsineelle luonnolliselle henkilölle sen osan korvauksesta, jota tämä ei ole ulosotossa tai konkurssissa todetun vakuutetun maksukyvyttömyyden vuoksi saanut perityksi.

8 Samastaminen (33 §)

Mitä edellä on sanottu vakuutetusta, kun kysymys on vakuutustapahtuman aiheuttamisesta, suojeleuhjeiden noudattamisesta tai pelastamisvelvollisuudesta, sovelletaan vastaavasti henkilöön

- 1) joka vakuutetun suostumuksella on vastuussa vakuutuksen kohteena olevasta moottorikäyttöisestä tai hinattavasta ajoneuvosta, aluksesta taikka ilma-aluksesta
- 2) joka omistaa vakuutetun omaisuuden yhdessä vakuutetun kanssa ja käyttää sitä yhdessä hänen kanssaan; tai
- 3) joka asuu vakuutetun kanssa yhteisessä taloudessa ja käyttää vakuutettua omaisuutta yhdessä hänen kanssaan.

Mitä edellä on sanottu vakuutetusta, kun kysymys on suojeleuhjeiden noudattamisesta, sovelletaan vastaavasti henkilöön, jonka tehtävänä vakuutuksenottajaan olevan työ- tai virkasuhteen perusteella on huolehtia suojeleuhjeen noudattamisesta.

9 Syyntakeettomuus ja pakkotila (36 §)

LähiTapiola ei vastuusta vapautuakseen tai sen rajoittamiseksi vetoa edellä mainittuihin kohtiin 6 ja 7, jos vakuutettu

aiheuttaessaan vakuutustapahtuman tai laiminlyödessään suojeleuhjeen noudattamisen taikka pelastamisvelvollisuuden, oli 12:ta vuotta nuorempi tai sellaisessa mielentilassa, ettei häntä olisi voitu tuomita rangaistukseen rikoksesta. LähiTapiola ei vastuusta vapautuakseen tai sen rajoittamiseksi vetoa kohtiin 5, 6 ja 7, jos vakuutettu aiheuttaessaan vaaran lisääntymisen tai vakuutustapahtuman taikka laiminlyödessään suojeleuhjeen noudattamisen tai pelastamisvelvollisuuden toimi henkilön tai omaisuuden vahingoittumisen ehkäisemiseksi sellaisissa olosuhteissa, että laiminlyönti tai toimenpide oli puolustettavissa. Mitä tässä kohdassa on sanottu vakuutetusta, sovelletaan myös kohdassa 8 vakuutettuun samastettavaan henkilöön.

10 Korvausmenettely

10.1 Korvauksen hakijan velvollisuudet (69 § ja 72 §)

Korvauksen hakijan on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava LähiTapiolalle tai sen edustajalle vahingosta tarkastus- ja muita toimenpiteitä varten.

Korvauksen hakijan on annettava LähiTapiolalle sellaiset asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen LähiTapiolan vastuun selvittämiseksi.

Tällaisia asiakirjoja ja tietoja ovat esimerkiksi ne, joiden avulla voidaan todeta, onko sattunut vakuutustapahtuma, kuinka suuri vahinko on syntynyt ja kenelle korvaus on suoritettava.

Korvauksen hakija on velvollinen hankkimaan ne selvitykset, jotka ovat parhaiten hänen saatavissaan ottaen kuitenkin huomioon myös LähiTapiolan mahdollisuudet hankkia selvitystä. LähiTapiola ei ole velvollinen suorittamaan korvausta ennen kuin se on saanut edellä mainitut selvitykset.

Jos korvauksen hakija on vakuutustapahtuman jälkeen virallisesti antanut LähiTapiolalle vääriä tai puutteellisia tietoja, joilla on merkitystä LähiTapiolan vastuun arvioimisen kannalta, voidaan korvausta alentaa tai se voidaan evätä sen mukaan kuin olosuhteet huomioon ottaen on kohtuullista.

Vakuutetun tulee mahdollisuuksiensa mukaan osallistua vahingon selvittelyyn sekä myötävaikuttaa vahingon todellisen syyn ja aiheuttajan saamiseen selville. Vakuutettu ei saa poistumalla vahinkopaikalta, nauttimalla vahingon jälkeen alkoholia tai huumausaineita taikka muulla tavoin vaikeuttaa vahingon selvittämistä.

LähiTapiolalle on varattava tilaisuus tarkastaa vaurioitunut omaisuus ennen kuin sitä ryhdytään korjaamaan tai hävittämään.

10.2 Korvausoikeuden vanhentuminen (73 §)

Ellei lajikohtaisissa vakuutusehdoissa ole määrätty lyhyempää vanhenemisaikaa, vakuutuskorvausta on haettava LähiTapiolalta vuoden kuluessa siitä, kun korvauksen hakija sai tietää vakuutuksen voimassaolosta, vakuutustapahtumasta ja vakuutustapahtumasta aiheutuneesta vahinkoseuraamuksesta. Korvausvaatimus on joka tapauksessa esitettävä 10 vuoden kuluessa vakuutustapahtumasta tai jos vakuutus on otettu vahingonkorvausvelvollisuuden varalta, vahinkoseuraamuksen aiheutumisesta. Korvausvaatimuksen esittämiseen rinnastetaan ilmoituksen tekeminen vakuutustapahtumasta. Jos korvausvaatimusta ei esitetä tässä ajassa, korvauksen hakija menettää oikeutensa korvaukseen.

10.3 LähiTapiolan velvollisuudet (7 §, 9 §, 67 §, 68 § ja 70 §)

Vakuutustapahtuman sattumisen jälkeen LähiTapiola antaa korvauksen hakijalle, kuten esimerkiksi vakuutetulle ja kohdassa 16.4 tarkoitetuissa tilanteissa vastuuvakuutuksessa vahinkoa kärsineelle, tietoja vakuutuksen sisällöstä ja korvauksen hakemismenettelystä. Korvauksen hakijalle mahdollisesti annetut ennakkotiedot tulevasta korvauksesta, korvausmäärästä tai korvauksen suorittamistavasta eivät vaikuta vakuutus sopimuksen mukaiseen suoritusvelvollisuuteen.

LähiTapiola suorittaa vakuutustapahtumasta johtuvan vakuutus sopimuksen mukaisen korvauksen tai ilmoittaa, ettei korvausta suoriteta, joutuisasti ja viimeistään kuukauden kuluttua siitä, kun se on saanut vastuunsa selvittämisen kannalta tarpeelliset asiakirjat ja tiedot. Jos korvauksen määrä ei ole riidaton, LähiTapiola suorittaa kuitenkin edellä mainitussa ajassa korvauksen riidattoman osan.

Vastuuvakuutusta koskevasta korvauspäätöksestä LähiTapiola lähettää tiedon myös vahinkoa kärsineelle.

Viivästyneelle korvaukselle LähiTapiola maksaa korkolaissa (633/82) säädettyä viivästyskorkoa. LähiTapiola ei suorita viivästyksen johdosta muita korvauksia.

10.4 Kuittaus

Korvauksesta voidaan vähentää maksamattomat erääntyneet vakuutusmaksut ja muut LähiTapiolan erääntyneet saavat yleisten kuittausedellytysten mukaisesti.

LähiTapiolalla on oikeus vähentää vakuutuksenottajan ja vakuutuksenottajan kanssa samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden korvauksesta tai muusta LähiTapiolalta olevasta saatavasta konsernin minkä tahansa yhtiön erääntyneet vakuutusmaksut tai muut LähiTapiolan saatavat. Jos maksu on sovittu suoritettavaksi useammassa erässä, LähiTapiola saa tehdä kuittauksen myös niistä maksueristä, jotka eivät ole vielä erääntyneet. LähiTapiolalla on kuittausoikeus myös silloin, kun vahinko on tapahtunut vakuutuksenottajan konkurssiin asettamisen jälkeen, mutta LähiTapiolan vastuun ollessa vielä voimassa.

11 Vakuutuskorvaus

11.1 Ylivakuutus ja rikastumiskielto (57 §)

Omaisuus tai etuus on ylivakuutettu, jos vakuutuskirjaan merkitty vakuutusmäärä on merkittävästi vakuutetun omaisuuden tai etuuden oikeaa arvoa suurempi.

11.1.1 Kuluttajiin rinnastettavien vakuutuksenottajien vakuutukset

Jos kuitenkin vakuutusmäärä olennaisesti perustuu LähiTapiolan tai sen edustajan antamaan arvioon, korvaus suoritetaan ylivakuutuksesta vakuutusmäärän mukaisena, paitsi milloin vakuutuksenottajan tahallisesti antamat väärät tai puutteelliset tiedot olivat vaikuttaneet arvioon.

11.1.2 Yritysten ja julkisyhteisöjen vakuutukset

LähiTapiola ei korvaa ylivakuutetulle omaisuudelle tai etuudelle sattuneen vakuutustapahtuman johdosta enempää kuin vahingon peittämiseksi tarvittavan määrän.

11.2 Alivakuutus (58 §)

Omaisuus tai etuus on alivakuutettu, jos vakuutuskirjaan merkitty vakuutusmäärä on merkittävästi vakuutetun omai-

suuden tai etuuden oikeaa arvoa pienempi.

LähiTapiola korvaa alivakuutetulle omaisuudelle tai etuudelle sattuneen vakuutustapahtuman johdosta vain niin suuren osan vahingosta kuin vakuutusmäärän ja omaisuuden tai etuuden arvon välinen suhde osoittaa. Jos kuitenkin vakuutusmäärä olennaisesti perustuu LähiTapiolan tai sen edustajan antamaan arvioon, korvaus suoritetaan vahingon määräisenä, kuitenkin enintään vakuutusmäärän mukaisena.

12 Muutoksenhaku vakuutuksenantajan päätökseen (8 §, 68 § ja 74 §)

Vakuutuksenottajalla tai korvauksenhakijalla on käytettävissään eri keinoja saadakseen muutosta LähiTapiolan päätökseen. Hänellä on oikeus nostaa kanne LähiTapiolaa vastaan. Ennen sitä hän voi kysyä neuvoa ja opastusta Vakuutus- ja rahoitusneuvonnasta tai pyytää ratkaisusuositusta lautakunnista. Lautakuntakäsittely ei estä kanteen nostamista. Sen sijaan lautakunnat eivät ota käsiteltäväksi asiaa, joka on käsitelty oikeudessa tai on siellä vireillä.

12.1 Itseoikaisu ja Asiakassovittelutoimisto

Jos vakuutuksenottaja tai korvauksenhakija epäilee virhettä LähiTapiolan korvauspäätöksessä tai muussa päätöksessä, hänellä on oikeus saada lähempää tietoa seikoista, jotka ovat johtaneet ratkaisuun. LähiTapiola oikaisee päätöksen, jos uudet selvitykset antavat siihen aihetta.

Jos asia ei selviä riittävästi, voi asiakas kääntyä LähiTapiolan Asiakassovittelutoimiston puoleen. Asiakassovittelutoimisto on LähiTapiolan oma sisäinen muutoksenhakukanava, joka käsittelee vapaaehtoisin vahinkovakuutuksiin, henkivakuutuksiin ja sijoituspalveluihin liittyviä asioita. Muutoksenhaku on pantava vireille kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asiakas sai kirjallisen päätöksen.

12.2 Vakuutus- ja rahoitusneuvonta sekä ratkaisusuoituksia antavat lautakunnat

Jos vakuutuksenottaja tai korvauksenhakija on tyytymätön LähiTapiolan päätökseen, hän voi kysyä neuvoa ja opastusta Vakuutus- ja rahoitusneuvonnasta. Se on puolueeton elin, jonka tehtävänä on neuvoa kuluttajia vakuutus- ja korvausasioissa.

LähiTapiolan päätös voidaan viedä Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan yhteydessä toimivaan Vakuutuslautakuntaan. Sen tehtävänä on antaa ratkaisusuoituksia erimielisyyksistä, jotka koskevat lain ja vakuutusehtojen tulkintaa ja soveltamista vakuutussuhteessa. Neuvontapalvelut ja lautakuntien lausunnot ovat maksuttomia.

12.3 Käräjäoikeus

Jos vakuutuksenottaja tai korvauksenhakija ei tyydy LähiTapiolan päätökseen, hän voi panna vireille kanteen LähiTapiolaa vastaan. Kanne voidaan panna vireille joko asianosaisen Suomessa olevan kotipaikan käräjäoikeudessa tai LähiTapiolan kotipaikan taikka Suomessa olevan vahinkopaikan käräjäoikeudessa, jollei Suomen pakottavasta laista tai kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu. Kanne LähiTapiolan tekemän päätöksen johdosta on nostettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun asianosainen sai kirjallisen tiedon LähiTapiolan päätöksestä ja tästä määräajasta.

Määräajan kuluttua umpeen oikeutta kanteen nostamiseen ei enää ole. Lautakuntakäsittelyt katkaisevat kanneoikeuden vanhentumisen.

12.4 Sovellettava laki

Vakuutussopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

13 LähiTapiolan takautumisoikeus (75 §)

13.1 LähiTapiolan takautumisoikeus kolmatta kohtaan

Vakuutetun oikeus vahingonkorvaukseen vahingosta korvausvastuussa olevalta kolmannelta henkilöltä siirtyy LähiTapiolalle sen suorittamaan korvausmäärään saakka. Jos vahingon on aiheuttanut kolmas henkilö yksityishenkilönä, työntekijänä, virkamiehenä tai näihin vahingonkorvauslain 3 luvun 1 §:n mukaan rinnastettavana muuna henkilönä, syntyy LähiTapiolalle takautumisoikeus kyseistä henkilöä kohtaan vain, jos tämä on aiheuttanut vahingon tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta tai jos hän on korvausvastuussa vahingosta huolimattomuudesta riippumatta.

Vakuutuksissa, joiden kohteena on moottoriajoneuvo, LähiTapiolalle syntyy takautumisoikeus edellä sanotusta riippumatta myös sitä kohtaan, joka on aiheuttanut vahingon

- 1) huolimattomuudesta ajettaessa luvottomasti käyttöön otetulla ajoneuvolla
- 2) kuljettaessaan vakuutuksen kohdetta sellaisessa tilassa, että hänen verensä alkoholipitoisuus oli ajon aikana tai sen jälkeen vähintään 1,2 promillea tai että hänellä oli vähintään 0,53 milligrammaa alkoholia litrassa uloshengitysilmaa
- 3) kuljettaessaan vakuutuksen kohdetta muuten alkoholin tai muun huumaavan aineen kuin alkoholin vaikutuksen alaisena tai alkoholin ja muun huumaavan aineen yhteisvaikutuksen alaisena niin, että hänen kykynsä virheettömiin suorituksiin oli tuntuvasti huonontunut.

13.2 LähiTapiolan takautumisoikeus vakuutuksenottajaa, vakuutettua tai vakuutettuun samastettua kohtaan

LähiTapiola saa vaatia kohdassa 16.1 tarkoitetulle vakuutetulle suorittamansa korvauksen tai sen osan takaisin siltä vakuutuksenottajalta, vakuutetulta tai vakuutettuun kohdan 8 mukaan samastetulta henkilöltä, joka on aiheuttanut vakuutustapahtuman tai laiminlyönyt kohtien 2.2 (tiedonantovelvollisuus), 5.2 (tiedonantovelvollisuus vaaran lisääntymisestä), 6.1 (velvollisuus noudattaa suojeluohjeita) tai 6.2 (vahingon torjumis- ja rajoittamisvelvollisuus) mukaisen velvollisuuden.

LähiTapiola saa takautumisoikeuden nojalla vaatia suoritettua korvauksen kokonaan, jos LähiTapiola olisi kohdissa 2.2, 5.2, 6.1, 6.2 tai 7 mainituilla perusteilla vastuusta vapaa tai oikeutettu epäämään korvauksen. Jos korvausta olisi kohtien 2.2, 5.2, 6.1, 6.2 tai 7 mukaisesti alennettu, LähiTapiola saa vaatia takaisin alennusta vastaavan osan korvauksesta.

14 Vakuutussopimuksen muuttaminen

14.1 Sopimusehtojen muuttaminen vakuutuskauden aikana (18 §)

LähiTapiolalla on oikeus vakuutuskauden aikana muuttaa vakuutusmaksuja tai muita sopimusehtoja vastaamaan uusia olosuhteita, jos

- 1) vakuutuksenottaja tai vakuutettu on laiminlyönyt kohdassa 2.2 tarkoitetun tiedonantovelvollisuutensa; tai

- 2) vakuutuksenottajan tai vakuutetun LähiTapiolalle sopimusta solmittaessa ilmoittamissa olosuhteissa tai vakuutuskirjaan merkityssä asiantilassa on vakuutuskauden aikana tapahtunut kohdassa 5.2 tarkoitettu muutos.

LähiTapiola lähettää ilman aiheetonta viivytystä saatuaan tiedon edellä mainitusta seikasta ilmoituksen siitä, miten ja mistä ajankohdasta vakuutusmaksu tai muut sopimusehdot muuttuvat. Ilmoituksessa mainitaan, että vakuutuksenottajalla on oikeus irtisanoa vakuutus.

14.2 Sopimusehtojen muuttaminen vakuutuskauden vaihtuessa (19 §)

14.2.1 Kuluttajiin rinnastettavien vakuutuksenottajien vakuutukset

A. Ilmoitusmenettely:

LähiTapiolalla on oikeus jatkuvissa vakuutuksissa vahinkovakuutuksen vakuutuskauden ja henkilövakuutuksen vakuutusmaksukauden vaihtuessa muuttaa vakuutusehtoja, -maksua sekä muita sopimusehtoja, kun perusteena on

- 1) uusi tai muuttunut lainsäädäntö tai viranomaisen määräys
- 2) ennalta arvaamaton olosuhteiden muutos (esim. kansainvälinen kriisi, poikkeuksellinen luonnontapahtuma, suuronnettomuus)
- 3) vakuutukseen vaikuttavan (vakuutuskirjassa mainitun) indeksin muutos
- 4) vakuutuksen korvausmenon muutos.

LähiTapiolalla on lisäksi oikeus tehdä vakuutusehtoihin vähäisiä muutoksia, joilla ei ole vaikutusta vakuutus sopimuksen keskeiseen sisältöön.

Jos LähiTapiola tekee vakuutussopimukseen edellä kuvattuja muutoksia, LähiTapiola lähettää vakuutusmaksua koskevan laskun yhteydessä vakuutuksenottajalle ilmoituksen siitä, miten vakuutusmaksu tai muut sopimusehdot muuttuvat. Ilmoituksessa mainitaan, että vakuutuksenottajalla on oikeus irtisanoa vakuutus. Muutos tulee vahinkovakuutuksissa voimaan sen vakuutuskauden alusta lukien, joka ensiksi seuraa kuukauden kuluttua ilmoituksen lähettämisestä. Tässä ehtokohdassa tarkoitettuina muutoksina ei pidetä vakuutussopimukseen sisältyvistä bonussäännöksistä johtuvia vakuutusmaksun muutoksia.

B. Vakuutuksen irtisanomista edellyttävät muutokset

Jos LähiTapiola muuttaa vakuutusehtoja, -maksuja tai muita sopimusehtoja muissa kuin edellä kohdassa A luetelluissa tapauksissa tai poistaa vakuutuksesta voimakkaasti markkinoidun edun, LähiTapiolan on irtisanottava vakuutussopimus päättymään vakuutuskauden lopussa. Irtisanominen suoritetaan kirjallisesti viimeistään kuukautta ennen vakuutuskauden päättymistä.

14.2.2 Yritysten ja julkisyhteisöjen vakuutukset

LähiTapiolalla on oikeus vakuutuskauden vaihtuessa muuttaa vakuutusehtoja, -maksua sekä muita sopimusehtoja.

Muutoksia noudatetaan seuraavan vakuutuskauden alusta lukien. LähiTapiolan on ilmoitettava kirjallisesti olennaisista muutoksista ja niiden perusteista viimeistään kuukautta ennen uuden vakuutuskauden alkua. Vakuutus jatkuu muuttettuna, ellei vakuutuksenottaja irtisano vakuutusta kirjallisesti ennen uuden vakuutuskauden alkua.

14.3 Indeksien vaikutus vakuutusmaksuun ja vakuutusmäärään

LähiTapiola voi muuttaa indeksiin sidottujen vakuutusten vakuutusmaksua ja vakuutusmäärää vakuutuskirjassa ilmoitetun indeksin muuttumisen johdosta.

15 Vakuutus sopimuksen päättymisen

15.1 Vakuutuksenottajan oikeus irtisanoa vakuutus (12 §)

15.1.1 Kuluttajiin rinnastettavien vakuutuksenottajien vakuutukset

Vakuutuksenottajalla on oikeus milloin tahansa irtisanoa vakuutus sopimus päättymään vakuutuskauden aikana. Irtisanominen on suoritettava kirjallisesti. Muu irtisanominen on mitätön. Jos vakuutuksenottaja ei ole määrännyt vakuutuksen päättymisaikaa, vakuutus päättyy, kun irtisanomista koskeva ilmoitus on jätetty tai lähetetty LähiTapiolalle. Irtisanomisoikeutta ei kuitenkaan ole, jos vakuutus sopimuksen sovittu voimassaoloaika on lyhyempi kuin 30 vuorokautta.

15.1.2 Yritysten ja julkisyhteisöjen vakuutukset

Vakuutuksenottajalla on oikeus irtisanoa jatkuva vakuutus päättymään vakuutuskauden lopussa. Irtisanomisesta on ilmoitettava kirjallisesti. Muu irtisanominen on mitätön. Kirjallinen irtisanominen on lähetettävä LähiTapiolalle viimeistään kuukautta ennen vakuutuskauden päättymistä. Määräaikainen vakuutus päättyy sovittuna päättymispäivänä ilman irtisanomista.

15.2 LähiTapiolan oikeus irtisanoa vakuutus vakuutuskauden aikana (15 §)

15.2.1 Kuluttajiin rinnastettavien vakuutuksenottajien vakuutukset

LähiTapiolalla on oikeus irtisanoa vahinkovakuutusta koskeva vakuutus sopimus päättymään vakuutuskauden aikana, jos

- 1) vakuutuksenottaja tai vakuutettu on ennen vakuutuksen myöntämistä antanut vääriä tai puutteellisia tietoja ja jos LähiTapiola oikean asianlaidan tuntien ei olisi vakuutusta myöntänyt
- 2) vakuutuksenottajan tai vakuutetun vakuutuksenantajalle sopimusta solmittaessa ilmoittamissa olosuhteissa tai vakuutus kirjaan merkityssä asiantilassa on vakuutuskauden aikana tapahtunut sellainen olennaisesti vahingonvaaraa lisäävä muutos, jota LähiTapiolan ei voida katsoa ottaneen lukuun sopimusta solmittaessa
- 3) vakuutettu on tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt suoje luohjeen noudattamisen
- 4) vakuutettu on tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta aiheuttanut vakuutus tapahtuman tai
- 5) vakuutettu on vakuutus tapahtuman jälkeen vilpillisesti antanut LähiTapiolalle vääriä tai puutteellisia tietoja, joilla on merkitystä LähiTapiolan vastuun arvioimisen kannalta.

LähiTapiola suorittaa irtisanomisen kirjallisesti ilman aiheutonta viivytystä saatuaan tiedon irtisanomiseen oikeuttavasta perusteesta. Irtisanomista koskevassa ilmoituksessa mainitaan irtisanomisperuste. Vakuutus päättyy kuukauden kuluttua irtisanomista koskevan ilmoituksen lähettämisestä. LähiTapiolan oikeus irtisanoa vakuutus vakuutusmaksun

suorittamisen laiminlyönnin vuoksi määräytyy kohdan 4.2 mukaisesti.

15.2.2 Yritysten ja julkisyhteisöjen vakuutukset

LähiTapiolalla on oikeus irtisanoa vahinkovakuutusta koskeva vakuutus sopimus päättymään vakuutuskauden aikana, jos

- 1) vakuutuksenottaja tai vakuutettu on ennen vakuutuksen myöntämistä antanut vääriä tai puutteellisia tietoja ja jos LähiTapiola oikean asianlaidan tuntien ei olisi myöntänyt vakuutusta
- 2) vakuutuksenottajan tai vakuutetun LähiTapiolalle sopimusta solmittaessa ilmoittamissa olosuhteissa tai vakuutus kirjaan merkityssä asiantilassa on vakuutuskauden aikana tapahtunut sellainen olennaisesti vahingonvaaraa lisäävä muutos, jota LähiTapiolan ei voida katsoa ottaneen lukuun sopimusta solmittaessa,
- 3) vakuutuksenottaja tai vakuutettu on tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt suoje luohjeen noudattamisen
- 4) vakuutuksenottaja tai vakuutettu on tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta aiheuttanut vakuutus tapahtuman; tai
- 5) vakuutuksenottaja tai vakuutettu on vakuutus tapahtuman jälkeen vilpillisesti antanut LähiTapiolalle vääriä tai puutteellisia tietoja, joilla on merkitystä LähiTapiolan vastuun arvioimisen kannalta tai
- 6) vakuutuksenottaja on todettu maksukyvyttömäksi tai asetettu konkurssiin.
- 7) sattuu vakuutuksesta korvattava vahinko.

Vakuutuksenottajalla tarkoitetaan kohdissa 1) – 6) sekä vakuutettua että vakuutuksenottajan tai vakuutetun edustajaa. Mikäli LähiTapiolalla on irtisanomisoikeus yhden vakuutuksen osalta ja vakuutuksenantaja tätä oikeuttaan käyttää, voi se samalla irtisanoa muutkin vakuutuksenottajan vakuutukset. LähiTapiola suorittaa irtisanomisen kirjallisesti ilman aiheutonta viivytystä saatuaan tiedon irtisanomiseen oikeuttavasta perusteesta. Vakuutus päättyy kuukauden kuluttua irtisanomista koskevan ilmoituksen lähettämisestä. LähiTapiolan oikeus irtisanoa vakuutus vakuutusmaksun suorittamisen laiminlyönnin vuoksi määräytyy kohdan 4.2 mukaisesti.

15.3 LähiTapiolan oikeus irtisanoa vakuutus vakuutuskauden lopussa (16 §)

LähiTapiolalla on oikeus irtisanoa vakuutus päättyväksi vakuutuskauden lopussa. Irtisanomista koskevassa ilmoituksessa mainitaan irtisanomisperuste. Irtisanominen suoritetaan kirjallisesti viimeistään kuukautta ennen vakuutuskauden päättymistä.

15.4 Omistajan vaihdos (63 §)

Vakuutus sopimus päättyy, jos vakuutettu omaisuus siirtyy oikeustoimen johdosta muulle uudelle omistajalle kuin vakuutuksenottajalle itselleen tai tämän kuolinpesälle. Jos 14 päivän kuluessa omistusoikeuden siirtymisestä sattuu vakuutus tapahtuma, uudella omistajalla on kuitenkin oikeus korvaukseen, jollei hän itse ole ottanut omaisuudelle vakuutusta. Mikäli omaisuutta koskevaan vakuutukseen on liitetty muita vakuutuksia, esim. vastuu-, oikeusturva- tai keskeytysvakuutus, päättyy tällainen vakuutus välittömästi omaisuuden siirtyessä uudelle omistajalle.

15.5 Vakuutus päättyy ilman irtisanomista

Vakuutus päättyy ilman erillistä irtisanomista, kun ajoneuvo

- 1) poistetaan lopullisesti ajoneuvorekisteristä
- 2) ilmoitetaan ajoneuvorekisteriin poistetuksi toistaiseksi liikennekäytöstä ja sen rekisterikilvet palautetaan.

16 Kolmannen henkilön oikeudet

16.1 Muut vakuutetut, joiden hyväksi omaisuutta koskeva vakuutus on voimassa (62 §)

Sen lisäksi mitä näissä vakuutusehdoissa muutoin on määrätty vakuutetusta, on omaisuutta koskeva vakuutus voimassa omistajan, omistuksenpidätysehdoin omaisuuden ostaneen, panttioikeuden ja pidätysoikeuden haltijan sekä muutoinkin sen hyväksi, johon omaisuutta koskeva vaaranvastuu kohdistuu.

16.2 Vakuutetun asema vakuutustapahtuman satuttua (65 §)

LähiTapiola vetoaa korvauksen alentamiseksi tai epäämiseksi edellisessä kohdassa tarkoitettua vakuutettua kohtaan vakuutuksenottajan tai toisen vakuutetun tiedonantovelvollisuuden (kohta 2.2) tai vaaran lisääntymisestä (kohta 5.2) ilmoittamisen laiminlyöntiin vain, jos kohdassa 16.1 tarkoitettu vakuutettu ennen vakuutustapahtumaa tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää vakuutuksenottajan tai toisen vakuutetun menettelystä.

Kullakin vakuutetulla on oikeus vakuutustapahtuman johdosta suoritettavaan korvaukseen. Vakuutuksenottaja saa kuitenkin vakuutettua sitovasti neuvotella LähiTapiolan kanssa sekä nostaa korvauksen, paitsi jos vakuutettu on sopimuksessa nimeltä mainittu tai hän on ilmoittanut itse valvovansa oikeuttaan, taikka kysymys on kiinnityksenhaltijan oikeudesta saada maksu korvauksesta.

16.3 Etuoikeus saada maksu korvauksesta (66 §)

Jos omaisuutta koskeva vakuutus on voimassa henkilön hyväksi, jolla on saatavan vakuudeksi panttioikeus omaisuuden, hänellä on, vaikkei saatava olisikaan erääntynyt, oikeus ennen omistajaa saada maksu korvauksesta, jollei omistaja ole korjannut vahinkoa tai aseta vakuutta sen korjaamiseksi. Mitä tässä on sanottu, on vastaavasti voimassa henkilön hyväksi, jolla on oikeus pidättää omaisuus erääntyneen saatavan vakuudeksi. Omistajalla on oikeus saada maksu korvauksesta ennen omistuksenpidätysehdoin omaisuuden ostanutta. Kiinnityksenhaltijan oikeudesta saada maksu korvauksesta on voimassa, mitä kiinnityksenhaltijan oikeudesta vakuutuskorvaukseen on säädetty.

16.4 Vahinkoa kärsineen oikeus korvaukseen vastuuvakuutuksessa (67 §)

Vahinkoa kärsineellä on vastuuvakuutuksessa oikeus vaatia vakuutussopimuksen mukainen korvaus suoraan LähiTapiolalta, jos

- 1) vakuutuksen ottaminen on perustunut lakiin tai viranomaisen määräykseen
- 2) vakuutettu on asetettu konkurssiin tai on muutoin maksukyvytön, tai

- 3) vastuuvakuutuksesta on ilmoitettu vakuutetun elinkeinotoimintaa koskevassa markkinoinnissa. Jos LähiTapiolalle esitetään korvausvaatimus, LähiTapiola ilmoittaa tästä vakuutetulle ilman aiheetonta viivytystä sekä varaa hänelle tilaisuuden esittää selvitystä vakuutustapahtumasta. Vakuutetulle lähetetään myös tieto asian myöhemmästä käsittelystä. Jos LähiTapiola hyväksyy vahinkoa kärsineen korvausvaatimuksen, hyväksyminen ei sido vakuutettua.

16.5 Vahinkoa kärsineen muutoksenhakuoikeus vastuuvakuutuksessa (68 §)

Vahinkoa kärsineellä on oikeus nostaa LähiTapiolan korvauspäätöksen johdosta kanne LähiTapiolaa vastaan tai saattaa asia käsiteltäväksi kohdan 12 mukaisesti.

17 Vahinkotietojen käsittely

LähiTapiola luovuttaa tietoja LähiTapiolaan ilmoitetuista vahingoista vakuutusyhtiöiden yhteiseen vahinkorekisteriin. Samalla LähiTapiola tarkistaa, mitä vahinkoja muille vakuutusyhtiöille on ilmoitettu. LähiTapiola käyttää tietoja vain korvauskäsittelyn yhteydessä vakuutusyhtiöihin kohdistuvan rikollisuuden torjumiseksi.

LähiTapiola tallentaa kaikki korvausasiointiin liittyvät puhelut.

18 Muut määräykset

18.1 Vakuutussopimuksen osittainen pätemättömyys

Mikäli vakuutussopimuksen yksittäinen ehtokohta tai sen osa todetaan pätemättömäksi, pysyvät sopimuksen ehdot muilta osin voimassa.

18.2 Ylivoimaisen esteen vaikutus LähiTapiolan velvollisuuksiin

Mikäli vakuutussopimuksen velvoitteen täyttäminen estyy, vaikeutuu tai viivästyy vakuutussopimuksen osapuolen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta seikasta (ylivoimainen este) johtuen, osapuoli vapautuu sopimusvelvoitteensa täyttämisestä ja seuraamuksista ylivoimaisen esteen ajaksi. Ylivoimaiseksi esteeksi katsotaan tietoliikennehäiriö tai -keskeytys, ohjelmisto- tai sähköhäiriö, työtaistelutoimenpide, tulipalo, luonnontapahtuma, viranomaisen toimenpide tai muu este, joka on osapuolen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella.

18.3 Kauppasaarto

Vakuutus ei ole voimassa siltä osin kuin Yhdistyneiden kansakuntien (YK), Euroopan Unionin (EU) tai Yhdysvaltojen julistuksen tai päätöksen tai Suomen lainsäädännön perusteella asetettu kauppa- tai taloussaarto rajoittaa vakuuttamista tai vakuutuksen voimassa oloa.

LähiTapiola ei suorita mitään vakuutuskorvausta, mikäli korvauksen maksaminen olisi vastoin Yhdistyneiden kansakuntien (YK) tai Euroopan Unionin (EU) tai Yhdysvaltojen julistuksen tai päätöksen tai Suomen lainsäädännön perusteella asetettuja kauppa- ja taloussaartoa koskevia pakotteita.

LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö
Y-tunnus 0211034-2

www.lahitapiola.fi
Postiosoite 02010 LÄHITAPIOLA
Kotipaikka Espoo

ja LähiTapiolan alueyhtiöt

